

Raona

**Ana Aкои ae Kamimi,
iteraniba. 10, 12**

**Tera Bukin te Tieminari?
iteraniba. 20, 46, 48**

**Kaaro, Karekea Ami Tai
ni Maroro ma Ami Ataei,
iteraniba. 34**

**Ataei, Maroro ma Ami Karo,
iteraniba. 58**

ANA ANGANANO TE MINNEAPOLIS [MINNESOTA, USA] INSTITUTE OF ARTS, THE PUTNAM DANA MCWILLAN FUND, E NA AKI KONA NI KAOBINAKI

Ana Aki Butimwaa'i Santo Betero, iroun Gerrit van Honthorst

*“Te ateiaine temanna e nora[Betero] ngke e tekateka irarikin te ai,
... ao e taku, Kai e mena teuaei iroun Teuarei [Iesu].*

“Ao e kaakea, ao e kangai, Neiko, I aki kina.

“Ao imwiin teutana te aomata temanna e nooria, ao n taku, Ngkoe naba raoia.

Ao e taku Betero, Te Mwaane, tiaki Ngai.

*“Ao . . . e kakorakora ana taeka te aomata temanna, ao e kangai,
bon te koaua bwa e memena naba te uaei iroun Teuarei . . .*

“Ao e taku Bereto, Nao, I aki ata ane ko atongnga. Ao ngke e kume n taetae . . . e tang te moa . . .

“Ao e oti nako Betero, ao e tangi ni korakai” (Ruka 22:56–60, 62).

TAIAN RONGORONGO

4 Te Rongorongo man te Moan Beretitenti: "E A Uti"—ana Kakoaua te Burabeti
Mairoun Beretitenti
Thomas S. Monson

7 Te Rongorongo Ni Kakawari n Reirei: Tangira, Tararuaia, ao Kakorakoraia

TE RONGORONGO AE ONOTI N TE BEEBA NI KAONGORA

12 Te Mwakuri ni Kamaiu ao te Mwananga n te Maiu ae Mamate
Iroun Unimwaane David A. Bednar
E kanga te Mwakuri ni Kamaiu ni kakorakoraira ni karaoia ao n riki n raoiroi ao ni beku riaon nanora ao ara konabwai.

20 Kakabwaia n te Tieminari
Iroun Brittany Beattie
Kairake ni kabuta te aonaaba a tibwauaia bwa e kanga te tieminari ni buokii ni kantiia nakon Kristo.

26 Te Wewete ibukin ae Rairaki
Iroun Helena Hannonen

30 Kauntiran te Uoote n te Mwakuri
Iroun LaRene Gaunt
Antai kaain mwakoron kauntiran te uoote ao tera ae na kakoroa bukina?

TAABO NI MWAKURI

8 Bokin te Maungatabu n Eberi: Karekea ae Mwaiti Riki man te Maungatabu ni Kabuta
Iroun Michael Barber ao David Marsh

10 Ti Taekina Kristo: Te Akoi Ae Kamimi
Iroun Kristen Nicole Cardon

34 Mweengara, Ara utu: Karekea te Tai ni Maroro ao n Ongora
Iroun Rosemary M. Wixom

38 Bwanaia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira

74 Rongorongon te Ekaretia

79 Iango Ibukin te Bootakin te Utu n te Tairiki

80 Ni Karokoa Ae Ti A Manga Kaitiboaki: Te kantaninga n te Mwakuri ni Kamaiu
Iroun Bishop Richard C. Edgley

IAON TINANIKUNA

Mai Imoa: *Touch Me Not*, iroun Minerva Teichert, ana anganano te Brigham Young University Museum of Art. Mai Bukina: Kabwarabwarana man *Mangaia aei Tarai Bwaiu*, mairoun Jeff Ward

42 Aomata ni Kabane a Kinaa Bleck

Iroun Adam C. Olson

E a tia n riki tangiran te bwatiketibooro iroun Beck bwa te bwai ni kataaki ao te kakabwaia.

Taraia ngkana ko kona ni kunea te Riaona ae karabaaki n te beeba aei. Kinraea: Rinea baana ae eti.

46 Titiraki ma Kaekaaia

Bukin tera ngkai I riari n nakon te tieminari ngkai I kona n ti kamatebwai booki aika a tabu i bon irou?

48 Tera Bukin te Tieminari?

Itiman burabeti a taetae iaon kakabwaia man te tieminari.

50 Tieminari ni Buakonikain Ecuador

Iroun Joshua J. Perkey

E kanga te tieminari n te mwaa-nga ae boou irouia aika tibwa rairaki ni kanoaia kairake ma te kakooua, atatai, ao te onimaki.

52 Teraa are Imwiin te Tieminari?

Iroun David A. Edwards

Aio am beeba ni kakao nakon te Intitute.

53 Te Rain iaon te Rain: 2 Timoteo 3:14-17

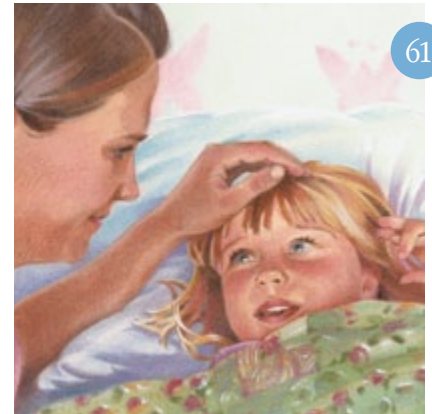
54 Tai Kurati

Iroun Adam C. Olson

Te tararua ao te katauraoui ae uarereke e kona n totokoi kanganga aika bubura imwiina.

57 Te Boutita: Kamatebwaian Booki aika tabu

48

58 Te Tai n Taetae

Iroun Hilary Watkins Lemon

E nanokawaki Josie n te bwai are e riki n te reirei, ma taekina-kina e buokia ni kabebetea.

61 E Motiki ana Kabaebae te Mate

Iroun Unimwaane Patrick Kearon

E mate te Tia Kamatiu ao e a mangauti n te aro bwa ti na manga maeka ma Tamara are i Karawa ao ara utu.

62 Karokoan te Buraimwari n te Mwenga: Iesu Kristo e Reireinai n Rinea ae e Eti

64 Te Katangitang: Nna Katotonga Iesu

Iroun Janice Kapp Perry

66 Titita n te Ara ao te Onimaki

Iroun Heather Wrigley

Titita i Romania a tibwauaia bwa a kanga ni kakorakora aia onimaki.

68 Te tia Kakooua ae Onoti: Tera Ae I Kona ni Karaoia n Ira Ana Babaire Tamara are i Karawa Ibukiu?

Iroun Unimwaane Richard G. Scott

69 Kainibairen Au Euangkerio

70 Ibukii Aatai Aika A Uarereke

81 Tamnei aika Tabu ibukin ana Boki Moomon

Ana Maekatiin ibukin te Aonaaba Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiaa Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira ae koreaki n te taetae ni Kiribati

Te Moan Beretentii: Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman:

Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen

Eteta: Paul B. Pieper

Taan Ibuobuoki: Keith R. Edwards, Christoffel Golden Jr., Per G. Malm

Tarekita ni Manatia: David L. Frischknecht

Eteta n Tararua: Vincent A. Vaughn

Tarekita ni Waare: Allan R. Loyborg

Manatia n Eteta: R. Val Johnson

Bonomwi ni Manatia n Eteta: Jenifer L. Greenwood, Adam C. Olson

Boutoka n Eteta: Susan Barrett, Ryan Carr

Taan Mwakuri n Eteta: Brittany Beattie, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, LaRene Porter Gaunt, Carrie Kasten, Jennifer Maddy, Lia McClanahan, Melissa Merrill, Michael R. Morris, Sally J. Odekirk, Joshua J. Perkey, Chad E. Phares, Jan Pinborough, Paul VanDenBerghe, Marissa A. Widdison, Melissa Zenteno

Manatia n Tarekita ni Korobanna: J. Scott Knudsen

Tarekita ni Korobanna: Scott Van Kampen

Manatia ni Karaobwai: Jane Ann Peters

Matanivi ni Korobanna: C. Kimball Bott, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Scott M. Mooy

Taan Mwakuri ni Kateibanna ao Karaobwai: Collette Nebeker Aune, Connie Bowthorpe Bridge, Howard G. Brown, Julie Burdett, Bryan W. Gygi, Kathleen Howard, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Gayle Tate Rafferty

Imwaain te Marooro: Jeff L. Martin

Tarekita ni Boreeti: Craig K. Sedgwick

Tarekita n Tibwatibwa: Evan Larsen

Ibukin kabwakamwane ao boon taian Maekatiin i tinanikun Amerika ao Kanata, taraa te kabanea ni iteraniba n ana tabo te rongorongongo ke kawara ana tabo n tibwatibwa am Ekaretia i aon abam. Ma tiaki ti ngaia ma ibukin titiraki ni kaeti ma Boon te Maekatiin i aon Kiribati, kawara, tareboon ke koroboki nakon Biromina Toromon Tareboon (Tarawa) (686) 21-602 Baekiti (Fax): (686) 22-462, Atureeti: P.O. Box 278 Bikenibeu, Tarawa, Kiribati. Te mwane ae e na kakabwakaaki ibukin boon te maekatiin bon 50 te tiani n (teuana te kaobi).

Kanakoi bwaai aika a na boretiaki ao titiraki nakon aonrain n te liahona.lds.org; ni meerinna nakon te Liahona, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; ke i-meeri nakon: liahona@ldschurch.org.

Te *Riaona* (nanon te taeka aei n ana Boki Moomon te "kambwati" ke te "tia kaota te kawai") e boretiaki te Maekatiin n te Aonaaba n te taetae n Aitian, Aitirantika, Angkare, Armenia, Arobania, Baorokaeria, Biiti, Binran, Bislama, Booran, Botukare, Buranti, Engiran, Etitonia, Greek, Intontia, Itare, Kamboria, Kiribati, Korea, Korotian, Kuebuano, Malagasy, Matiare, Mongolian, Naetaraen, Noueei, Rativia, Rituana, Roumania, Rutia, Taai, Taiti, Takaroko, Tamoa, Tenimwake, Tiabaan, Tiaina, Tiaman, Tibeen, Tiekoo, Tirowenia (Slovenia), Tiwiten, Tonga, Ukureinia, Urdu, ao Vietnamaen. (A kakaokoro tain taian taetae nako.)

© 2012 man Intellectual Reserve Inc., A kawakinaki inaomata ni Kabane Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiaa aika Itiaki ni Boong aika Kaitira. E boretiaki n te U.S.A.

Koroboki ao tamnei nako te *Riaona* a kona ni karaoaki katootoia ibukin bootaki aika uarereke, kabonganaaki ibukin te aki karekmwane n te ekaretia ke te mwenga. Korotamnei n aki katootogangi ngkana iai tuua ake a kaotaki n aron taekan te korobanna. Titiraki a riai ni koreaki nakon Intellectual Property Office, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, UT 84150, USA e-mail: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

April 2012 Vol. 15 No. 2 (USPS 311-480) LIAHONA Kiribati, (ISSN 1096-5130), is published four times a year (January, April, July, and October) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address *must* be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368.

A Mwaiti Riki n te Aon-Rain Liahona.lds.org

IBUKIIA IKAWAI

Tabewa rongorongongo man te beeba ni kaongora aei a reirei ao a kakoaua te Tia Kamaiu. Kamatebwaia riki Rongorongonga man te **JesusChrist .lds.org.**

IBUKIIA KAIRAKE

Tabewa rongorongongo man te beeba ni kaongora aei a taekin kakabwaia n te tieminari (tarai iteraniba 20–25 ao 46–53). N reiakina riki ae mwaiti, nakon **seminary.lds.org.**

IBUKIIA ATAEI

N ongora te anene "N na Katotonga Iesu" (tarai iteraniba 64–65), nakon **liahona.lds.org.**

OIN IANGO N TE MAEKATIIN AEI

Nambwa a tei ibukin te moan iteraniba n te beeba ni kaongora.

Ana Boki Moomon, 38

Boowi, 30

Grace, 10, 12

Iesu Kristo, 4, 10, 12, 61, 64, 70

Kainibaire, 69

Kairaki n te Tamnei, 39, 40

Kamatebwaian booki aika a tabu, 53, 57, 68

Katauraoi, 54

Maungatabu ni kabuta, 8

Mwakuri ni mitinare, 42

Ongotaeka, 54

Taian Nakoa n te Ekaretia, 26, 30

Tataro, 41

Te Intitute, 52

Te Kantananga, 80

Te Katangitang, 26, 64

Te Mangauti, 4, 61, 62, 70

Te Mwakuri ni Kamaiu, 4, 12, 61, 62, 80

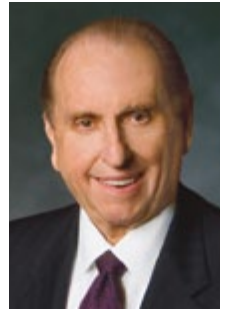
Te Rongorongongo, 34, 58

Te Utu, 34, 42, 58, 66

Tieminari, 20, 46, 48, 50

N OIN AM TAETAETAE

Te *Riaona* ao tabewa bokin te Ekaretia a kona ni karekeaki n taetae aika bati man **languages.lds.org.**

Iroun Beretitenti
Thomas S. Monson

“E A Uti”

ANA KAKOAUUA TE BURABETI

Te wewete ae korakora nakoia Kiritian ni kabuta te aonaaba,” E a tia Beretitenti Thomas S. Monson ni katanoata, bwa Iesu te Inatareta e a tia n uti man te mate. “Koauan raoui te Mangauti e katauraouia nakon temanna ke ni kabane te rau are e aki konnaaki n ataaki teutana” (taraa I- Biribi 4:7).¹

Inanon marooro ake imwiina, Beretitenti Monson e tibwaua ana kakoauua ao ana kakaitau ibukin te Mangautin te Tia Kamaiu ao ni katanoata bwa bukina ngkai te Nati e tokanikai man te mate, ni kabane naati aika Onimaki ake a roko nakon te aonaaba a na manga maiu.

Te Maiu Imwain te Maiu Ae Mamate

“I kakoauua bwa akea mai ibuakora ae kona n ia-ngoia bwaninin ana mwakuri Kristo ae karaouia ibukira i Ketetemwane, ma I kakatonga ni katoabong ni maiu ibukin Ana mwakuri ni kamaiu ibukira.

“N te kabanea n tai, E kona n tia n tanrikaaki. Ma E aki. E kitani bwaai ni kabane ake E na kona iai ni kamaiu bwaai ni kabane. Ni karaouan aei, E anganiira te maiu imwiin te maiu ae mamate aei. E a kaman kamaiuira man Bwakan Atam.

“N tamneiu ae korakora, I rangin ni kakatonga Ibukina. E reireiniira arora ni maiu. E reireiniira bwa ti na kanga ni mate. E kamaiui tamneira.”²

E Kanakoa Roon te Mate

“N taian kanganga tabeua, te katoto n te karawawataaki ao te aoraki ae korakora, te mate e roko bwa te anera n nanoanga. Ma n angiin te tai, ti iangoia bwa a na kairiribai kukurein te aomata.

“E kona n taainako n nako roon te mate man otan te koaua are kaokaki. ‘Boni Ngai te maangauti, ao te maiu,’

e taetae te Mwatita. ‘Ane e onimakinai, ngkana tao e boni mate, ao e na manga boni maiu: Ao ane maiu ma n onimakinai ao e na bon aki mate.’

“Te manga kakoauua aei—eng, e ngae ngke kakoauaan—te tamnei ae tabu imwiin te mate e kona raoui ni karekea te rau are e beritanaki iroun te Tia Kamaiu ngke E kamatoaia Ana reirei: ‘I katuka te rau i roumi, I anganingkami au rau: I aki angnai ngkami n ai aron te aba, ngkana e anga. A na tai rawawata nanomi, ao a na tai maku.’”³

Akea Ikai

“E a manga maiu riki ara tia Kamaiu. Te kabanea ni kakukurei, ni karaunano, ao manga kakoauaan bwaai aika a tia n riki n rongorongon te aomata—te tokanikai iaon te mate. Te maraki ao te karawawataaki i I-Ketetemwane ao i Kariraia e a tia ni kamaunaaki. Manga kautakiia aomata e a tia ni kawakinaki raoui. Bwakan Atam e a tia ni kanakora-oaki riki.

“Te bwanganimatang ae akea kanoana ni moaningabongin te itia anne bon kaekaan ana titiraki Iobi, ‘Ngkana tao e mate te aomata, ao e na manga maiu ke e aki?’ Nakoia ni kabane inanon oin bwanaau, I katanoata, Ngkana e mate te aomata, e na manga maiu. Ti ataia, bwa iai iroura te ota ni kamaiu are e kaota koauana. . . .

“Tariu ao mwaneu aika kam tangiraki, n nanokawakira ae korakora, ti kona ni karekea te rau ae nano man bwanaia anera n ni moaningabongin te Itita anne: ‘Akea ikai: bwa e a uti.’”⁴

Ni Kabane Aomata A Na Manga Maiu

“Ti ngarengare, ti tang, ti mwakuri, ti takakaro, ti tangira, ti maiu. Ao imwiina ti mate. . . .

“Ao ti na teimatoa ni mate ma ngkana tiaki ibukin

temanna te Aomata ao Ana mition, riki Iesu te Inatareta. . . .

“Ma nanou ni kabane ao nanon tamneiu ae korakora, I tabekarake bwanaau bwa te tia kakoaua n te koaua ae onoti ao ni katanoata bwa e maiu te Atua. Iesu bon Natina, ti Ana Riki Temanna te Atua n te rabwata. Ngaia bon te Tia Kabooi Maiura; Ngaia bon ara Tia Raoi ma te Tama. Boni Ngaia are e mate iaon te kaibangaki ni kamaiura man ara bure. E riki bwa te moa n uaa n te Mangauti. Bukina bwa E mate, a na bane ni manga uti.”⁵

Te Koaua Bon Ibukim

“I katanoata au koaua bon irou bwa e a tia n tae ana kai te matae, te tokanikai iaon te ne ni mate e a tia n reke. A bia taeka ni karaoaki bwa ana tabu ma Irouna ake e kakoroi bukiia a riki bwa atatai nakoira ni kabane. Uringii. Kakaitau ibukiia. Karinei. *E a uti.*”⁶ ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. “E A Uti,” *Riaona*, Eberi 2003, 7.
2. “At Parting,” *Liahona*, Meei 2011, 114.
3. “Now Is the Time,” *Liahona*, Tianuare. 2002, 68; taraa naba Ioane 11:25–26; 14:27.
4. “E A Uti,” *Liahona*, Meei 2010, 89, 90; taraa naba Iobi 14:14; Mataio 28:6.
5. “I Know That My Redeemer Lives!” *Liahona*, Meei 2007, 24, 25.
6. *Liahona*, Eberi. 2003, 7.

ANGA REIREI MAN TE RONGORONGO AEI

I mwiin tibwauaan taeka man ana rongorongo Beretitenti Monson, tarai koaua ake e taekin iaon koauan raoi nanon te Itita. Ko kona n titirakiniia kaain te utu titiraki aikai: “Tera ae nanonaki nakoim ngkai e a tia te burabeti ae maiu ni kaoti koauan koaua aikai n te bong aei? Ko na kanga ni kabonganai inanon maium?” langoia ni karina am koaua.

N na Manga Noria

Iroun Morgan Webecke

A karikiira tamara ngaira ataei bwa ti na namakina ae ti onoti. E tangiriira ao e na waekoa ni kabwarai ara bure. E karaoa ana kabanea n tamaroa ni kakoaua bwa ngaira ni kabane ti bane ni kukurei, ao e kamatataa bwa e tangira te kabanea n tamaroa ibukira. I rangin n tangiria.

Ngke I a roko n te koraki onoua, e mate tamau n kabuanibwain te kaa. Ngai ma au utu ti bane n rootaki n te nanokawaki. Iai te bwangabwanga ae korakora n ara utu. Tamau ngaia te aomata ae i onimakinna, temanna ae I nakoina ngkana iai au kanganga. Irarikin are kakaeau buokau imwiin matena, I kariaia te un ao te maraki bwa e na teimatoa n riki. I iangoia n te kabane bwa bon ana bure te Atua. I katoka au wareware ni booki aika tabu ao karaouan au tataro. I ti nakon te taromauri bukina bwa e tangirau

Tinau bwa n na karaoia. I kataia ni kararoaai ma Tamau are i Karawa.

Imwiina ao I nakon aia kaembwa Ataeinnaine n te moantai. I tangiria ni kaitibo ma raoraou aika a boou, ma I teimatoa n aki wareki booki aika tabu. N te kabanea n tairiki, ao ti karaoa ara bootaki ni kaoti koaua. I namakina te bwai ae I tuai man namakinna n te tai ae maan: te Tamnei. I kariaia ataeinnaine aika teirake ni kaota aia koaua, ma I teimatoa n tekateka bukina bwa I taku bwa akea Irou. N te tai ae aki maan ao I namakina te kan teirake. I kauka wiiu, n aki ataia bwa tera ae n na taekinna. Ngaia are I taekina bwa I rangin ni kakatonga ibukin aia kaembwa Ataeinnaine. Imwiina ao I taekinna bwa I ataia bwa Iesu Kristo e mate ibukiu ao Tamau are i Karawa e tangirai ao te Ekaretia e boni koaua.

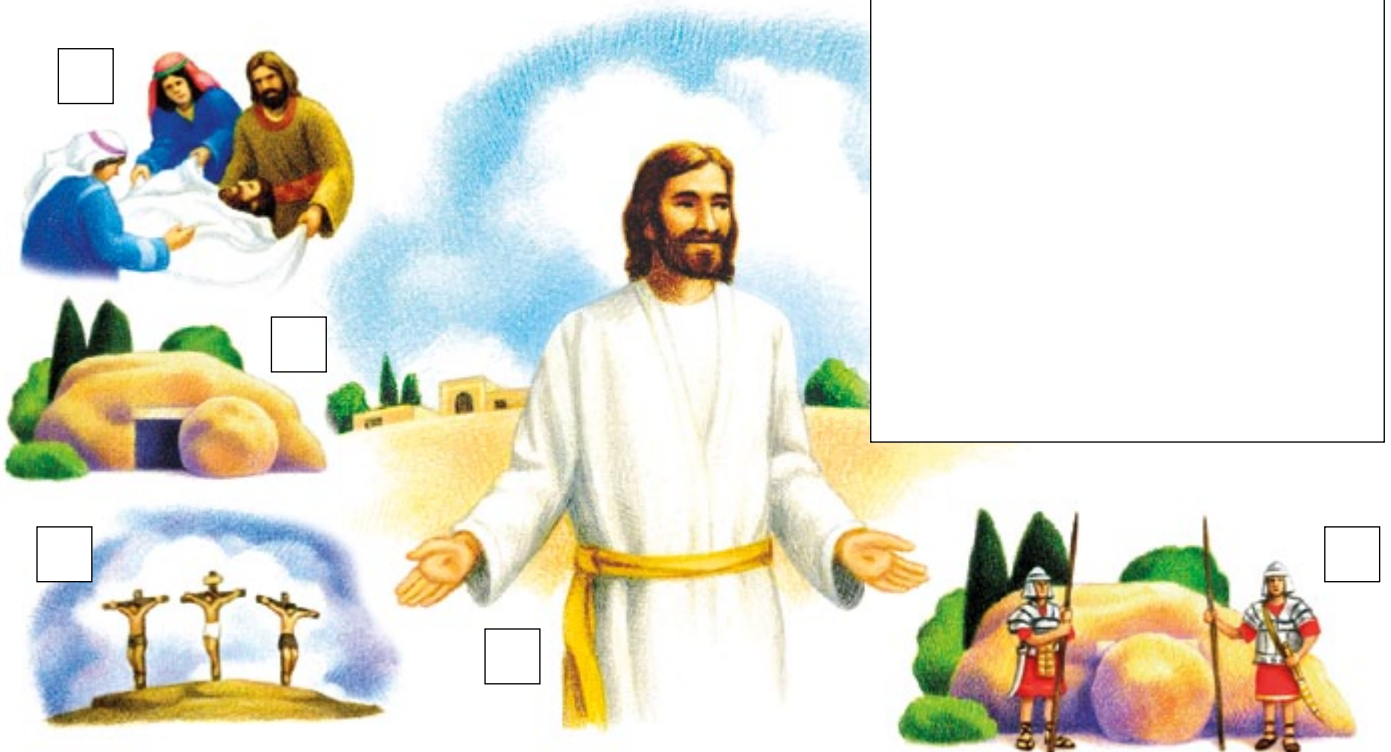
I kaonaki ma te rau ae kamimi. Te kakaitau nakon te atatai ae i kona n taekinna bwa n na manga kaitibo ma tamau ibukin Ana Mwakuri ni Kamaiu te Tia Kamaiu ao te Mangauti.

ATAEI

E Maiu!

Beretitenti Monson e reirei bwa bukina e mate Iesu Kristo ao e a mangauti, ngaira ni aomata ti na manga maiu. Tarai tamnei aika inano. Korea te nambwana inanon bwaoki n tatabeua nako ni kaoti taai ake a riki iai bwaai aikai.

Ibukina bwa e maiu Iesu Kristo, ao a kona utu ni maeke n aki toki. Korea tamneia kaain am utu n te bwaoki ae inano.

Tataro mwaaka ni kamatebwaia te bwai n reirei aei, n arona ae riai, maroroakinna ma aine ake ko kawariia. Kabonganai titiraki bwa a na buokiko ni kakorakoraia aine ao ni karaoa te Bootaki n Aine bwa iteran maium ae kakawaki.

Tangira, Tararuiaia, ao Kakorakoraia

Naron te Tia Kamaiu, taan kakawari n reirei a buoka temanna imwiin temanna (taraa 3 Nibwaai 11:15). Ti ataia bwa a koro bukin ara ibuobuoki ngkana a kangai ara titita: (1) au kakawari n reirei e buokai ni karikirakeai n te maiu n tamnei; (2) I ataia bwa au tia reirei ni kakawari a tabeakinai ma au utu ma nanoia raoi; ao (3) ngkana iai au kanganga, I ataia bwa au tia reirei ni kakawari e na karaoa te mwakuri n aki tataninga tuagakina.¹

Ti na kanga ngaira taan kakawari n reirei n tangiria, tararuiaia, ao ni kakorakora te aine? A kaotaki imwiina kawai ake a kuneaki n te mwakoro 7 n *Daughters in My Kingdom: The History and Work of Relief Society* ni buokiia taan kakawari n reirei n tararuiaia aine:

- Tataro ni katoabong ibukin neienne ao ana utu.
- Ukoukori kairi mai eta ni kina ao ana utu.
- Teimatoa ni kakawaria n noria bwa e uara ao ni buokia ao ni kakorakora neienne.
- Teimatoa n reitaki ma ngaia rinanon te kakawari, tareboon, reeta, i-meeri, rongorongon n te tareboon, ao mwakuri n akoi aika a bebete.
- Kamaura neienne ni bootakin te Ekaretia.
- Buoka neienne ngkana iai ana kanganga ae karina, aorakina ke kanganga riki tabeua aika karina.
- Reireina neienne taekan te euangkerio man booki aika tabu ao man Rongorongon ni Kakawari n Reirei.

- Kaunga neienne man karaoan banna ni katoto aika tamaroa.
- Ribotinna nakon te mataniwi n Aia Bootaki Aine taekan aia mwakuri n ibuobuoki ao maiuia n tamneia ao ni maiuia n rabwata.

Man Booki Aika Tabu

Ruka 10:38–39; 3 Nibwaai 11:23–26; 27:21

BWAAI AIKA A NA TARAARI

1. Taraa Julie B. Beck, “Tera ae I kantaningaia Tibu Aine (ao Tibu mwaane) N Ota n te Bootaki n Aine,” *Riaona*, Nobembwa 2011, 113.
2. *Daughters in My Kingdom: The History and Work of Relief Society* (2011), 112.
3. *Daughters in My Kingdom*, 119–20.
4. Brigham Young, “Remarks,” *Deseret News*, Okitobwa 15, 1856, 252.
5. Taraa *Daughters in My Kingdom*, 36–37.

Tera ae I Kona ni Karaoia?

1. N na kanga n ataa te bwai ae kainnanao au titita?
2. Ana kanga au titita n ataia bwa iai nanou ae korakora ibukiia?

Onimaki, Utu,
Buoka

Man Ara Rongorongon ni Kawai

“Te kakawari n reirei e a tia n riki bwa te bwai ni mwakuri ibukiia aine Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira ni kabuta te aonaaba n tangiriria, ao n tabeakinia, ao ni beku ibukiia—ni ‘karaoia n aron ae e a tia n unikia n [ni] bwanibwanra,’ n aron are e reirei lotebwa Timiti.”²

Te titita ae a tia n akea buuna e taetae ibukiia a na tia reirei ni kakawari: “A ongora. A karaua nanou. A tang ma ngai. Ao a inga ma ngai. . . . [A] buokai man te bwarannano ao te nanokawaki ae korakora ni moan namwakaina tabeua ni mamaroa.”³

Te ibuobuoki ma iango nakon te tembora bon te anga naba n ibuobuoki. N te maungatabu ni kabuta n Okitobwa 1856, e katanota Beretitenti Brigham Young bwa bwaeoniiia ma aia aenika a bae n te tino ae nanona e nakon 270–370 te maire (435–595 km) raroana. E weteia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira i Salt Lake City bwa ana kamaiuia “ao n tabeakin riki bwaai aika ti atong bwa bwain te rabwata.”⁴

E uringa Lucy Meserve Smith bwa a buti aia kauaotao ni kamumun ao aia titaoki n te tabo arei n te tabaenako ao ni booti ni katokai iaon waekon bwa ana kanakoaki nakoia bwaeoniiia aika a rootaki n te mwaitorotoro. Ao a manga boboti kunnikai ao kunnikai ni matu ibukiia naake a roko ma tabeua aia kunnikai. Ngke e a roko te kambwana n aenika, te auti n te taun e “onrake ma bwaai n ibuobuoki ibukiia.”⁵

Bokin te Maungatabu n Eberi

Tera are I a tia n taekinna Ngai te Uea, ao I bon taekinna, . . . e ngae ngkana boni man bwanaau ke man bwanaaia Au toro, bon tii te arona (taraa D&C 1:38).

Karekea ae Mwaiti Riki man te Maungatabu ni Kabuta

Iroun Michael Barber ao David Marsh

Aobitin te Karikirum

Engae ngke ti atonga “amen” n kabanean te tetere n te maungatabu, amwaraken te tamnei e na aki toki ikanne. E kona n reitinako ngkana ti kamwatebwai ao ni karaoi reirei man te maungatabu anne. Inanon ririki aika nako, e a tia te burabeti ni kaungaira bwa ti na ti karaoa te bwai anne. Te katoto, n te 1946, Beretitenti Harold B. Lee (1899–1973) e kairoroia membwa bwa a na kariki taeka man maungatabu ni kabuta “bwa kairaira ni karaoia ao n taekinna inanon onoua namwakaina akana imwiina.” E kabwarabwara, “Aikai bwaai aika a kakawaki ae noria te Uea bwa e na kaokaki nakon te aomata aei n te bong aei.”¹

N te 1988, Beretitenti Ezra Taft Benson (1899–1994) e a manga kabwarabwara te reirei anne ngke e reirei, “Inanon

onoua te namwakaina aike imwiina, rongorongoman te maungatabu n te *Ensign* e riai ni katukaki irarikin am mwakuri ni katoabong ao n taraaki n taainako.”²

Ni kainan te maungatabu ni kabuta n Okitobwa 2008, Beretitenti Thomas S. Monson e a manga kamatoa kakawakin kamatebwaiakan taetae man taian maungatabu. E taku: “Ti na uringa n te tai ae maan te bwai ae ti a tia n ongo man te maungatabu ni kabuta. Rongorongoman ake a tia n taekinaki a na boretiaki n te *Ensign* ao n te *Liahona* maekatiin n te namwakaina are imwiina. I kairoroiko bwa ko na reiakin ao n iangoi raoi aia reirei.”³

Ngkana ko reiakin ao n iangoi raoi rongorongoman te maungatabu, tera ae ko kona ni karaoia bwa ana

uaana riki nakon maium? Aikai tabeua iango bwa a na buokiko ni katauraioiko ni karekei, ao ni karaoa te mwakuri nakon taeka aika kaunganano:

Katauraioi ni karekei kairi maieta. E ngae ngke tao ko matakū, kakauongo nako iai, ke ni wareki taetae man te maungatabu, ko riāi ni kauka nanom ao am iango nakon kairiri mai eta. Unimwaane David A. Bednar man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman e reirei bwa aekakira nakoraoin ana reirei te tia taetae, “kanoan te rongorongō ao ana kakoaua te Tamnei ae Raoiroi e ringa te nano ti ngkana e butimwaai te tia karekea.” E kabwarabwara bwa karekean te kairi mai eta “e tangira te mwakuri n te tamnei, n te iango ao n rabwata ao tiaki ti karekean te bwai ae na riki ae na reke nakoim.”⁴

Iango aikai a kona ni buokiko ni katauraioiko n reireinaki man te Tamnei:

1. Karekea te tai ao karaoa te tai ae akea tabetabem iai are ko na kona ni karekea ana wirikiriki te tamnei.
2. Ukoukora te kairi mai eta rinanon te tataro.
3. Karekei oin am titiraki ke tabeaiangam are ko na ukoukori kaekaaia.

Ata raoi te rongorongō. Burabeti aika maiu ao abotoro a reirei, anga te kamataata, a kairoro, a kauring, ao a kakoauaa. Iangoan raoi aia taetae e buokiko ni kaotako riki n aia rongorongō. Aikai tabeua kawai ni kamwatebwai tabeua aika nakoraioi.

- **Anga taian titiraki.** Te katoto: Tera ae tangiria te Uea bwa n na reiakinna man te rongorongō aei? E kanga te taetae aei ni karikirakea otau n reirein te euangkerio ke te kibu man booki aika tabu? Tera karaki aika kabonganaaki ni kamataatai reirein te euangkerio, ao tera ae I reiakinn ma iai?

- **Korea te kamataata.** Iangoia bwa tera te bwai ae taekinna ni kamataata te tia taetae. Tibwaua te taetae nakon taian tiekitin ao korea te kabwarabwara ae kimototo ae kabwarabwara te botoniango ae

KOROIA AO IANGOIA

“Maibuakon bwaai ake ti a tia n ongo, e na iai te mwakoro n taeka are e na rianako taekana ao ni katika ara iango. Ngkana e riki aei, au kantaninga bwa ko na koroia ao ni kabanea am iango nako iai ni karokoa ti kurei n nanona ao ni karikia bwa oin mwakoron maiura.”

Beretitenti Gordon B. Hinckley (1910–2008), “An Humble and a Contrite Heart,” *Liahona*, Tiauare 2001, 103.

kamataataki inanon tiekitin n tatabeua nako.

- **Koroi kanoan te taetae aika kakaokoro.** Koroi taekan bwaai n aron reirei, booki aika tabu, karaki, kauring, rinanina, kakoaua, kakao nakon karaoana, ao kakabwaa ake a kaman beritanaki ibukin irakin reirei.
- **Kamatebwaia te taetae n raka iaon ti te taina.** Bon te bwai ae riāi bwa ko na kamwatebwai koauan te euangkerio n raka iaon teuana te tai ni karekea bwannin nanoia ao kakawakii. N tainako ngkana ko kamatebwaia, koroi taekan nanoia aika a boou aika ko karekei.

Karaoa nanon te bwai ae

ko reiakinna. Ngkana ko tataro mwaaka ni kamatebwai taetae, ko na nooria bwa a kanga rongorongō ni kaineti ma maium. Ko kona n ataia bwa ko na kanga ni karaoi bitaki aika iai nanoia man taekin titiraki n naron Tera ae tangiria te Uea bwa n na karaoia ma te bwai ae ireiakinna? ao Tera te bwai ae I a tia n reiakinna are e na kona ni buokai n au utu, mwakuri, ke n nakoau n te Ekaretia? Koroi bwaai aika a bwaka nanom iai bwa ko aonga n aki mwaninga taekaaia. Ngkana ko karaoia, ao ko na kaungaaki bwa ko na maiuakin reirei ao ko na karekei kakabwaa ake a tia ni beritanaki.

Maungatabu ni kabuta bon te tai are e na kona iai te Uea ni kaota Nanona rinanon Ana toro nakoimi. E reirei Beretitenti Spencer W. Kimball (1895–1985), “Akea te boki ibukin ana mwakuri ae tabangaki te Ekaretia ae na karekea te tabo ae kakawaki iaon oin n nen am boki—tiaki ibukin aron tamaroan koreakii ke e kanga aia anainano n aron koreakii, ma ibukin te iango are e kotea te kawai nakon te maiu are akea tokina.”⁵ ■

BWAAI AIKA A NA TARAASI

1. Harold B. Lee, in Conference Report, Eberi 1946, 68.
2. Ezra Taft Benson, “Come unto Christ, and Be Perfected in Him,” *Ensign*, Meei 1988, 84.
3. Thomas S. Monson, “Until We Meet Again,” *Liahona*, Nobembwa 2008, 106.
4. David A. Bednar, “Kakaea te Reirei man te Onimaki,” *Riaona*, Tebetembwa 2007, 17, 20.
5. Spencer W. Kimball, *In the World but Not of It*, Brigham Young University Speeches of the Year (Meei 14, 1968), 3.

Ni wareware, matakū, ke ni kakauongo nakon maroro n te maungatabu ni kabuta, nakon conference.lids.org.

**INANON KORAKORAN
TE UEA**

“Ma te onimaki inanon te Uea Iesu Kristo ao te ongotaeka nakon ana eu-angkerio, e na kanakoraoa kawaira ngkana ti nako, n tang ibukin te korakora, katamaroai kateira ao nana, ti na karekea te nako-raoi iroun ana tia kawakin Tiibu aika Raraoi. Anne e na tangira te boaaki ao te reirei ao te mwakuri ao te kakorakora. Ma ti tebo ma are e taekinna te Abotoro are Bauro, ‘I boni konai bwaai ni kabane ni karaoi iroun Teuare kakorakaai. I-Biribi 4:13

Beretitenti Howard W. Hunter (1907–95), “Developing Spirituality,” *Ensign*, May 1979, 26.

AE KAMIMI
Akoi

Iroun Kristen Nicole Cardon

I onimakina ana akoi Iesu Kristo ni katoabong.

“**N**bootakin ara Ekaretia, tiaki tataekina taekan te tangira n tainako,” e taku au tia reirei n te Brigham Young University n taekan te aro, “ma ngkai ngaira membwa n Ana Ekaretia Iesu Kristo ni Boong Aika Kaitira, *ti* kakoauaa te akoi.”

Ni bon arona, I aki kona n uringa aia reirei Ataeinnaine ke Reirei n Tabati iaon te akoi, ma e oki rikaaki au ururing nakon au kuaea n te reirei ae rietata ao te anene “Te Akoi Ae Kamimi.”

Te Akoi Ae Kamimi! (ai tamaroara tangina!)

Ae kamaiua te aomata ae rangin ni buakaka n aekakiu!

I a tia ni bua n te taina, ma ngkai I a manga oki;

I mataki ngkoa, ma ngkai I a noraba.¹

“Te akoi bon mwakan te Atua man ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo,” e kabwarabwara au tia reirei. “I tibwaua te akoi inanon aua te mwaaka: te mangauti, kaboaan maiura, kamaiu, ao te kakorakora.” E waaki man kabwarabwarakin te mwaaka, ma e a manga oki rikaaki au ururing.

N te taina ao e mwananga te kuaea

man te kuura ae rietata naba anne nako California, USA, ni kaea te kabo n te anene. I aoraki bon imwain te mwananga, ao aorakin buau e kaotia bwa n na bon aki anene n au kuaea n tain te kabo—ke ngkana n na iria, e na bon aki nakoraoi au anene, ma te maraki. I tuanga tamau ibukin te kakabwaia n te nakoanibonga ao I kabanea te bong are imwina n tataro ibukin buokan katokan aorakiu.

Ma tao I aki ataia raoi, ngke I anenea “Te Akoi Ae Kamimi” ma aorakin buau are e a tia ni katokaki n tain te kabo, bwa I a anenea taekan te kabanea ni korakora ni mwaaka are e a tia ni kamaiuai tebongina imwaina. E a tia ni kakabwaii te Tia Kamaiu n te bong anne, Ana akoi ngaia bon reken kamaiuakiu.

“Ao e na waaki, n rinanon te maraki ma te karawawataaki ao te kaririaki n aekaiia nako; ao aio bwa e na kakoroaki bukin te taeka are e taku bwa e na uota iaona marakiia ao aorakiia ana aomata” (*Aramua* 7:11).

Imwiin te kuura ae rietata, n aroia angiaa ataetin te reirei n aia moan ririki, I karawawataaki n au kooti n au reirei ao te kakaewenako ni kitana mwengau

ni waekoa ao ni maeka ma raou n au ru aika niman.

Aio te tai are I reiakina korakoran ao mwaakan ana akoi Kristo n ibuobuoki. I kabanei au bong ni mwakuri ao ni kamatebwai, ma I kabanea au iango iaon te tataro ni katoabong are I tang nakon Tamau are i Karawa ibukin te konabwai ni kona ni kati ai mwakuri ake a kantaningaaki. Ngke e a waaki te reirei, I kunea ma te kimwareirei bwa man ana kakorakora ao ana konaa mwakan ana Mwakuri ni Kamaiu Kristo I kunea bwa I kona ni waaki n akea te kanganga.

“I boni konai bwaai ni kabane ni karaoi iroun Teuare kakorakoraai” (I-Biribi 4:13).

E ngae ngke I tuai n rinanon iteran Ana akoi ake uoua—te mangauti ao bwaninin kaboan maiura—I teimatoa n onimakina ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo ni katoabong. Te akoi, mwaakan te Atua man ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo, e a tia ni kamaiuai ao ni kakorakoraai. Ngke I kekeiaki n iri ana tua te Atua ao n ira Ana kantaninga, I karekea ana ibuobuoki karawa ae raka nakon are I kona ni karekea.

“Ti ataia bwa bwa bon rinanon te akoi are ti kamaiuaki iai, imwiin bwaai ni kabane ake ti kona ni karaoi” (2 Nibwaai 25:23). ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. John Newton, “Te Akoi Ae Kamimi,” *Olney Hymns* (1779), nambwa 41.

E KANGA ANA AKOI TE UEA N ROOTIMAIURA?

Unimwaane David A. Bednar man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman e ibuobuoki ni kaeka te titiraki aei n te “Te Mwakuri ni Kamaiu ao te Mwananga n te Maiu ae Mamate” n te beeba ni kaongora aei iaon te iteraniba 12:

- “E tangiria te Uea, rinanon Ana Mwakuri ni Kamaiu ao man Mwaakan te Tamnei ae Raoiroi, bwa e na *maeka* iroura—n aki ti kaetiira ma n anganiira naba te mwaaka.”
- “Nanora ae korakora n tatabemaniira nako, are e na kona ni kariaia temanna bwa e na karaoa te bwai ae kanganga, nanon temanna ma temanna ao te ungannano, te babaire ae nako-raoi ao katean te kouru boni bwaai aika riai ma ana bon aki tau ibukira ni kati te mwananga n te maiu ae mamate aei. Ni bon koauana, ti riai n onimakina ‘the merits, and mercy, and grace of the Holy Messiah’ (2 Nibwaai 2:8).”
- “Karekean te akoi n te Mwakuri ni Kamaiu ae boou e kakorakora ni karaoia ao n n riki n raoiroi ao ni beku riaon nanora ao ara konabwai.”

langoia ni koroia n am tieno ao n tibwauaia ma am utu taai ake ko a tia iai n namakina ana akoi ni kamaiu, n ibuobuoki, ke ni kakorakora te Uea.

**Iroun Unimwaane
David A. Bednar**

Man te Kooram n
Abotoro n te Tengaun
ma Uoman

Te Mwakuri ni Kamaiu

AO TE
MWANANGA
N TE MAIU AE
MAMATE

*Te akoi n te Mwakuri
ni Kamaiu e kako-
rakoraira ni karaoia
ao n riki n raoiroi ni
beku riaon nanora ao
ara konabwai.*

Te kantaninga mai karawa n ana euangkerio te Tia Kamaiu e kabonganai taeka tabeua iroun Beretitenti David O. McKay (1873–1970): “Oin te euangkerio bwa . . . e na karikiia aomata aika a buakaka bwa a na raoiroi ao aomata aika raoiraoui bwa a na tamaroa riki, ao ni bita aroia aomata.”¹ Bwa, te mwana n te maiu ae mamate e na rikirake man ae buakaka nakon ae raoiroi nakon ae tamaroa riki ao ni karekea te bitaki inanora ae moan te korakora—ni bitii anua aika a kabwaka (taraa Motiaea 5:2).

Ana Boki Moomon bon ara aeniboki ni kairiiri ngkai ti mwananga n te kawai man ae buakaka nakon ae raoiraoui nakon ae tamaroa riki ao ni kataia ni karekea te bitaki inanora. Te Uea Beniamina e reireiniira taekan te mwananga n te maiu ae mamate ao bonganan te Mwakuri ni Kamaiu ni karekea te tokanikai n te mwananga anne: “Bon ana kairiribai te Atua te aro n aomata, man moan bwakan Atam, ao e na teimtoa n aki toki, ni karokoa ae e kakauo-ngo nakon ana wirikiriki te Tamnei ae Tabu, *ao e kakorakora nakon te aro n aomata ao n riki bwa ae itiaki* rinanon ana mwakuri ni kamaiu Kristo ae te Uea” (Motiaea 3:19; E kairaki karawataan te iango.).

N na kaira ami iango nakon uoua kiibu aika onoti. Te moan—“kanakoan arora n aomata.” Te mwananga man ae buakaka nakon te raoiroi bon kararoan arora ni mwaane ke arora n aine ngaira n tatabemaniira nako. Ni maiura ti bane ni kaririaki man te maiu n iriko. Bwain rabwatare are e karikaki man ana katikitiki te aonaaba ake a reke n ana katikitiki te bure, babakani-kawai, ao te mate. Ma ti kona ni karikirakei ara konabwai n tokanikai iaon ana katikitiki te maiu n iriko ao te kariiri “rinanon ana mwakuri ni kamaiu Kristo.” Ngkana ti karaoui kairua, ngkai ti urui tuua ao ni bure, ti kona n rairii nanora ao ni manga itiaki rinanon mwaakan te kabooaki ao Ana mwakuri ni kamaiu Iesu Kristo.

Te kauoua—“riki bwa te aomata ae itiaki.” Te kibuntaeka aei e kabwarabwara reitan ao kauouan mwakoron te mwananga n te maiu ni kariikiia “aomata bwa a na raoiroi riki” ke, n taekana teuana, n riki n aron te aomata ae tiaki. Te kauoua ni mwakoro n te mwananga aei, nakoim man ae raoiroi nakon ae tamaroa riki, bon atuun te reirei are ti aki kamatebwaia ke n reiakinna n tainako bwa e na tau ke n ota raoi iai.

I kanamakinna bwa mwaitiia membwa n te Ekaretia a tataneiai riki ma aron te mwaaka ni kabooaki ao ni kaitiaki n te Mwakuri ni Kamaiu nakon ataakin mwaaka te kakorakoraaki ao te akoi. Bon te bwai teuana ae na ataaki iai bwa Iesu Kristo e roko iaon te aba ni *mate* ibukira—anne mwakorona ae kakaawaki nakon ana reirei Kristo. Ma ti riai naba ni kakaitau bwa nanon te Uea, rinanon Ana Mwakuri ni Kamaiu ao man mwaakan te Tamnei ae Raoiroi, ni *maeka* i nanora—tiaki ae e na ti kairiira ma e na kakorakoraira naba.

Angiina ibuakora a ataia bwa ngkana ti karaoa ae bure, ti kainnanao te ibuobuoki n tokanikai iaon ana mwakuri te bure inanon maiura. Te Tia Kamaiu e a tia ni karaoa nanona bwa ti na kona ni manga itiaki rinanon Mwaakana ni kaboiria. Angiina ibuakora a ataia bwa te Mwakuri ni Kamaiu bon ibukiia taan bure. I aki koaua raoi, e ngae n anne, ti ataia ao ti ota bwa te Mwakuri ni Kamaiu bon ibukiia naba aomata aika itiaki—ibukiia mwaane ao aine aika raoiroi aika ongotae-eka, tau, ao a ataa raoi te bwai are a karaoia ao a mwakuri korakora ao a kataia n tamaroa riki ao ni beku riki ma te kakaonimaki. Ti kona ni kaairua ni kakoaua bwa ti riai ni mwananga man ae raoiroi nakon ae tamaroa riki ao n riki bwa aomata aika itiaki ibon iroura, rinanon te nanomatoa ma te ninikoria, ao te boaaki, n nooran tokin ara konabwai.

Ana euangerio te Tia Kamaiu tiaki ti ibukin totokoan bwaai aika a buakaka inanon maiura; e kakaawaki naba ni karaoan ao karekean te rikirake ae tamaroa. Ao te Mwakuri ni Kamaiu e katauraoa te ibuobuoki ibukira n tokanikai ao n totokoi bwaai aika buakaka ao ni karaoi ao ni karikirakea te tamaroa. Buoka mai iroun te Tia Kamaiu e tauraioi ibukin mwananga ni kabane n

te maiu n rabwata—man ae buakaka nakon ae raoiroi nakon ae tamaroa riki ao ni bitii arora.

I aki katautaua bwa te kabooaki ao karekean e mwaaka n te Mwakuri ni Kamaiu a kaokoroaki. Ma, kawai aika uoua aikai n te mwakuri ni kamaiu a irekereke ao a katamaroai riki aroia; a riai ni uaia ni mwakuri inanon aron nako te mwananga n te maiu. Ao e rangi ni kakaawaki n aki toki iroura bwa ti na kinai bwa *ni kauoua* bwaai aikai a rangi ni kakaawaki n te mwananga n te maiu ae mamate—ni kauoua ni kanakoan te aro n aomata ao n riki bwa te aomata ae itiaki, n tokanikai iaon te buakaka ao ni karikirakea te raoiroi—a uaia ni katiaaki rinanon mwaakan te Mwakuri ni Kamaiu. Te babaair ae korakora ibon iroura, te nanomatoa ao te ungannano, te babaire raoi ao katean te kouru a kakaawaki ma aki rangi n tau ibukira n tokanikaira ni katiaan te mwananga n te maiu ae mamate. Ni koauana, ti riai ni katan iaon “mwakuri aika raraoi, ma ana nanoanga ao ana akoi te Mesia ae tabu” (2 Nibwaa 2:8).

Te Akoi ao te Mwaaka ni Kona ni karaoa te Mwakuri ni Kamaiu

Inanon ana Rikitinare n te Baibara ti reiakinna bwa te taeka *akoi* e okioki kabonganakina ni koroboki aika a tabu are e kananonaa te mwaaka n ibuobuoki:

“[*Te Akoi* bon] te taeka ae okioki kabonga-naakina n te Nu-Tetemanti, riki n ana koroboki Bauro. Te botoniangon n te taeka bon *te ibuobuoki mai karawa ke te korakora*, anga rinanon te nanoanga ae bati ao ana tangira Iesu Kristo.

“Bon rinanon ana akoi te Uea Iesu, are karaoia man ana anganano bwa te karea ni kamaiu, are aomata a na kautaki inanon te aki mamate, ni kabane aomata a na karekei rabwataia man te ruanimate n aroia n te maiu are akea tokina. *E riki aei man ana akoi te Uea bwa n tatabemantia nako*, rinanon te onimaki rinanon ana mwakuri ni kamaiu Iesu Kristo ao te rairannano man aia bure, *a karekea te korakora ao te ibuobuoki ni karaoi mwakuri aika raraoi are a na bon aki kona ni kateimatoa ngkana a tiku n aroia. Te akoi aei bon te mwaaka n ibuobuoki* are a kona ni karekea te mwaane ao te aine te maiu ae akea tokina ao

I aki iangoia bwa te kabaebae are e kabaekai iai Nibwaa e bwaka mai i baina. N arona, I kanamakina bwa e kakabwaiaki n te nanomwaaka ao te korakora are riaon korakoran rabwatana, are man “ni korakoran te Uea” (Motiaea 9:17) mwakuria aika minota ao ni katika te kabaebae, ao n tokina ao ni koauana e karekea te uruaki nakon te kabaebae.

Nanon te rongorongo aei ibukira n tatabemaniira nako e mataata raoi. Ngkai ngkoe ao ngai ti ataa ao ti kabongana te mwaaka n ibuobuoki n ana Mwakuri ni Kamaiu inanon mai-ura, ti na tataro ao n ukoukora te korakora ni bitii arora nakon tataroan arora bwa a na bitaki. Ti na riki bwa bwaai aika a kona ni mwakuri nakon are bwaai ake a karaoaki ao mwakuri nakoia (taraa 2 Nibwaa 2:14).

Iangoa te katooto n ana Boki Moomon ngke Aramwa ao ana botannaomata a bwainikirinaki iroun Amuron. Bwanaan te Uea e roko nakoia aomata aika raoiroi inanon aia tai ni karawawataaki ao ni kaotia:

“Ao N na kabebetei naba taian uota ake a katokaaki iaon angami, bwa kam na aki kona n namakin iaon nukami. . . .

“Ao ngkai e koro bukina bwa taian rawawta ake a katokaaki iaon Aramwa am tarina a kabebeteaki; eng, e *kakorakoraia te Uea* bwa a na kona n uota uotaia ma te beebete, ao a karaoa nanon te Uea ni kabane ma te kukurei ao te taotaonannano.” (Motiaea 24:14–15; E kairaki karawawataan te iango.)

Tera te bitaki n te karaki aei? Tiaki te uota ae e bitaki; kakaewenako ao kangaanga n te bwainikirinaki aki waekoa ni kanakoaki mai irouia aomata. Ma Aramwa ma tarina a kakorakoraaki, ao rikiraken mwaitiia ao korakoraia a karika te uota are a uotia bwa

e na beebete. Aomata aika a raoiroi aikai a kakorakoraaki rinanon ana Mwakuri ni Kamaiu bwa a na *mwakuri* bwa taan tei ao ni karaoi *mwakuri* n aroia. Ao “ni korakoran te Uea” Aramwa ao ana botannaomata a kairaki ni kamanoaki n aban Taraemera.

Ko na bae ni miimi, “Tera ae e karika te aro aei iroun Aramwa ma ana botannaomata

bwa te banna ni katooto n te mwaaka n ibuobuoki n te Mwakuri ni Kamaiu?” Te kaeka e kuneaki n te kabotau iroun Motiaea 3:19 ao Motiaea 24:15.

“Ao e kakorakora nakon te aro n aomata ao n riki bwa a e itiaki rinanon ana mwakuri ni kamaiu Kristo ae te Uea, ao n riki n *aiaron te ataei, n ongeaba, n ongotaeka, n nanonriano, n tataonakinnano, n onrake n te tangira, ao n tauraoi ni butimwaei bwaai ni kabane ake e tangiria te Uea* bwa a na karaoi, ai aron te teei are tauraoi ni karaoi bwaaia ka a tuangaki iroun tamana” (Motiaea 3:19; E kairaki karawawataan te iango.)

Ngkai ti rikirake n te mwananga n te maiu

Bwanaan te Uea e roko nakoia aomata aika raoiroi inanon aia tai ni karawawataaki ao ni kaotia: “Ao N na kabebetei naba taian uota ake a katokaaki iaon angami, bwa kam na aki kona n namakin iaon nukami.”

man ae buakaka nakon ae raoiroi nakon ae tamaroa riki, ngkai ti katikui aro n mwaane ke n aine n tatabemaniira nako, ao ti kataia ni riki bwa aika a itiaki ao ni bitii arora, ngkanne kabwarabwaraan arora n te kibu aei e rikirake ao e riai ni kabwarabwaraaki te aekaki n aomata are ngkoe ao ngai ti a riki inanona. Ti na rikirake n ai aron te teei , n ongotaeka, n nanorianano riki, n tataonnano riki, ao n tatauraoi riki n angaanga.

Ngkai kabotau anua aikai n Motiaea 3:19 ma ake a kabonganaaki ni kabwarabwaraan Aramwa ma ana aomata: “Ao a *anga* ma te kukurei ao *te taotaonannano nikabane nakon nanon te Uea*” (Motiaea 24:15; E kairaki karawawataan te iango.).

I kunea kabotau imarenan anua ake a kabwarabwaraaki ni kiibu aikai ni kamimi ao ni kaotia bwa ana aomata Aramwa aika raroai a riki bwa aomata aika tamaroa riki rinanon te mwaaka ni kakorakora ana mwakuri ni kamaiu Kristo te Uea.

Kauringa rongorongon Aramwa ao Amureki n Aramwa 14. N te rongorongon aei a mwaiti Aomata aika itiaki ake a kakaonimaki ake a tia n tiringaki n te ai, ao ana toro te Uea aika uoman aikai a tia ni kabureaki ao ni kataereaki. Iangoa te bubuti are e anga Aramwa ngke e tataro n te karabuti: “O te Uea, *anganiira te korakora* n aron ara onimaki are e mena iroun Kristo, nakon te kainaomatiki” (Aramwa 14:26; E kairaki karawawataan te iango.).

Ti nooria riki ikai wanawanan Aramwa ao ana onimaki n te mwaaka ni kakorakora te mwakuri ni kamaiu are e kakoouaaki n ana bubuti. Ao taraa mwiin te tataro aei:

“Ao ngaiia [Aramwa ao Amureki] a motikii taian kabaebae ake a kabaekai iai, ao ngke a noori aikai aomata, a waaki ni biri nako, ibukin maakan te kamaunaaki e a tia n roko irouia. . . .

“Ao Aramwa ao Amureki a otinako mai inanon te karabuti, ao a aki maraki, bwa *te Uea e a tia n anganiia te mwaaka*, n aron aia onimaki are iroun Kristo” (Aramwa 14:26, 28; E kairaki karawawataan te iango.).

Teuana riki te mwaaka bon te kakooua ngkai aomata aika a raoiroi a kakorakoraia ni kaitara te buakaka ao ni kataia n riki n tamaroa riki ao ni mwakuri raoi riki “ni korakoran te Uea.”

Te katooto teuana man ana Boki Moomon e bon uota te reirei. N Aramwa 31, Aramwa e kaira te mwananga ni kaoka Tioramwaite ake a kitana te ekaretia, ake, imwiina a katea aia Ramantam, ao n anga aia tataro aika a tiete ao n onrake n te kamoamoa.

Noora te bubuti ibukin te korakora n ana tataro Aramwa: “O te Uea, ko kona n anganai *bwa e na reke korakorau*, bwa N na keiakin ma te taotao n nano karawawata aikai ake a na roko nakoiu, ibukin buakakaia te botanaomata aio.” (Aramwa 31:31; E kairaki karawawataan te iango.).

Aramwa e tataro naba bwa toana ni mitinare e na karekea naba te kakabwaia ae titebo: “Ko kona n anganiia *bwa e na reke irouia te korakora*, bwa a na kona ni keiakin karawawatakia ake a na roko iaioia ibukin buakakaia te botanaomata aio.” (Aramwa 31:33; E kairaki karawawataan te iango.).

Aramwa e aki tataro bwa e na kanakoaki karawawatakina. E ataia bwa ngaia ana aomata te Uea, ao e tataro ibukin te mwaaka ni karaoi mwakuri ao n roota arona.

Te botoniango n te katooto aei e reke n te kabanea ni kibu man Aramwa 31: “[Te Uea] e anganiia te korakora, bwa a na aki kainnanaaki n aekan karawawata an aekai nako, *ma a na ti kabwatiaki n te kimwareirei iroun Kristo*. Ao ngkanne aio e bon kaineti ma ana tataro Aramwa; ao aio ibukina bwa e tataro inanon te onimaki” (kibu 38; E kairaki karawawataan te iango.).

Karawawataaki aki kamwawaaki. Ma Aramwa ao toana a kakorakoraaki ao a kakabwaiaaki rinanon te mwaaka ni kakorakora te Mwakuri ni Kamaiu bwa ana “aki kainnanaaki n aekan karawawata n aekai nako, ma a na ti kabautaki n te kimwareirei iroun Kristo.” Ai te kakabwaia tera. Ao te reirei tera nakoira n tatabemaniira nako ae ti riai n reiakinna.

Katooto n te mwaaka n ibuobuoki aki ti kuneaki ni koroboki aika a tabu. Daniel W. Jones e bungiki n 1830 i Missouri, ao e kaaina te Ekaretia i California n 1851. Inanon 1856 e ira ana kamaiu te kambwana n aenikaa are e bae i Wyoming man korakoran te angibuaka n tain te tino. Imwiin te bwatei ni kamaiu n tia ni kuneia

aomata aika Itiaki ake a kainnana, a waekoa ni karekea bwaai n ibuobuoki ake a kona, ao a karaoi babaire ibukiia aoraki ao kainnana bwa a na baonaki nako Salt Lake City, Daniel ao tabeman kairake n ataeinimwaane a anganaoia bwa a na tiku ni kawakin ana bwai te kambwana. Amwarake ao bwaai a katukaki iroun Daniel ma raona nako ma te kanganga aki tau ao a waekoa ni bane. Taeka ake a anaaki man oin ana tienoo Daniel Jones e kabwarabwara te bwai are e riki.

“Maan ake a na kaeaki a karako n te aro are akea ae kona n tiringaki. Ti kabanei ni kang irikomaiu aika buakaka, are temanna e kona ni manga baki ngkana e kannna. N tokina ea bon bane ni kabane, akea ngkai bwa ai bon kunnna ae tiku. Ti kataia ni kang. E mwaiti ae kamwaaki ao ni kanaki n akean te bwai ni kuuka ao e a karika te aoraki nakon te kambwana ae bwanin. . . .

“E a taraa ni bua te kantaninga, bwa akea te bwai ae tiku ma ai irikon maan ake a mate man te baki. Ti butiia te Uea bwa e na kairiira bwa tera ae ti na karaoia. Taari aki ngurengure, ma a namakinna bwa a riai n onimaki iroun te Atua. . . . N tokina ao I a rabakau ni katoka te kanganga ao I anga au babaire nakon te kambwana, n tuangiia aron kukanakina; bwa a na kabueka kunnna ao a na kuotia; ao ni kaitiaka raoi a are a na kaburoa. Imwiina ana, kaburoa mate ran ae mwaiti n te maan ae teuana te aoa, imwina kabwaroa te ran are e kanakoi buakakana, imwiina e na kaitiakaki ao kuotaki kunnna ni kababaneaki, tebokaki n te ran ae mwaitoro, imwiina ngkana e a tia ni kaburoaki ao e a kamariraki, ao e a kanaki ma teutana te tioka are e kamraraaki iaona. Aio are bon te kangaanga ae bati, ma ai bon akea riki te bwai ae ti na karaoia bwa ai bon ara kabanea n tamaroa riki nakon te mate ni baki.

“Ti butiia te Uea bwa e na kakabwaii birotora ao *ni bitii nakon te amwarake aei*. . . . Ni kanakina ngkai ni kabane a taraa ni kukurei n te baka. Ti tiku n aki amwarake inanon teniua te bong imwain karaoan te kauoua ni kakatai. Ti kukurei n te amwarake aei inanon te maan ae tao onoua te wiiki.”³

N aro akanne ao tao I kona n tataro ibukin kanakin bwaai riki tabeua: “Tamara are i Karawa, taiaoka anganai te mannikiba ke te bwabwarou.” E tara n aki reke nakoia bwa N na tataro bwa birotou e na kakorakoraaki ao ni bitaki nakon te amwarake are ti karekea. Tera ae e ataia Daniel W. Jones? E ata te mwaaka n ibuobuoki n ana Mwakuri ni Kamaiu Kristo. E aki tataro bwa e na bitaki te aro arei. E tataro bwa e na kakorakoraaki bwa e na kaitara ma bwaai ake a na riki. N ai aron Aramwa ao ana botannaomata, Amureki, ao Nibwaaai a kakoarakoraaki, Daniel W. Jones iai ana ataibwai n te maiu n tamnei n ata ae e na bubuti iai n te tataro anne.

Te mwaaka n ibuobuoki n ana Mwakuri ni Kamaiu Kristo e kakorakoraia ni karaoi bwaai ake ti aki kona ni karaoi ibon iroua. N tabetai I iangoia ngkana ara aonaaba ni boong aika kaitira e na nakoraai—n aron ara titobu ae te maikurowaiwe ao ara mobaera ao kaa aika kamwaitoro ao mwengara aika kamwengaraoi—ti reiakina ni kakaaitau ibukin karekean mwaakan te Mwakuri ni Kamaiu ni katoabong.

Titita Bednar bon te aine ae moan te kakao-nimaki ao e konabwai, ao I a tia n reiakin reirei aika a kakaawaki n te mwaaka ni kakorakoraaki man ana banna ni katooto. I noora ana kekeiaki rinanon aorakin te bikoukou n te moaningabong ae korakora man reitinako—e aoraki ni katoabong inanon waniua namwakaina—ni katoa bikoukouna ake teniua. Ti bootaki n tataro bwa e na kakabwaiiaki, ma te kanganga arei e aki kamwawaaki. N onean mwiina, e a kona ni karaoi bwaai ake e aki kona ni bon oin korakorana. Inanon ririki I a tia n noora arona ni karikirakeaki ni kona n rinanon te maraki are e roko man te botaki n aine ngkana ainen te Botaki n Aine e ongo taetae ni burabeti ao ni karika te utu ao tararuakiia ataei bwa te moanbwai n ana rinerine. I karabwarabwa ao I anga au kakaitau nakon Susan ibukin buokau n reiakina te reirei ae moan te kakawaki aei.

Te Tia Kamaiu e Ataia ao e Ota lai

N Aramwa ni mwakorona 7 ti reiakinna bwa e kangaa ao bukin tera ngkai bwa te Tia Kamaiu e

kona ni katauraoa te mwaaka ni kamaiuaki:

“Ao e na waaki, n rinanon te *maraki* ma te *karawawataaki* ao te *kaririaki* n aekaia nako; ao aio bwa e na kakoroaki bukin te taeka are e taku bwa e na uota iaona *marakiia* ao *aorakiia* ana aomata.

“Ao e na uota iaona te mate, bwa e aonga ni kabwara ana kabaebae te mate are

te Tia Kamaiu. Ngkoe ao Ngai n aoan te mamaara ti kona n tang, “Akea ae ota, Akea ae ataia.” Akea te aomata temanna ae tao e ataia. Ma Natin te Atua ae atai ao ota raoi iai, bwa E namakina ao e uoti rawawatara imwain ae ti uoti. Ao ibukina bwa E kabooi n aia korakora ao e uota te rawawata anne, E a tia n atai raoi ao e na arora baina n

nanoanga ni mwaitin aro inanon maiura. E kona n arora baina, riingi, kamaiu—ni biri nakoira—ao ni kakorakoraira nakon are mai imwaina ao ni buokiira ni karaoi bwaai ake ti aki kona n rinona man oin korakorara.

“Bane mai nako Iu ngkami akana kam kua ao kam rawawata ao N na motiki rawami.

“Amoa amou i aomi, ao reirei i Rou, bwa I nimamanei ao i nanorinano, ao e na reke i rouni iai motikan rawaia tamneimi.

“Bwa e aoraoi amou ao e bebete uotau” (Mataio 11:28–30).

I kaota au kakoaua ao au kakaitau ibukin ana anganano te Uea Iesu Kristo ae aki to-toki. I ataia bwa e maiu au Tia Kamaiu. I a tia n rinanon mwaa-kana ni Kabooira ao mwaakana ni kamaiu, ao I kakoaua bwa

mwaaka aikai a koaua ao a tauraoi ibukira n tatabemaniira nako. Ni koaua “ni korakoran te Uea” ti kona ni karaoi ao n tokanikai iaon bwaai ni kabane ngkai ti waaki rake inanon mwanangara n te maiu n rabwata. ■

Man te maroro are e anga Brigham Young University n Okitobwa 23, 2001. Ibukin taekan ae bwanin n te Taetae n Imatang, nakon speeches.byu.edu.

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa Franklin D. Richards, n Ribootin te Maungatabu, Okitobwa 1965, 136–37; taraa naba David O. McKay, n Ribootin te Maungatabu, Eberi 1954, 26.
2. Bible Dictionary, “Akoi”; E kairaki karawawataan te iango.
3. Daniel W. Jones, *Forty Years among the Indians* (n.d.), 57–58.

Akea te maraki n rabwata, maraki n nano, korakain te tamnei, akea te korakai ke te mamaara are ko rinanona inanon maiura n te maiu ae mamate are e aki rinanona moa te Tia Kamaiu.

kabaeiia ana aomata; ao e na uota iaona *mamaaraia*, bwa e na on nanona n te nanoanga, ni kaineti ma te maiu ni iriko, bwa e na ataia ni kaineti ma te maiu ni iriko bwa e na kanga ni buokiia ana aomata ni kaineti ma mamaaraia. (Aramwa 7–12 E kairaki karawawataan te iango.).

Te Tia Kamaiu e korakai tiaki ti ibukin mamaarara ma ibukin naba kakaokoroara, aki boraoui, te maraki, te bwarannano, ao te rawawata ake a aki toki ni kaoti nakoira. Akea te maraki n rabwata, maraki n nano, korakain te tamnei, akea te korakai ke te mamaara are ko rinanona inanon maiura n te maiu ae mamate are e aki rinanona moa

*Ni kabuta te aonaaba, te tieminari
e uotia te roronrikirake n ai arom
naba ni kaniiko riki nakon
Iesu Kristo*

Kakabwaia n te **TIEMINARI**

Iroun Brittany Beattie

Ana Maekatiin te Ekaretia

Ko aki maroa n am babaire n ira te tieminari. Ni kabuta te aonaaba, bubua man ngaa irouia kairake a karika te tieminari bwa mwakoron maiuia, n roko n aia umwanreirei n te bwati, waa, bwatika, ke bon te Intanete. Tabeman kairake a utimwaaka n te ingabong ao a mwananga n te kawai are raroa bwa a na roko n te tai, tabeman a mwananga n te tairiki, ao bon tabeman a kamatebwai ni mwengaia ibukin bong aika bati n te wiiki.

Irakin te tieminari e kainanoa te anganano, ma kairake ni kabuta te aonaaba a kunea bwa te katauraoi n te tieminari e boongana karaoana. Ao naake a iria iai te bwai ae reke irouia: aia namakin n te tieminari e uotiiia ni kaniia riki nakon te Tia Kamaiu ao nakon Tamara are i Karawa.

Karekean Kakabwaia ake A Beritanaki

Bukin tera ngkai e rangi ni kakawaki ibukim te tieminari? Tabeua bukina a karinaki berita aikai mai irouia burabeti ao abotoro ni boong aika kaitira:

- E “riki[i] bwa te kakabwaia mai iroun te Atua ibukin kamaiuaia kaain Iteraera inanon taai ni kangaanga.”¹
- E “na katauraioiko n anga te rongorongo n te euangkerio are kaokaki nakoia ake e reke am tai ni kaitibo ma ngaia.”²
- E buokiko ni “karekea te atatai ae kakawaki n te koaua.”³

- Tieminari “anga tibwanga aika kakawaki n reiaikin te reirei are e na kakukureiko. E katauraoa te tibwa n reitaki ma naake am reeti.”⁴
- “Am atatai n te euangkerio e na rikirake. Am onimaki e na kakorakoraaki. Ko na karikirakea te reitaki ae tamaroa ao te iraorao.”⁵
- “E karika . . . maiuraoin te maiu n tamnei, korakoran te maiu n rabwata n totokoa te buakaka are e katobibira, ao e kakorakora ni karikirakea te atatai n te euangkerio.”⁶
- Bon “teuana te katauraoi ae te kabanea n tamaroa ibukin te mition.”⁷

Kakaeen te Kawai n liri

Kaeen te tieminari n angiin te tai e kaotia bwa ko na katuka te bwai teuana are ko tatangiria ni karaoia bwa ko aonga ni karekea te tai n iria. Ma bon te anganano ae materaoi karaoan. Elijah Bugayong mai Biribin e rinea te babaire are n ana kabanea n ririki n te reirei ae rietata. Inanon ana tai n reirei n te reirei ae rietata, e kakauoman n ana kiraati. E nanomatoa ni karekea te moanna n ana ririki n tiniia ao e iangoia n reitanako irakin te tieminari, are e a tia n iriria n te ririki ae e nako mai imwaina, bwa e aonga ni kakoroa bukin ana kouru.

Ngkanne n te bongina ao e bitaki ana iango. “I [taraa] au taibora ni kamatebwai,” e taku. “I noora te bwariko ni boki irarikina, au boki aika tabu n ikotaki ma au boki ni

TE KAKABWAIA MA MWIINA INANON MAIUM

Ririki aika bati aika nako e reke au tai n angareirei n te tieminari n te karangaina. Te reirei e waaki imarenan 6:30 n te ingabong ao 7:30 a.m. ni katoabong ni bongin te reirei. Inanon uoua te ririki I nooria ataei ni kanimatu ni kabukibuki waeia n rinnako n te kiraati, ni kaewenakoa aia tia reirei bwa e na kauti mataia. Imwiin te tataro ni kaukuuki ao te angareirei ae anainano are e nako, I noori nano bwa a uti ni karakai aia atatai iaon koroboki aika a tabu. Te mwakoro ae moan te kangaa-nga n te kiraati bon katokan te maroroo iaon te tai n kanakoia nakon aia kiraati n reirei. Ngke e waaki nako te ririki, I nooria ataei ni karekei aia atatai ae raka riki, reitaki riki n iraorao, ao rikiraken te koaua n te euangkerio.

“Tabeu te ririki n nako I mena n te titoa n amwarake n te kaawa ae e uakaan mai ikai ngke I ongo weteakiu iroun temanna. I rairaki ni butimwaia uoman au ataei n te tieminari. A riki ngkai bwa taanga. A kairai bwa nna noria natiia aika aman aika titikiraai. N rokou ao I mimii ni mwaitiia raioia n reirei are a teimatoa n rereitaki ma ngaia inanon ririki aika mwaiti. Bon te kakoaua n te reitaki ae onoti are e kabaeia are e atia n riki ni karanganan te tieminari kiraati.”

Unimwaane L. Tom Perry man te Kooram n te Tengaun ma Uoman n Abotoro, “Receive Truth,” *Ensign*, Nobembwa 1997, 62.

koroboki n te tieminari ao au boki ni kairi. Bon inanou I titirakinai, “Tera ae e kakaawaki riki?”

Elijah e kunea kaekaana ni Mataio 6:33: “Ma kam na ukoukora moa uean te Atua ma ana raoiroi; ao a na bane n raonaki baikai nako imi.” E baireia bwa e na kakaonimaki n ira te tieminari ao ni kakaai anga ni kabaeranta ana tai bwa e aonga ni mwakuri iaon ana kamatebwai n te reirei. Ni banen te ririki, e aranaki bwa te kabanea n tamaroa n ataei ao e reke naba irouna te tikaoratibu.

Spencer Douglas mai Alabama, USA, e baireia ni katikui tabeua waaki ni kakukrei bwa e aonga ni karekea riki ae mwaiti man te tieminari. Ni moan ana ririki ake uoua n te tieminari, e uti n 4:00 n te ingabong n iria, ao ni banen ririki ake uoua e uti n 5:00 ingabong. E taku, “I aki kona n irii waaki ni kakukurei n te bwakanako n tai ma raraou ibukina bwa N na moantaai ni matu. Ngkana I aki, N na bon aki kona n irii ao n reirei n te ingabong are imwiina.” Iroun Spencer, tiaki tii taekan te roko n reirei, ma bon te marurung ao te tauraoi n reirei.

Unimwaane Dallin H. Oaks man te Kooram n Tengaun ma Uoman n Abotoro e tia n reirei: “Tii ibukin te bwai ae e raoiroi bon tiaki anne bukin karaoana ae tau. Mwaitin bwaai aika raroai ake ti kona ni karaoi e bwakanako ma mwaitin te tai ae tauraoi ni katiai. Tabeua bwaai a tamaroa riki nakon ae raoiroi, ao bwaai aikai bon bwaai aika a riai ni moanibwaiaki inanon maiura.”⁸ Anne te reirei ae kakaawaki bwa ko na uringnga ngkai ko bairea aron kakaawakin te tieminari n am tai.

Katauraoi nakon te Mition

Tieminari e riki naba bwa te katauraoi ae korakora ibukin te mwakuri ni mitinare are ko na karaoia—ngkai te membwa ni mitinare n taai aikai ao ngkana ko riki naba bwa te mitinare ae bwanin ana tai n taai aika a na roko. Franco Huamán Curinuqui mai Peru e atia bwa ana kamatebwai n koroboki aika a tabu n te tieminari e a tia n buokia ni katauraioia nakon ana mition.

E taekinna bwa ana katauraoi e bongana n uti ibukin te tieminari are e boo n te 4:00 n te karangaina, tokana n rii waa ngke namwakainan te ieka e ore a te aono nako, ao imwiina n rinanon bokaboka ni kaea ana kiraati. E taku, “I tangiria ni kabanea te tieminari ao ni waa-kina te intitute kiraati bwa I aonga n tauraoi ibukin te mition. N na rikirake inanon te Ekaretia.” Tieminari e rangi ni kakaawaki nakoina ibukin reiakinana n taekan koroboki aika a tabu ao ni kamatenanoi kiibu, ake ana buokia n riki bwa te mitinare ae nakoraoi.

Kakabwaiaki n Aro nako Inanon Maium

Ngkai kairake ni katobibia te aonaaba a kataia n iira te tieminari, a na karekei korakora ni mwaitin riki kamatebwaian koroboki aika a tabu. Cameron Lisney mai England e kunea bwa e kakabwaiaki n iteran nako maiuna. “Te tieminari e aki ti ibuobuoki n iteran te maiu n tamnei, ma e ibuobuoki naba n te reirei ao reiakinan te rabakau,” e taku Cameron.

E taekinna bwa “te moantaai ni waaki nakon te ngaina e na

kammwakura am kaburoro. Tabeman raraou a taku bwa a ribwa aia tai n iria—eng, tiaki n aekakin ae ko na rinanon te numera n te 6:00 n te ingabong, ko karaoia?” Ngkai ko kamatebwai, “te Uea e na buokiko n am ukeuke, ao ngkana ko nakon te tieminari, E na rangi ni buokiko riki,” e taku Cameron.

Ngaia anne, te tieminari e buoka Cameron ni kakorakora ana koaua naba. E taekinna, “Moan reken au koaua e riki man ana buokuraem te tieminari. N rorou ni kairake ae 14, I rangi n mwakuri korakora ma te euangkerio. I aki rang kukurei n te aro, ao I riingi bwaai aika I riai n aki riingi. Bon ti inanon tabeua namwakaina imwain aei I bon kanakoi raoi ni kabane.” Ma ngke raraon Cameron e kaoia bwa e na ira te tieminari, e bairea bwa e na iria. Imwiina e a waaki n roko te kakabwaia.

“I a manga tabe n namakina te Tamnei,” e taku Cameron. “I a waaki riki n ongora n te taromauri ao n ira te Reirei n Tabati ao te reirei n te nakoanibonga. E a beebete riki, ao I a tibwa namakina te kukurei. N tokina I karekea au koaua n te euangkerio ibon irou.” Imwiin uoua namwakaina n te tieminari, Cameron e kaitibo ma ana bitiobi ao e a kamatoaaki bwa te tia reirei n te Nakoanibonga ae te Aaron.

Cameron e ataia bwa te tieminari e buokia n tei ni matoa ni kaitaraa te kataaki n te aonaaba. Ngkai e waaki nako te

tieminari,” e taku, “I kunea bwa e a beebete riki te kataaki are e kaoti n te aonaaba. E bon matoa aron te kairake n te aonaaba ae ti maeka inanon bure a katobibiira man taabo nako. I kakoaua bwa ngkana ko ira te tieminari, ko na kunea te korakora ni kaitaraa. Te tieminari e karekea te maiun tamnei katantan ni kataniko. Kataaki ao kariiri aika kakaokoro mwaitiia a tia n tewena-koaki ni kawau, ao te tieminari e a tia n riki bwa te buoka ae korakora ni kawakinai n tiku iaon te kawai ae eti man irariki.”

Kakorakoraia Imarenaia

Te tieminari e karekea am tai ni bootaki ma kairake tabeman ake a

uataboa am koaua. Vika Chelyshkova mai Russia e taekinna, “I mimi irouia aomata aika titebo aroia ake a kawakina itiakin rabwataia ao a kakoaua te Atua n arou.” E reitia, “Ngkana iai au titiraki, I kona ni maroroakinna ma au tia reirei n au tieminari ao ataein te reirei tabeman. I kona n tibwa au iango ao au koaua ma ngaia ni kakorakora au onimaki ao aia onimaki tabeman. Man warekan booki aika tabu ni bootaki ao n iangoi nanoia n te maiu n tamnei, ti uakaan riki nakon te Atua ao nakoira.”

Ksenia Goncharova mai Ukraine e reke naba aio irouna. E taekinna, “Ngkana ti tibwa te namakin imarenara, ti kakorakoraaki riki ao ti oota riki n atai koroboki aika tabu.

TIEMINARI E ROOTA MAIUN BERETITENTI HENRY B. EYRING

Mildred Bennion bon temanna ibuakoia kaain te moan kiraati n te tieminari i te Granite Tieminari in 1912. Neiei are e riki imwiin bwa tinan Beretitenti Henry B. Eyring, Moan Kauntira n te Moan Beretitenti.

E ata kakaawakin te tieminari inanon maiuna, ao e tangiria natina bwa a na karekea naba te kakabwaia are e a tia n namakinna man te tieminari, bwa aonga ana utu ni karaoa te babaire ae moan te bubura: “Ti mwaing nako Utah n aki tara mwaiti te kabanemwane bwa aonga natiu mwaane ni kona n irii Tieminari ao Intitute ao ni karekeia raraoia aika bon ara aomata. Anne are e na kaeka te titiraki n au namakin ibukin te bwai anne” (koreaki n C. Coleman, *History of Granite Seminary*, 142).

Kakaawakin te reirei n te Ekaretia n ana utu Eyring ngke e Beretitenti President Henry B. Eyring n 1971 e a riki bwa te beretitenti n te Ricks College (riki ngkai bwa BYU–Idaho), te reirei are e bwainna te Ekaretia, ao e riki bwa te Tia Kairiiri n ana Botaki n Reirei te Ekaretia man 1980 nakon 1985 ao ni manga oki riki n 1992 nakon 2005.

Ngkana ti maroroo iaon banna ni katooto inanon maiura n tain te reirei, I noora te aro are e mwakuri iai te euangkerio inanon maiu ao ni maiuia tabeman.”

Ataakin Tamara are i Karawa ao Iesu Kristo

Te kurubu ni kairake a titiraki-naki n te tai e aki rangi ni maan bwa e kanga te tieminari ni kaka-bwaiai maiuia. Aia kaeka e kaota te botoniango—bwa te tieminari e buokii ni kaniia riki nakon Tamaia are i Karawa ao te Tia Kamaiu. Unimwaane David A. Bednar man te Kooram n Tengaun ma Uoman n Abotoro e reirei bwa: “N atuun reirei ni kabane ake ko kamatebwai n te tieminari a bane ni kakaawaki. Ni katoa ririki ngkana ko kamwataua taraan teuana kanoan koroboki aika a tabu, oina e boboto iaon te Uea Iesu Kristo.”⁹

Aio are a taekinna tabeman kairake n aron te tieminari n tia n uotia ni kaniia riki nakon Iesu Kristo.

- “I a tia n reiakina aron te Tia Kamaiu are e karaoia ibukiu, warekan rongorongo aikai ni kabane mai irouia burabeti aika mwaiti ao ataakin aron ni kakaawaki nakoina. I a ataia bwa E bon tangirai ao e mate man korakai ibukin marakiu.”
- “Tieminari bon te kawai ae rangi ni kakannato ni moan wakinan au bong. N aki tabe bwa kuara ngai, I namakina te Tamnei ao I namakina te kakorakoraaki bwa aonga bwaai aika matoatoa inanon au bong, I ataia ma te aki nanououa bwa au Tia Kamaiu e tangirai, ao

I mwengaraoi n tei ibukin ae eti.”

- “Ngai I rairaki nakon te Ekaretia. I waakina au tieminari bon imwain ae I bwabetitoaki. N akean te tieminari, I aki ataia ngkana I kona ni bwabetitoaki. N akean te tieminari, N na bon aki karekea te Tia Kamaiu inanon maiu ngkai ke n ataia bwa e kona ni kabwaraaki au bure. I bon tuai ni karekea Tamara are i Karawa ke Iesu Kristo inanon maiu. Te tieminari e buokai ni kuneia Naakai ao ni Karekeia bwa ana riki bwa mwa-koron maiu ao ni maiuia natiu n taai aika a na roko.”
- “Iraikin te tieminari ni katoabong e buokai ni kaniiai riki nakon au Uea ao au Tia Kamaiu, Iesu Kristo, rinanon reiakinan Ana reirei, Ana tangira ae korakora ibukiu, ao aron ni kona ni manga oki ni maeka ma Ngaia.”
- “Ngkana I rin n te tieminari, I kunea nanon te boki ae tabu ae nano riki. E buokai ni kauringai ni katoa ingabong bwa N na riki n ai aron Kristo n au mwakuri ni katoabong.”
- “Te tieminari e reieinai aron ni wareki koroboki aika a tabu ao tiaki tii ni kukurei iai ma ni karaoi bwaai aika inanon maiu. I reiakin tuua ao reirei ake a buoka kakorakoraan au koaua n tangiran Tamara are i Karawa ao Iesu Kristo, are N na uouotia ni kabane ni bongin maiu.”

Ma kakabwaia aika a rangi ni mwaiti man irakin te tieminari, e beebete noorakia kairake ni kabuta te aonaaba ngkai a moanibwaia n aia babaire. ■

BWAAI AIKA A NA TARAARI

1. Boyd K. Packer, *Teach the Scriptures* (e kainetaki nakoia kaain te reirei n te Church Educational System, Okitobwa 14, 1977), 3.
2. L. Tom Perry, "Raising the Bar," *Riaona*, Nobembwa 2007, 48.
3. Richard G. Scott, "Realize Your Full Potential," *Riaona*, Nobembwa 2003, 42.
4. Gordon B. Hinckley, "Stand True and Faithful," *Ensign*, Meei 1996, 93.
5. Gordon B. Hinckley, "The Miracle Made Possible by Faith," *Ensign*, Meei 1984, 47.
6. Gordon B. Hinckley, "The State of the Church," *Ensign*, Meei 1991, 52.
7. Ezra Taft Benson, "Our Responsibility to Share the Gospel," *Ensign*, Meei 1985, 7.
8. Dallin H. Oaks, "Good, Better, Best," *Riaona*, Nobembwa 2007, 104.
9. David A. Bednar, "Conclusion and Testimony," *Butimwaai nakon te Tieminari 2010–2011*, seminary.lds.org/welcome.

RONGORONGON NGKOA TE TIEMINARI

Aio taraan aron te tieminari bwa e kangaa n tia n rikirake inanon ririki.

- 1888: Beretitenti Wilford Woodruff e tararua moan tein ana Baba n Reirei te Ekaretia ni kairi mwakuri n ana Reirei te Ekaretia, n ikotaki ma kiraati n taekan te aro imwiin te reirei.
- 1912: Te Bootaki n te moan kaotinako ni kiraati n te tieminari, botaia 70 ataei ake a oti-nako man te reirei ae rietata ibukin teuana tain irakin te tieminari. Kiraati a reireiaki man iteran te kawai man ana Reirei Granite i Salt Lake City, Utah, USA.
- 1925: Mwaitiia ataei n te reirei e roko n 10,000.
- 1948: Kona n reke i Canada, te moan aba i tinanikun te United States ni karaoa te tieminari.
- 1950: Bootaki n tieminari ni katoabong (aranaki ngkoa bwa "tieminari n te karangaina") kiraati i California, a bootaki ataei n autinibotaki n te Ekaretia imwain waakin te reirei.
- 1958: Mwaitiia ataei n te reirei e roko n 50,000.
- 1958: Kona n reke i Central America, moan roko i Mexico.
- 1962: Kona n reke i Europe, moan roko i Finland ao Germany.
- 1963: Kona n reke i Asia, moan roko i Japan.
- 1965: Mwaitiia ataei n te reirei e roko n 100,000.
- 1967: Kauan kamatebwaian te tieminari n te mweenga irouia kaain buuki, ike a kamatebwai ataei ni mwengaia aua te bong n te wiiki ao a kaitibo n teuana te bong ni katoa wiiki.
- 1968: Kona n reke i Australia.
- 1969: Kona n reke i South America, moan roko i Brazil.
- 1972: Kona n reke i Africa, moan roko i South Africa.
- 1983: Mwaitiia ataei n te reirei e roko n 200,000.
- 1991: Mwaitiia ataei n te reirei e roko n 300,000.
- 2012: E tauraoi n aba aika 134 ao kaawa ni kabuta te aonaaba ma mwaitiia ataei aika iria 370,000.

TE WEWETE IBUKIA AE RAIRAKI

Iroun
Helena Hannonen

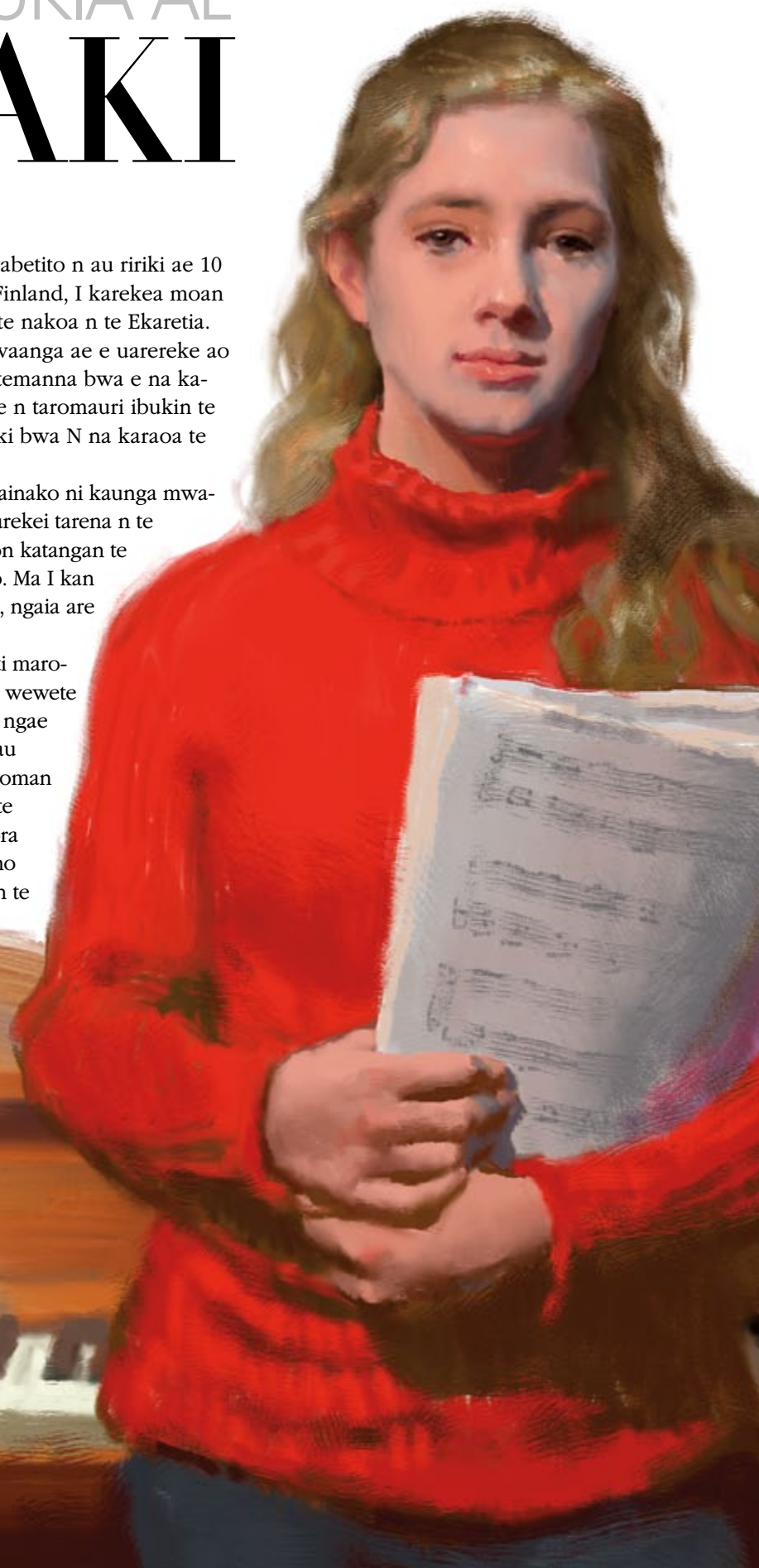

Bon imwiin au bwabetito n au ririki ae 10 i Lappeenranta, Finland, I karekea moan weteakiu nakon te nakoa n te Ekaretia.

Aio n 1960, ao n ara mwaanga ae e uarereke ao e rangi ni kainnаноaki temanna bwa e na katangitang n raonii anene n taromauri ibukin te botaki n toa. I a tuangaki bwa N na karaoa te tibwanga aei.

Ngkai tinau e a tia n tainako ni kaunga mwaneu ao ngai bwa ti na karekei tarena n te katangitang, I aki ata aron katangan te biano, ao akea ara biano. Ma I kan kakoroa bukin weteakiu, ngaia are I a karaoa au iango.

N tairikin te kainutu, ti maro-roakina taekan nanon te wewete aei nakoira ni kabane. E ngae n anne, ibukina bwa tinau bon akea buuna ao iai uoman natina, ti ataia bwa bon te kakaewenako ae korakora nakoira karekean te biano ao ni kabwakaroo ibukin te

*Ngai I a tibwa
rairaki ao akea
rabakau ni ka-
tanga te biano.
Ma ai kukureira
ngai ibukin
bitakin maiu ni
weteau bwa te tia
katangitang n
te mwaanga.*

reirei. Ti baireia bwa ti na bane n anganano ni karaoa are e kantaningaaki.

Te moan anganano are e karaoia ara utu bon iaon te mwane. Ti baireia bwa man te tiburing nakon te outom ti na bwatika nakon ae ti na bwati. Mwaneu, Martii, e korakora nanona ao ea riki bwa te tia bwatika ae bane arona—iaon naba te tino ao te aiti. I katoka kabooan au kunnikai ao I reireinai ni waewae. Ti reiakina naba aron te maiu n tiationaki. Ti karaoa ara onaroka n abara irarikin aia auti tibura ao ti kaawakin amwarake ibukin te winta. Ara motirawa e a riki bwa mwanangan tinara nakon te tembora i Switzerland ke te bikiniki ao te kaembwa n uakaan nakon mweengara.

Te kauoua n anaganano are e karaoia au utu bon te tai. Ti tibwai ara mwakuri ao ni manga katei tain ara mwakuri ao karaoan ara bwai n reirei bwa ti aonga n reke ara tai ni kataneiai ni biano. Ibukin ara anganano ao ara mwakuri korakora, Tinara e taekinna n tabetai bwa akea ara tai ae mwaawa n reke n te kangaanga n aroia ataei ake rorora. Ni koauana, weteau e riki bwa weteau ara utu ae abwabwaki imwain ae I kona ni katanga te nooti.

I a waaki n reirei iroun te tia reirei n te katangitang n te reirei n ara tabo. I waaki ni kabongana te kiiboote ae te beeba ao iaon te biano n te taromauri. Ngke e a mwaewe au tia reirei n te biano, ti kabooa ana biano ni kama-tebwai ma ara tia reirei n te biano ae boou n te aono.

I reiakin anene n taromauri i bon iroun ao e mwaiti au kataneiai ma au tarekita n te katangitan n te mwaanga. Ni kabane a kaungaai—e ngae ngkana e katangaki te noote ae bure. Au tia reirei e rangi ni maaku ngke e kunea bwa I katangitang imataia aomata imwain ae I reiakina raoi katangin mwakorokoro. Ma katangakina n te bai

teaina e tamaroa riki nakon are bon akea te katangitang.

I bwatika ni kaea au reirei, ao ngke e a roko te winta, I kataia n rianna ke n tikii ngkana I kona. Ni katoa Tabati I rianna n ti ngai ni kaea botakin te Ekaretia bwa I aonga n roko teuana te aoa imwaina ao n reke au tai ni kataneiai. I baireia n toka n te bwati tii ngkana te mwaitoro e roko iaan -15°C (5°F). Karau ma te tino I bon aki bwerengaki iai; e birimwaaka te tai ngke I rianna ibukina bwa e mwaiti te kuna n taromauri ake N na katangi. Ngke I rianna, I rinuukan te aba ma bwaeoniia (taraa “Waaki Ngkama Aika Kam Raoiroi,” *anene n taromauri*, no. 30), rianna n rieta riaon taubukin maungan Tion (taraa “High on the Mountain Top,” *Hymns*, no. 5), ao n tei ma kairake ake aki toki n totokanikai (taraa “True to the Faith,” *Hymns*, no. 254). I aki toki ni kakorakoraaki n te kaungano anne rinanon au utu ao Ngai are bon ti ngaira Aomata aika Itiaki ni Boong aika Kaitira n ara kaawa i maeon Finland, n uakaan ma tian Russia.

Inanon ririki I a rikirake ni bwaati ni kangitang ao ni karaoi anene nakon katangan nooti aika a eti. I reiakinna n tataro mwaaka n rinean katangitang bwa e aonga ni mena te Tamnei n te botaki. Ao ae kakaawaki riki, au koaua n te euangkerio e reke irou rinanon te katangitang. I kona n uringi raoi namakin, taeka, ao rongorongon kuuna n taromauri ngkana I aki ota n te bwai teuana. I atiaia bwa reirein te euangkerio ao otenanti a koaua, ngkai I a tia n reiakinna te rain iaon te rain ao nooti imwiin te nooti.

I uringa te bong teuana bwa au kakao-nimaki nakon reirei akanne a kataai. Ai 14 au ririki; I tatangiria n uaua ao I kan uaua n te Orimbiki. I aki irii kabo n te Tabati, ma I teimatoa n rikirake. N tokina, ngke e a uakaan te Orimbiki ni kaawan Mexico, e kaoai te tia

kairiiri bwa N na ira te kataneiai ae onoti.

E nga'e n'anne, te kataneiai, e katoa ingabong n te Tabati n tain te Reirei n Taabati. I a karakaa riki au tai bwa I aonga ni kona ni kataneiai ao n aki ira te Reirei n Tabati ibukina bwa I oanga ni kona n oki iaon te tai ibukin te botaki n toa. I kaikomwane ibukin kantokau n te bwati ao ni bairei bwaai ni kabane. Te Kaonobong imwain te moan kataneiai, I tuanga tinau ibukin au baire.

I noora te mata n nanokawaki ao n un ni matana, ma ti ana kaeka bwa te babaire bon ngai ao I a tia n reireinaki te bwai ae eti. Te tairiki anne I aki kona ni kaotinakoa te taeka n "Rinea ae Eti" (*Anene n taromaui*, no. 239) man au iango. Te taeka e tang i atuu n aron te bwanaa ae uruaki.

Ni moaniangabongin te Tabati, I anaa au baeki n uua ni baiu teuana ao au baeki ni katangtang n are teaina, ni kantaningaia bwa tinau e na kakoaua bwa I nako n taromaui. I otinako nakon te kainibwati. E kangai bwa te kainibwai n te kabo n te uua e mena n au itera n te kawai ao teuana are e nakon te Umwantabu e mena n te itera are e kaitaraai.

*Te bwati te waana
e na uotai na-
kon nakoau n te
Ekaretia, are teu-
ana nakon miiu
ngke I uarereke n
te kabo n te uua
n te aonaaba.*

*Kibun anene n
taromaui ake Ia
tia ni katang ni
mwaitin te tai e
anganai
au kaeka.*

Ngke I tatinga, I a rang n tabeaianga. Tatingau e a beroro n tangin te kuna "Have I Done Any Good?" (*Anene n taromaui*, no. 223)—te annene n taromaui are e katangaki ibukin te Reirei n Tabati n te bong anne. I ataia bwa man te namakin anne, ma ma-toan taina, kangangan katangakina, ao rietata notina, e na riki bwa te kangaanga nakon te kuna aei n akean raonakina ae korakora.

Ngke I a tabe n iangoa au rinerine, a uaia n roko bwaati ni kauowa. Bwatin te tabo n uua e tei ibukiu, ao te turaiwa nakon te taromaui e tei n taraai, ni mimii ibukina bwa e ataia I totoka n ana bwati. Ti karekei taraakira ibon iroura tabeua te teekan. Tera ae I tanningaia? I rinea te Uea (taraa "Who's on the Lord's Side?" (*Taian Anene n taromaui*, nambwa 260) I a tia ni berita bwa N nako n te tabo are E tangirai bwa N na nako iai (taraa "I'll Go Where You Want Me to Go," *Hymns*, no. 270). Au babaire ni kawakin tuua e a kaman tia mai imwaina (taraa "Keep the Commandments," *Taian anene n taromaui*, no. 303).

Imwaain aron au iango n airi ma nanou are I tangira, rabwatau e rimoa. I biri rinuukan

te kawai ao ni katea baiu nakon te turaiwa are temanna. I kabwaka kantokau ao I nako bukin te bwati ni kaea te taromauri, ao miiu ni kan riki bwa te tia uaua a bane nako.

Aomata ni kabane a taku bwa I tang n te bong arei ibukina bwa I namakina te Tamnei. Ma te koaua, I tang ibukina bwa miiu ngke I uarereke e nang aki koro bukin ao bukin bwa I mama bwa I nano riki n iangoan te uaua n te Tabati. Ma n te Tabati anne, n ai aron Tabati ake imwiina, I kakoroa bukin weteakiu.

Man te tai are I a tauraoui iai nakon te reirei are iaona riki, I a tia n reireiniia membwa n te mwaanga ni kaira te katangitang ao katangan te biano. N te reirei I reitianko ni katang biano ao n reirei n te aokan. I taku bwa au iango n nako Latin America e a bua n aki toki ngke I aki iira te kabo n te uaua, ma imwiin reken au mwatita tikurii man te Brigham Young University, I karoa au mitinare nako Colombia. Inanon aua mition, I angareirei n te biano. I tangiria ni kitaniia Aomata aika Itiaki ma te bwaintangira n te katangitang. Ataei ao kairake mai Colombia a rianna inanon te maire ni kabuebuen taai ni karekea tibwangaia ni katanga te biano. A waaki naba ma te bai teaina ni karokoa a bwaati ni katangitang ni bai uai. Ao a anganano riki nakon are I karaoia n reiakiniia ni katang biano.

E raka iaon 50 te ririki n nako man te tai are I bwabetoaki. I a tia ni kitana mwe-ngau i Finland, ma n aki taraa te tabo ae I nako iai, iai n tainako kainnanaan temanna bwa e na katanga kuuna n taromauri. Ana taetae te katangitang n te aonaaba e a tia ni karekea te reitaki n ataibwai ao n tangira n tabo aika mwaiti.

N te bong aei baiu a bairemwe ao aikoa

Iaon au mition nako Colombia, I anga reirei iaon te biano. Ataei ao te roronrikirake a rianna iaan te riringa ae kabuebue n reirei, n anganano aika korakora ni karekea te bwaintangira n te katangitang.

konabwai. A mwaiti riki taan katangitang aika konabwai aika a tia n onea mwiiu. Tinau e nanokawaki n tabetai ngkana e tarai taai akekei inanon te Ekaretia ao anganano ake I karaoi n rianna n ae raroa, ao bwaai ake I kabuai. E maaku bwa te mwaitoro ngaia teuana are e karika te mwauku nakou. E ngae n anne, I namakina naba te kukurei man uringakin au anganano. I anga kukurei ni kabane ao rawawatau nakon te katangitang. I reireinai ni ngare ao n tang rinanon tabonibaiu.

Nanou e anene ma te kakaitau ngkana I iangoa Tamau are i Karawa ao aia mwamwamnanano au taan tia kairiiri n tuanga te kairake n ataeinnaine bwa e na kakoroa bukin te tibwanga. Te wewete e buokai ni karekea te oota ae mataoa n te euangkerio ao ni kariaiakai ni buokiiia tabeman n namakina te Tamnei rinanon te katangitang. I maiu ni kakoaua bwa aika tibwa rairaki a kainnanao te wewete— aroia naba ataeinnaine ae akea rabakauia n te biano. Rinanon moan weteakiu, I kunea bwa ma te Atua akea te bwai ae kanganga ao iai Ana baire ao bonganaia Natina n tatabemaniia nako. Ao rinanon te katangitang, I karekea te koaua ae aki kamwaingiingaki n ana euangkerio Iesu Kristo are e kaokaki. ■

Kauntira n te Uoote A MWAKURI

Iroun LaRene Gaunt

Ana Maekatiin te Ekaretia

Aomata aika a Itiaki a kabonganai kauntiran te uoote ao mwaanga ni kakabwaiiai maiuia naake a kainnanao te ibuobuoki.

Ntairikin Meei 22, 2011, ribuakon beroron ma tangitangin, te toneito ae korakora are e taona nakon nanon Joplin, Missouri, USA, n urubekei mweenga ao maiuia aomata. Te Moan Uoote ae Joplin e oreaki nako n te toneito, ma n te tai ae waekoa Bitiobi Chris Hoffman ao te kauntira n te uoote a kakoaua raoi bwa a mano membwa n te uoote.

“Iai ara babaire bwa e kanga mwakuriana ao karaoana ao ibukina bwa ti a tia ni maroroakin katauraoi aikai inanon te kauntira n te uoote imwaaain ae a riki,” e taku. “Ti bon onimakina te Tamnei n ataakin te bae ti na karaoia. Waeana te iti a aki maiu. Tareboon aika mobwaira a aki mwakuri. Ti tataro ao ni kakauongo ibukin taian kaeka, ao a kaoti—a kaoti n taainako. I namakina te kukurei ao te rauaki n riki bwa te bitiobi ngkai a kangai membwa, “Aio te bwai ae I a tia ni karaoia, n oneanmwiin ae, “Tera ae ko tangiria bwa n na karaoia?””

Te kaeka irouia kaain Joplin a kaota te mwaaka ao te katiteuanaaki n te kauntira n te uoote. “Te bowi n te kauntira n te uoote bon teuana mai buakon bowi aika kabane ni kakawaki n te Ekaretia,” e koroboki Unimwaane M. Russell Ballard man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, “ibukina bwa te kooram n te nakoanibonga ao taani kairiri ni bootaki a kona ni maroro ao ni babaire ma te bitiobi. . . . Man taian kauntira ao komete n te Ekaretia,

I kakoaua te kauntira n te uote e kona ni korakora mwiin ana waaki ni buokakia natin Tamara are i Karawa.”¹

Katiteuanaaki n te Tangira ao te Onimaki

I aon Puerto Francisco de Orellana, te kawa teuana ae tionako ni buakonikain Ecuador, membwa a raingin korakora aia reitaki n te tangira ao te onimaki. Te kauntira n te mwaanga ni katoa namwakaina a kaota mwaitin aia mwamwannano. A kabanea moa aia tai iaoia aomata ao utu, imwiina bwa a kanga taian burokuraem ni kona ni ibuobuoki. E kaoti te kairi imwina.

Angiia membwa a kainnanao buokaia ni kakaean aia mwakuri. Te kauntira n te mwaanga e kunea bwa te kaewenako nakoia membwa e kona n taobaraaki angin te tai ni bon katein te tabo. Ngka te kauntira e maroroakina kainnanon te tina ae aki iein ma natina ae te kairake n ataeinaine are iai ana kanganga ni maruringin rabwatana, te beretitenti n te Bootaki n Aine e ataa te mwakuri are e kona ni mwakuri iai te tina n teimatoa ni kaan ma natina.

Te kauntira n te uote e katauraoi bwaai n ibuobuoki n te Ekaretia, n aron bwai n reirei ni kairan te wekitiaobu n ana Tabo ni Kamwakuri te LDS.² A katea te kiraati ae kairaki iroun te membwa n te uote, are e buoka te membwa temanna n te mwaanga ni karekea ana mwakuri ae tamaroa.

A KAKAWAKI IBUKIN KORAKORAN TE KAUNTIRA

Inanon ana boki *Counseling with Our Councils*, Unimwaane M. Russell Ballard man te kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman e anga maroro aika teniua

aikana a kaotaki imwiina:

“Te Moan, kabanea am tai iaon reirei aika iai aia.”

Irii kainibaire inanon *Aeniboki 2: Babairean aron kairan te Ekaretia*, mwakoro 4, are e kona ni kuneaki iaon te rain n te beku n te Ekaretia mwakoron te LDS.org.

“Te Kauoua, kabanea am tai iaoia aomata, tiaki te burokuraem.” Botumwaka “ni buokia ni karaoia mwembwa aika a boou bwa mwakoron te uoote, aia kakamwakuri aika aki bati ni kakaonimaki, te tabeainga ibukia te roronrikirake, aia kanganga n te kataumwane membwa n tatabemania, ao kainnanaoia tiina aika a aki iein ao aine aika a tia ni mate buuia.”

“Te Kateniua, kauntira bon ibukin te reirei ao kaibibitan taian iango, tiaki tii ribooti ao reirei. Katea te bwai are e na butimwaeaki iai aia iango aomata, ike aomata n tatabemania ao kurubu a kakawaki ao iango ni kabane a bongana.” Aomata n tatabemania iai aia botoniango ao aia baekuraun, ngaia are aomata nako a kona n reita aia taratara ae bongana nakon te kaotaota ni kainnanaoia membwa.

Taraa Unimwaane M. Russell Ballard man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, *Counseling with Our Councils* (1997), 106, 109, 112.

Ramiro Reyes, te moan kauntira n te beretitenti n te mwaanga, e taetae ibukin te kauntira n te mwaanga: “Boni bwaai ni mwakuri ngaira ni bain te Uea. E na kakoroi nanon Ana kouru rinanon ara mwakuri.”

Kawaim nakon te Tembora

I Liverpool, New York, USA, ngkai te beretitenti n te Buraimwari Melissa Fisk e kaea bowin te kauntira n te uoote, e matata raoui ni mwaakana. Ngke e kauka ana baeki ni kakaeta ana boki, e kunea tamneia ataein te Buraimwari ae 28 mwaitiia iaon kaintamwaraken te Palmyra New York Tembora. Ni kabane ataei a tenaaki n te man ae te manibeeru. N te tai anne, e katika nako ana

iangon te tamnei, ao e a tiku ana iangon riki n te bong are e a tia n nako iai te Buraimwari n te uoote n nako Palmyra ni karekea te namakin ae kakukurei man tabun tanon te tembora. N akea tekeraoia, ngke a taakin aia burangketa ataei, ao a bon boo ma te kanganga ngke a karina ni kaki-riwea ngaon te manibeeru.

Imwiin tararuakia raoui aomata n tatabemania nako, a kaomia ataei taani kairiri, bwa a na riinga te tembora. A rawa ataei ibukina ngkai a maaku bwa rimwi ao manga iai riki taian manibeeru. Ngaia are kaaro ao taani kairiri a tei n te rain ao ni karaoa kawaia nakon te tembora. Aio e angania ataei te ninikoria ni waaki nako.

Ngke e a kaoka ana iangon Melissa nakon bowin te kauntira n te uoote, e iangon, “Ngke arona bwa ni kabane a kona ni katobibiaki irouia rao aika a tatangia ao taani

ANTAI AE E IREKEREKE MA TE KAUNTIRA N TE UOOTE AO TE MWAANGA?

Te nakoanibonga are imwiina ao taani kairiri ni bootaki a ira te kauntira ma oin te kantaninga aika uoua: (1) n aroia membwa n te kauntira n te uoote ake a buoka te bitioibi ni kunei kaekaan taian kainnana ao tabe-aianga man te uoote ao (2) n aron ae ngaiaa taan tei man aia bootaki. A

Bitiobiriki

Te bitiobiriki e kata-beaki ibukia membwa ni kabane n te uoote, bootaki, ao waaki ni kakukurei. Te bitioibi ae tararuua te kauntira n te uoote, ma e kona ni karaoui babaire aika a tamaroa imwiin te maroro ma ana kauntira ao ma te kauntira n te uoote, ngkana e riai.

Taraa Aeniboki 2: Babairean aron Kairan te Ekaretia 4.1; 4.2.)

Kiraaka n te Uoote

“Te kiraaka n te uoote e kawakina te rekooti ibukin katauan taian tibwanga ao babaire ake a karaoaki n tain te bowi ni kauntira n te uoote. . . . E katauraoui waare iaon mwaitiia kaain te uoote man ana tiaobutuea ni kawakin rongorongo te Ekaretia.”

(Aeniboki 2, 4.6.4.)

Te Tia Koroboki ni kakoroi Moti

“Te Tia Koroboki ni kakoroi Moti e katauraoui akenta ibukin bowi ni kauntira n te uoote. . . . Te bitioibi e na bae ni bubutia ni buokia membwa n te kauntira n te uoote iaon katabeaia. . . . [E] kona naba ni katauraoa te reitaki imarenan te kauntira n te uoote ao te komete ni kakoroi moti ibukin te nakoanibonga.”

(Aeniboki 2, 4.6.5.)

Taani Kairiri n te Nakoanibonga ae te Merekitereka

Te tia kairiri n te kurubu n te nakoanibonga ae rietata ao te beretitenti n te kooram n unimwaane a katabeaki ibukin maiun tamneia ao mweeraoin maiun rabwataia mwaane ake a tararuuaia. Te bitioibi e kona n anga te mwioko nakon te kooram ao taani kairiri n te kurubu tabeua mai buakon mwakuri are e karaoui ma taian utu.

(Taraa Aeniboki 2, 7.)

Te tia Kairiri n te Mition n te Uoote

Te tia kairiri n te mition n te uoote e bairea ana konabwai te uoote ni karaoan te mwakuri ni mitinare. E mwakuri ma mitinare aika a bwanin aia tai ao mitinare n te uoote. Te bitioibi e kona ni bubutia bwa e na kaira te maroro iaon te mwakuri ni mitinare inanon bowin te kauntira n te uoote.

(Taraa Aeniboki 2, 5.1.3.)

kairiri ngkai a waaki nakon te tembora.”

E bua ana iango ngke e ongo bwanaan te beretitenti n te Bootaki n Aine n taetae iaon temanna te titita ae kainna-
noa te ibuobuoki: “E aki roko n te taromaui n te Taabati
ae nako. N na kakoaua raoi bwa ana tia reirei ni kakawari
a na kaongoa taekan te mwananga nakon te tembora are
imwiina.”

“Iai te kanganga ae a rinanona n te tai aei,” e reitia te
beretitenti n te kooram n unimwaane. “N na taetae nakoia
ana tia reirei n te mweenga ao n taraia ngkana iai te bwai
ae ti kona ni karaoia.”

“Kairake n Ataeinaine a kona n ibuobuoki n tobwa,”
e taku te beretitenti ibukia Kairake n Ataeinaine.

Ngke e tarai mataia membwa n te kauntira n te uoote
Melissa, e noora te tangira ae koaua ao te tabeainga. E

kaota te moangare iaon ubuna. “Te Uea e katauraoi kawai
ibukia Natina ni kamanoakia ao n tangiraki,” e iango. “Te
kauntira n te uoote!”

N ai aron are n te Joplin, Puerto Francisco de
Orellana, ao Liverpool, taani kairiri n te Ekaretia n te
aonaaba ni kabuta a teimatoa ni kunei kakabwaia man
te kauntira n te uoote ao te mwaanga. Ngke a karaoia, a
na karekea te mwaaka ae kamimi man kauntira aikai ni
buoka te Uea ni kakabwaiaia natina ao ni kakoroa bukin
Ana mwakuri. ■

BWAAI AIKA A NA TARAARI

1. M. Russell Ballard, *Counseling with Our Councils: Learning to Minister Together in the Church and in the Family* (1997), 102.
2. *The Career Workshop Participant's Workbook* (item no. 35163) e tauraai rinanon store.lds.org, Te tabo n Tibwatibwa, ke Ana Tienta ni Kamwakuri te Ekaretia.

ikotaki ni mwakuri inanon te tangira ni beku ao ni kakorakoraia aomata
n tatabemania ao utu inanon te uoote ke te mwaanga. (Reburenti nakon
uoote ao bitiobiriki a kaineti naba nakon mwaanga ao beretitentii n te
mwaanga.)

Beretitenti n te Bootaki n Aine

Te Beretitenti n te
Bootaki n Aine e tei
ibukia kaain te uoote
iaon te ririki ae 18. E
karaoa ana kabanea
ni kona ni buokia aine
ni karikirakei aia oni-
maki ao tamaroia i
bon irouia, kakorako-
raia te utu ao mwee-
nga, ao ni buokia
naake a kainnanao
te ibuobuoki.

(Taraa Aeniboki 2, 9.)

Beretitenti irouia Kairake n Ataeinimwaane

Te beretitenti ibukia
Kairake n Ataeinaine
a ukoukora kakorako-
raia kairake n ataeini-
mwaane n te uoote n
te ririki ae 12 nika-
rokoa 18. Ni buokaki
irouia ana kauntira, e
buokia beretitentii n
te Nakoanibonga ae
te Aaron (bitiobiriki)
ao ni kakoaua raoi
ana burokuraem te
Tikauti bwa e tauraai.

(Taraa Aeniboki 2, 8.3.4.)

Beretitenti ibukia Kairake n Ataeinaine

Te beretitenti ibukia
Kairake n Ataeinaine
e ukoukora kako-
rakorakia kairake n
ataeinaine n te ririki
ae 12 nikarokoa 18.
E katabeaki bwa ena
“buokia kairake n ata-
einaine n tatabemania
nako ni kororaai ni
karaai ao ni kawakin
berita aika a tabu ao
ni karekei otenanti
man te tembora.”

(Aeniboki 2, 10.1.1.)

Beretitenti n te Buraimwari

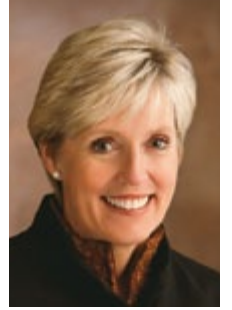
Te beretitenti n te
Buraimwari e tei ibu-
kia ataei n te uoote n
te ririki ae 18 namwa-
kaina nikarokoa 11
te ririki. Ana taratara
e ibuobuoki ngkana
te kauntira e bairea
te kanganga are a
rootaki iai ataein te
uoote.

(Taraa Aeniboki 2, 11.)

Beretitenti ibukin te Reirei n Taabati

Te beretitenti ibukin
te Reirei n Taabati e
katabeaki ibukin kae-
tieti ni kabane ibukin
te euangkerio n tain
te Reirei n Taabati. “E
roroko ni kaea bowin
kauntira n te uoote n
turaai ni bairei kawai
ake a na kona iai ni
katamaroai reiakinaia
ao aia angareirei n te
taromaui ao inanon
mweengaia.”

(Aeniboki 2, 12.2.2.)

Iroun Rosemary M. Wixom

Beretitenti ni Kabuta
ibukin te Buraimwari

Karekea te Tai ni Maroro ao n Ongora

*Ara konabwai ae nanonaki n te reitaki riki ae
tamaroa n te bong aei e na kakabwaii ara
utu n aki toki.*

Nte aonaaba ae kororaoi ataei n tatabe-
mania nako a okira mweengaia man
te reirei ni kamauraki ma te raurau ni
kuuki ae umunaki ae a tibwa mwai, te mwa-
ngko te kiraati ae abwabwaki ma kanoana
te miriki ae mwaitoro, ao te tina ae tauraoi
ni karekea ana tai ni maroro ao n ongora
taekan ana bong natina Tiaki maiu inanon te
aonaaba ae kororaoi, ngaia are ko kona ni
katinanikua te kuuki ao te miriki, ngkana ko
tangiria, ma tai katinanikua “karekean te tai ni
maroro ao n ongora.”

Uabwi te ririki n nako, Beretitenti James E.
Faust (1920–2007), Kauoman ni Kauntira n te
Moan Beretitenti, e taekinna ma te nanokawaki
bwa utu ti teutana aia tai n ikotaki. Iangoa
taekan anne—29 te ririki n nako—e taekinna n
te maungatabu ni kabuta: “Teuana mai ibuakon
oin te kanganga inanon utu n te bong aei bwa
ti kabanea te tai ae karako n ikotaki. . . . Te tai n
ikotaki bon te tai ae rangin kakawaki—te tai ae
kainnanaoaki ni maroro, n ongora, ni kaungaki,
ao ni kaotia bwa e kanga karaoan bwaai.”¹

Ngkana ti kabanea ara tai n ikotaki ao ni
maroro ma natira, ti a moanna ni kinaia a mo-
anna ni kinaira. Ara moanibwai, taian namakin
raoi mai inanora, a na riki bwa mwakoron ara
kakaraki ma natira n tatabemania.

Tera te kabanea ni kakawaki n rongorongo
mai inanom are ko na rineia are ko na tibwau-
aia ma natim?

Te Burabeti ae Moote e reireinira n te Tua
Kaua

“Ko na tangira Iehova ae Atuam n nanom
ni kabanea, ao n tamneim ni kabanea, ao ni
korakoram ni kabanea.

“Ao a na mena inanom taeka aikai, ake I
tuangko n te bong aei:

“Ao ko na reireia raoi natim n aikai, *ma n
taekin* ngkana ko tekateka i nanon am auti, ao
n nakonakom i nanon te kawai, ao ni wenem,
ao n teirakem” (Te Tua Kaua 6:5–7; e kairaki
karawawataan te iango).

Ao I bia reita riki teuana: “Ao ngkana kam
ikotaki ni katairiki n te taibora n amwarake.”

Ngkana ti iangoia ara utu bwa ti na ikotaki
n aki toki, ti a moana te mwakuri n te bong
aei. Kabanean ara tai ni maroro ma natira bon
te bwai ae kakawaki n ara utu ae akea tokina
ngkana ti bane n toua te kawai nakon te maiu
are akea tokina.

Temanna te tina mai Illinois, USA, e tibwa-
uaia bwa e kanga ni karekea ana tai ni maroro
ma natina:

“Ngke a uarereke natira, I taneiai n te anua
ni matakuaikin tabeua burokuraem n te tere-
wition, . . . N aki tekeraoi, taian burokuraem
a oti n te tai are ti te arona ma nakoia natiu ni
matu iaon aia kainiwene

“ . . . N te itera teuana I nooria bwa I a tia
ni karaoa au burokuraem bwa te moani bwai
iaon au riiti ao natiu a tio ibuki. N te tai ae aki

maan I kataia ni wareki karaki ni kauamatu ma te TV ae oti, ma I ataia inanou bwa tiaki te kawai ae tamaroa. Ngkai I iangoi raoi boong ao wiiki ake I a tia ni kabuai nakon anuau ni mamataku n te TV, I a moanna n namakina te kairua ao n iangoia ni bitaki. E boni maan n anaakin nanou ae I kona n tiringa te TV.

“Imwiin uoua te wiiki ni katuka taekan te TV n aki kamaia, I namakina te bebete. I nooria bwa I a nakoraoui, n rangi n itiaki n te anga anne, ao I ataia I a tia ni karaoa te rine-rine ae eti.”²

Te tai ni matu bon te tai ae riai ni maroro.

E taetae Ereman ibukia taani buaka aika a ninikoria, “Ao a taekin aia taeka tinaia, ni kangai: Ti bon aki nanououa bwa a ataa aio tinara” (Aramwa 56:48).

Bon “aia taeka tinaia” are a reireinia. Ngkai a maroro ma natiia, tiina akanne a reireia ana taeka te Atua.

Kawakinan te Reitaki ae Onoti

Te tamaroa ae bati e roko man te maroro, ao te tia kaitara e ataa mwaakan te taeka ae atongaki. E tangiria ni kakea te tamnei are e roko inanon mweengara ngkai ti maroro, n ongora, ni kaungaira imarenara n tatabemana, ao ni karaoui bwaai ni kabane.

Tatan e aki tokanikai ni kataia n totokoa Kaokan ana euangkero Iesu Kristo n tokin boong ngke e kataia ni katoka te maroro ae korakora imarenan Iotebwa Timiti ao te Atua te Tama ao Natina, Iesu Kristo.

E taku Iotebwa bwa e waekoa ni kabaeaki n te mwaaka are e a taona nako rabwatana ni kabane, ao n rootaki n uaana ae kamimi n aron are e a kabaeaki newena n te aro are E na aki kona n taetae (Taraa Joseph Smith—History 1:15).

Te tia kaitara e tangiria ni kabaei newera—te bwai are e na tukiria man te itaramata ni

kabwarabwaraan ara namakin mai nanora. E kukurei n te raroa ao te kakiriwe; e kukurei n te karongoa, e kukurei n te reitaki ae aki kakawaki ma tabeman—te bwai are e na tukira man amaraun te bwanaa ao te namakin ae onoti are e roko man te maroro n itaramata.

Ongora nakon Nanoia Natira

Te ongora e tii rangin kakawaki riki nakon te taetae. Unimwaane Jeffrey R. Holland man te Kooram n te Tengaun ma Uoman e taku, Ngkana ti ongora ma te tangira, ti na aki mimi n te bwai ae ti na taekinna. Ti na bon anganaki . . . mairoun te Tamnei.”³

Ngkana ti ongora, ti ota n aia namakin naake a mena irarikira. Tamara are i Karawa iai ana babaire ibukia natina n tatabemania nako. Iangoia ngkana ti kona ni karekea taran ana babaire te aomata i bon irouna ibukia natira n tatabemania nako. Tera ngkana ti kona n ataia bwa ti na kanga ni kataroia riki maiuia n tamnei? Tera ngkana ti kona n ataia bwa ti na kanga ni kaunga te ataei n roko n tian ana konabwai teuanne ke neienne? Tera ngkana ti kona n ataia bwa ti na kanga ni buoka te ataei n tatabemania

nako ni bitakina man anuana n ataei n ana onimaki nakon ana koaua?

Ti na kanga n ataia?

Ti kona ni moanna n ataia man te ongora.

Temanna te karo man te LDS e taku: “E rang korakora te tamaroa ae I karaoia ngke I ongongora irouia natiu nakon ae N na taetae nakoia. . . . I reia kinna ma te karaurau bwa natiu a aki tangiri bwaai aika I katauraoui, reirei inanon ririki aika a mwaiti, ao kaeka aika a wanawana. . . . Irouia, ni kona n titirakin aia titiraki ao ni maroroakin aia kanganga e moamoa riki kakawakina nakon karekean au kaeka. N aron ae a taneiai iai ngkana a tia ni kakaraki, ngkana I ongora n ae tau ao n ae maan, a aki rangi n kainnanao au kaeka. E a kaman tia n reke aia kaeka.”⁴

E na rangin maan ni kabaneakin nanom iaon bwaai aika kabanea ni kakawaki. Te maroro, ongora, ao te kaungaki e aki kaoti n te tai ae waekoa. A aki kona ni kataweaki ke n tainaki—a riki i bon irouia. A riki ngkana ti *karaoi* bwaii: ni ikotaki ni mwakuri, te ikotaki ni kakauango, ao n ikotaki n takakaro. A riki ngkana ti tiring bwai ni mataku n te tamnei, ni kararoi ana katikiti te aonaaba, ao ni kabanei nanora i bon imarenara n tatabemania nako.

Ngkai, anne te bwai ae kanganga karo-oana. Ngkana ti toki ao n tiring bwaai ni kabane, ti na tauraoi ibukin te bwai are e na kaoti imwiina. N te moan tai te mabu e bae ni kamwengabuaka; te namakin ni konaaki e roko mai iai. Taotaona nanom, kakantaninga inanon tabeua te miniti, ao imwiina kukurei. Anga bwaninin nanom nakoia naake irarikim man titirakin taian titiraki ibukia ao imwiina ongora. Kaaro, maroroakina te bwai ae e tatangiria natim. Ngareakin taai aika a nako—ao iangoi kanoan boong aika a na roko. Te maroro ae burababa e kona ni bitia nakon maroro aika a korakora nanoia.

Moanibwaian Ara Kantaniga ae Akea Tokina

N te tiburing ae nako, ngke I kawara aia kiraati kairake n ataeinaine, te tia reirei e

titirakinia kaain te kiraati bwa a na koroi 10 bwaai aika a moanbwai iroura. I kawaekoai ni koroboki. I riai ni butimwaia, bwa au moan iango e moanaki ma “Nambwa 1: kaitiaka te turooa ni bentira inanon te umwanikuka.” Ngke a bwanin ara riiti, te tia kairiri ibukia Kairake n Ataeinaine e tuangira bwa ti na tibwauai baike ti a tia ni koroi. Abby, are e a tia ni koro 12 ana ririki ni maiu, e tekateka irarikiu. Aio ana riiti Abby:

1. Nako n te reirei.
2. N riki bwa te tia korobanna inanon auti.
3. Nako ni mitinare i India.
4. Mareaki n te tembora ma ae e aoki ni mitinare.
5. Karikiia niman natiu ao te mweenga.
6. Kanakoia natiu ni mitinare ao nakon te reirei.
7. N riki bwa “te tia karao kuuki” kanga kuraenimwa.
8. Kamonaia tibuu.
9. N reiakina riki ae mwaiti n taekan te eua-ngerio ao n noora kakukurein te maiu.
10. Oki ni maeka ma Tamara are i Karawa.

I taku, “Ko rabwa, Abby. Ko a tia n reireinai taekan te atatai n ana babaire Tamara are i Karawa ibukira ni kabane. Ngkana ko ataia bwa ko a toua te kawai, n aki ongeia bwa baikara kawai aika a na kaoti, a na akea am kanganga. Ngkana kawaim a bane iaon te kouru ae kabanea ni bongana—te kariatataki ao te oki nakon Tamara are i Karawa, ko na roko ikekei.”

E karekea iaa ana botoniango Abby ae akea tokina? E moanaki inanon mweengara. E moanaki inanon ara utu. I titirakinna, “Tera ae ko karaoia n am utu ngkai a riki moanibwai aikai?”

Aio ana kaeka: “Irarikin warekan booki aika a tabu, ti kamatebwaia *Preach My Gospel*.” Imwiina e reitia, “Ti maroroakina ae mwaiti—ni bootakin te utu n te tairiki, n te ikotaki ni katairiki, ao inanon te kaa ngkana ti buti.”

E koroboki Nibwaai: “Ti kakarabakauakina Kristo, ao ti kimwareirei iroun Kristo, ao ti

tataekina Kristo.” Ibukin tera? “Bwa antai ake a na kawaria natira ibukin kamaunan aia bure.” (2 Nibwaai 25:26).

Te maroro, ongora, ao kaungakin temanna n tatabemania nako, ao karaoan bwaai n ikotaki n aron te utu e na kanira nakon ara Tia Kamaiu, are e tangirira. Oin ara kantaninga n ara konabwai n reitaki riki n ae tamaroa n te bong aio—n te bong raoi aio—e na kakabwaiaia ara utu n aki toki. I kakooua bwa ngkana ti kakarabakauakina Kristo, ti kimwareirei naba iroun Kristo ao inanon te bwaintangira ibukin te Mwakuri ni Kamaiu. Natira a na ataia “bwa antai are a na kawaria ibukin kamaunan aia bure.” ■

Man ana Kanakobwana Salt Lake City stake iaon te tiateraita ibukin te maungatabu ni kabuta are e maroroakinaki n Okitobwa 24, 2010.

BWAAI AIKA A NA TARAANKI

1. James E. Faust, “Enriching Family Life,” *Ensign*, Meei 1983, 41.
2. Susan Heaton, “Talk Time Instead of TV Time,” *Ensign*, Okitobwa. 1998, 73.
3. Jeffrey R. Holland, “Witnesses unto Me,” *Liahona*, Turai 2001, 16.
4. George D. Durrant, “Pointers for Parents: Take Time to Talk,” *Ensign*, Eberi 1973, 24.

TAIAN BURUBEERI AO ANA BOKI MOOMON

Ririki aika a tia n nako ara utu Ra mwaing man te tabo ae tata-betabe, te aono ae onrake kaaina, nakon te tabo ae uareke, te tabo ni bwaibwai teuana itanikun te kawa ae uareke. N uakaan mangaia bon te onaroka ni burubeeri ae aki tabeakinaki, ao rinanoia raoraon te tia bwaibwai, ti karekea te kariaiakaki ni kini uaan ni kabane uaan taian burubeeri ake ti tangiri.

Inanon moaningabong tabeua ni katoa wiiki n te tiamwa anne ti

karin taian bwaketi ao baeki inanon te kaa ao ni kabanea ara tai ae kakukurei n ikoikoti taian burubeeri. Te moaningabong teuana natira te mwaane ae te bina, Hyrum, e taraa n akea nanona ni kan raonira. E kakoaua bwa ti a tia ni kiniki taian burubeeri nako ao bon te kabane tai ni manga nako riki. Ai kubanakora ngaia ni kunei burubeeri aika a koro mwaitia. E mwaiti aika a bwarikoriko n taabo ake e tarariaoi nako, ao tabeua mai buakon taian beeri aika a

karewerewe a riki iaon te mwaanga are e kakoaua bwa e a tia n tuoi mai mwaaina.

N te tai naba anne, taani kairiri ibukia te roronirikirake n te uote a kakaewenakoia ara ataei aika tebwi tabun aia ririki bwa a na wareka ana Boki Moomon imwaain teiraken te reirei n te Aokati anne. Natira a uota te kakaewenako anne nakon te mweenga, ao ara uutu a motinnanoia bwa a na reita aia konabwai.

N te tai ae waekoa e a bane warekan ana Boki Moomon ngke ara Aokati 2005 *Ensign* e roko, ma ana kakaewenako Beretitenti Gordon B. Hinckley (1910–2008) ni wareka ana

Hyrum e E kakoaua bwa ti a tia ni kiniki taian burubeeri nako ao bon te kabane tai ni manga nako riki nakon te onaroka ni burubeeri.

Boki Moomon ae bwanin imwaaïn tokin te ririki. Hyrum ao tarina ae Joseph a kukurei—n taku bwa ti a tia n ongeaba iroun te burabeti! Imwiina tariia ma mwaaneia ake a ikawai, Seth ao Bethany, a kauringiia bwa Beretitenti Hinckley e a tia ni bubutira bwa ti na manga warekia riki, n aki ongeia bwa mwaitira te tai are ti a tia ni kaman karaoia.

“Bwa ibukin tera?” A titiraki ataeinimwaane. “Ti a tia ni wareki taeka ni kabane, ao tera riki ae e na reiakinaki irarikin ae ti a kaman tia ni warekia?”

Imwiin tabeua te tai ni mabu, temanna e taekina taekan te burubeeri. “Uringnga ngke ti taku bwa ti a tia ni kiniki taian burubeeri ni kabane? Ma ngke ti a manga oki, a mwaiti riki taian burubeeri—n taainako! E aki kakawaki bwa mwaitira te tai ae ti rianona, e aki kakawaki bwa n ningai, iai n taainako burubeeri man kain te aroka aika a bwarikoriko.”

Ti waekoa n ataia ae iai rekerekena. N ai aron te onaroka ae uaukan ao kainamwarakena ae mwaitin uaana taian burubeeri aika a koro kangangiia, ana Boki Moomon bon te buoka ni kamwarakean te tamnei ma koaua aika a boou aika a na kuneaki. Ngaia are ti a moana riki warekan ana Boki Moomon teuana riki te tai.

Ngkai I butimwaea ana kakawenako te burabeti, I wareki bwaai n ana Boki Moomon are I a kaman tia ni wareki n te tai ae mwaiti mai mwaaina, ma I noori n anga aika a kakaokoro ke n ota iai ngkai a kaineti nakon bwaai aika a boou ke kakawenako. I ataia bwa ni katoa te tai are ti wareka iai ana Boki Moomon ma nanora ni koaua, ti kona ni karekei iango aika a boou ao ni kaanira riki nakon te Tia Kamaiu. ■

Suellen S. Weiler, Georgia, USA

I NAMAKINNA I RIAI N ROKO

Uoua te ririki imwiin au bwabetito i Buenos Aires, Argentina, ana taeka temanna mai ibuakoia Unimwaane are e a tia n reireinai e teimatoa n rongoa i tanningau: “I ataia boni ngkoe te mitinare.” I uringa naba mwaakan te kaeka are I karekea ngke I tataro ni kan ataia ngkana te namakin are e riinga nanou e boni koaua. Ni koron au ka 20 n ririki, I ataia bwa I riai ni katauraoui n nako ni mitinare.

Ma N na kanga n riki bwa te mitinare? Bon akea arou n ai aroia kairake n ataeinimwaane kanga ai aroia anera are a tia n reireinai te euangerio. Ao N na kanga ni kitana au mwakuri? N na maeka ia ngkana I a okira mweengau? E bon rangin matootoa kunean te tabo are I kaman tia ni karekea, e ngae ngke tii te ruu ae uarereke ibukin ana auti temanna.

Ni kawaiu nakon mweengau n te tairiki teuana, namakin ao nanououa aika a manga roko riki n au iango. Ngke I a roko ni mweengau, I kataia ni karaoa au babaire. I baireia bwa N na katorobubua ao n anga au tataro ibukin buokau. Ngke I karaoia, I a karekea te namakin ae korakora are N na riai n nako n noora Leandro, te rao are e a tia n riki bwa buoka ae korakora inanon taai n rawawata.

Ma iangoan kautakina n te nukainibong e karika ae N na totokoa te iango anne. I ataia bwa e momoan-tai n uti ni kaea ana mwakuri, I ao I aki kaumaka ae n na karebwerebwe iaon ana matarora n te aoa anne. I korakai ni kaitara ma te iango anne ma I teimatoa ni karekea te namakin ae N na nako n nooria. I teimatoa, n rineia ae I baka n aki uringnga.

N oneanmwiina, I baireia bwa n na

Ngke I rin, I noora Leandro n tekateka inanon au ruu. I rootaki ni korakoan te tamnei, ao I namakinna ae akea angiu.

nakonako ni katobibia te auti ni kakaukiang. Ngke I uringnga ae I a tia n nako ao e uki au matarora, ma e boni ngae n anne, I aoki nakon mweengau. Ngke I rin, I noora Leandro n tekateka inanon au ruu. I rootaki ni korakoran te Tamnei, ao I namakinna ae akea angiu. Ma n aron bwanaan temanna ae e ikentauti, I titirakina, “Tera ae ko karaoia ikai?”

“I aki ataia,” e taku. “I tii namakinna ae I riai n roko n nooriko.”

I tuangnga taekan raraomau n taekan te nako ni mitinare. E kaota ana koaua nakoiu ao e kaungai. Imwiina e buokai ni kanoaa au beebea ni mitinare, are I a uotia nakon au bitioi ni te moaningabong are imwiina. Uoua te namwakaina imwiina I karekea te wewete nakon te Argentina Salta Miton.

I ataia bwa raoraou bon te bwai ni mwakuri ni bain te Uea n te tairiki anne, ao ma nanou ni kabane I ataia bwa Tamara are i Karawa e ongora nakon ao ni kaekai ara tataro akea a taekinaki ma te nano ae koaua ao ae nanonaki raoi. ■

Aldo Fabio Moracca, Nevada, USA

I A KANI MATE!

Ngkai te neeti ni mwakoron te nonaoraki ae kararoaki ibukin kamarurungaia aoraki imwiin te korokoro, I karekea au tareboon n te bong teuana ni kaineti ma te aoraki ae arana Bill are e a tia n rinanon te korokoro. E riai ni kaman nakon te tabo n tararua ibukia aika a kakaiaki ma e kamwaingaki nakoia ibukina ngkai e a onrake te iunite arei.

E aki maan ao e a roko te aoraki ma ana utu, I rauaki ngke I nooria bwa e bwanin te tararua nakoina, e ataia bwa tera ae riki, ao n ataaki bwa e aki mweengabuaka.

Imwiin tauan kabuebuena ma rietatan rarana ao n tuangnga ma ana utu taekan ana ruu. I rinnako nakon kawain te ruu ni koroboki iaon ana tiata. Ngke e a toka au been iaon

te beeba, I a ongo te bwana, “Nako okira ana ruu.” I katoka au koroboki ao n taraa bukiu. Akea temanna ikekei. I taku bwa I iangoa te bwana, ngke n te tai ae karina I a manga ongo naba te kaua tai—n tii takarua.

I biri n oki nakon ana ruu Bill ni kunea bwa roroana e a taboro buburana, ao iai ana kanganga n ikeikena. N iangoia bwa te ia are e karerekea te rara nakon atuuna e raran, I tao-taona roroana ma baiu ae te angatai inanon te tai are I kabongana iai angamaingiu n tareboonia te tia korokoro are e karaoa ana mwakuri. Te tia korokoro e taku bwa e na kwaerakeia kaain te tiim n ana Bill n te tai ae waekoa. “Ao tai kamwainga baim!” e taku.

Ngke I teimatoa n taotaona te tabo are e rootaki, I a kinaa bokin te Ekaretia ae mena irarikin ana

Te tia korokoro e taku bwa e na kwaerakeia kaain te tiim n ana Bill n te tai ae waekoa. “Ao tai kamwainga baim!” e taku.

kainiwene Bill. “Ngkoe kaain te Ekaretia?” I titiraki.

E kataia ni katoutoua atuuna ao imwiina e tuangai bwa ngaia te tia mwakuri ibukin otenanti n te Atlanta Georgia Tembora. Imwiina e karubei matana aika a ranran ao e taku, “I a kaani mate!”

I tuangnga bwa e aki kona ni mate, ni kataia n taetae, “N na mareaki n te Atlanta Tembora n te namwakaina ae e na roko ao ko na mena ikekei.” A roko imwiina kaain te tiim ni korokoro ni kaira nako Bill.

Ni korakoran kukureiu n au babaire ibukin au mare iaon te namwakaina are imwiina. I a kuri ni mwaninga taekan Bill, are iai te bwai ae riki nakoina imwiin taian bwainaoraki. Ma ngke e a kairai kainnaban te beretitenti n te tembora nakon te ruu ni kabaebae ni bongin au mare, I noora te ubu ae I kinaa: kainnaban Bill, Georgia. Ngke I tuangnga ae N nang mare, e nako ni kakaea Bill. Tabeua taai imwaain boon te bukamaru, e uki te mataroa ao e rinnako. Imwiin wiiki ni maraki n atu, te mumuta, ao kakain te rabwata ao te iango, Bill e a marurung n te bong anne ni mwananga nakon te tembora, n aki ataia ae bon au bong ni mare te tai anne.

Uoua te ririki imwiina ngai ma kainnabau ti weteaki n riki bwa taani mwakuri ibukin otenanti n te Nashville Tennessee Tembora. Ngke tia roko n te tembora bwa ti nang anganaki nakoara, te mwaane e taua te mataroa ni kaukia ibukiu ao e taku, “Ko butimwaeaki nakon te Nashville Tembora!” Bon te Tari Bill.

Ti uaia ni beku inanon teniua te ririki. Bill e tuangia aomata ni kabane bwa I kamanoa maiuna. N aron te waaki, E a tia n reireinai kakawakin te kakauongo n ana kairiri te Tamnei. ■
Ramona Ross, Tennessee, USA

TAO TI RIAI N TATARO

Nte Tiburing n 1975 Ngai ma au utu ti maeka n te aba ae unikaki kain aona n aroka aika a koro tamaroiaa mani kiriin n te aono ae Rheinland-Pfalz i West Germany. Ni butira n oki nakon mweengara man te taromauri, n te Taabati teuana ae e kakarau, ti tei n taraa te kaa are e rabino iaon iterana ni mataniwin te kawai ae mwaimwai ni mwangeen te buakonikai. N te buakonikai ao e kaman roo ibukin matentenin taubukin aroka are a riki bon man taian aroka ao kaotin te tairki.

Imwiin noorakin te kaa ae e uru-aki, ti a okira ara kaa ao ni kunea bwa e a bae inanon te bokaboka. I aki kona ni baeki, ma I kona ni buti nako mooa—inanon te buakonikai. Ti a tia ni buti rinanon te buakonikai ao ni kunea bwa kawain te buakonikai a boni kirimwanganga ao ti na manga oki naba, ngaia are I baireia bwa n na butinako inanon te roo.

I waekoa n nooria bwa I a tia ni karaoa te babaire ae kairua. Te kawai ae irariki, mani mwaimwai e boni kaonaki ma mwanono ni bokaboka mwiin mwaaken ma baan taian kaa ao e teimatoa ni kairiri nakon ae raroa nako nanon te buakonikai ae rotongitong. I kataia ni buti ni karaurau, ni maaku bwa ngkana ti toki, ti na bae. I noora te bwai ae rietata mai imoara ni kamatoa n taua rawawatan te kaa. Au babaire bwa n na kanakoa te kaa man te bokaboka n anganai au tai bwa n na anganaki au tai n iango. E keerake te kaa ao n otinako man te bokaboka.

I tiringa te kaa ao n otinako. Ni maten tauran moan te kaa, akea te bae I kona n nooria. I kamaiua tauran moan te kaa, ianaa au tooti, ao imwiin taran te kaa, I baireia bwa au mwakuri

I kamaiua tauran moan te kaa, I anaa au tooti, ao imwiin taran te kaa, I baireia bwa au mwakuri ae tamaroia bon te oki nakon te buakonikai.

ae tamaroia bon te oki nakon te buakonikai ao imwiina ni kawaekoa n oki nakon te kawai are ti moan toua.

I baeki ni kararoai nako nakon te buakonikai n aron ae I kona, kamaiua te intin teutana, keerake nako nakon te kawai, ao n iinako inanon te bokaboka. Ngkai ti a mena raoi inanon te kanganga. Itinanikun te kaa ai bon te rotongitong ae bwanin ao ni mabu. Inanon au kaa Ngai ma kainnabau ti tekateka ma natira teniman aika a rootaki n te maaku.

I titirakina kainnabau ngkana iai ana iango. Tabeua te tai imwiina e taku. “Tao ti riai n tataro.” A aki karangoa ataei n te tai ae waekoa, I anga au tataro ma te nanorino ao te nano n raraoma ibukin buokara. Ngke I tataro, e kaoti te iango n au kantaninga: “Kanim taian rabwa.”

N tei inanon 10 te inti (25 tientemita) n te bokaboka inanon oneana n taromauri n te Taabati, kainnabau ae tangiraki e taua te tooti inanon are I kaitiaki iai taian rabwa n nano ma baiu aika akea nangoaia ao ni kanim taian tiein. Ma te onimaki ao te kakooua, ti a manga tataro riki ao ni kamaiua te intin. Ti buti ni karaurau rinanon te bokaboka ao n oki raoi nako nanon te kawai.

Inanon kukureira ngkai ti a tebenako man te bokaboka ao te rotongitong, I a kuri ni mwaninga taekan are e a tia ni buokira ni kaotinkoira man te buakonikai. Natira te aine ae nimaua ana ririki ni maiu e kauringai ngke e taku, “Tamau, Tamara are i Karawa e kaekai raoi ara tataro, ke E aki?” ■

Scott Edgar, Utah, USA

Aomata ni Kabane a Kinaa Bleck

Iroun Adam C. Olson

Ana Maekatiin te Ekaretia

Iroun Honoura “Bleck” Bonnet, te bwatike-tibooro bon te bwai ae e kabanebuaka ana tai iaona. Man ana ririki ae 15, Bleck bon te titaa ae rikirake i French Polynesia—temanna mai buakoia taan takakaro aika a bwakuaku ibukina ngkai bon teuana mai buakon tiim aika a bwakuaku aika a momoanna n aia itera ikawai n te aba. E ngae ngke e bure korean ana nikineim n te taetae ni Imatang *black*, bon akea te kairua n ana taarena.

Ma e tangira riki ae mwaiti. E kan takakaro n aroia aika a rangin mwaatai i Europe. Ao iaon riki bwaai nako, e tangiria ni karekea te

tokanikai iaon te meetera ae te koorā n ana Takakaro Tebetebeke Maiaki.

Te bwai are e taraa n tutuka kawaina bon te Ekaretia.

TE mwaane iaon ana Mition

E ngae ngke te tiim are e takakaro ibukina Bleck e tibwaontianaki man te Ekaretia, Bleck akea nanona n te Ekaretia ke ana wewete te burabeti ibukia ni kabane ake a tau ao kairake n ataeinimwaane ake a konabwai ni karaoa aia mwakuri ni mitinare.

E a kaman tia n tuanga ana bitioibi ae e na aki nako ni mitinare. E aki nooria bwa e na kanga ni mwaatai n takakaro ngkana e kana-koi uoua te ririki.

Ae kakawaki riki, ana Takakaro Tebetebeke Maiaki—e booaki ni katoa aua te ririki—e na bae ni boo n ana tai ni mitinare, ao te Tahiti Basketball Federation e nano irouna ni kan katakaroa ibukin tiimnin te aba. E na bae n reke ana tai n te kabanea ni katoka ana taeka tamana are e aki toki n taekinna ni katoaa te tai are e moanna n iangoia bwa te aomata ngaia ae e bubura arona: “Aomata ni kabane a kināa Bleck, ma akea ana koorā.”

Taman Bleck, Jean-Baptiste, e nanoni ana taeka n te anga ae raoiroi. Ma e kaburababaki iai Bleck. Bon taian kauring bwa e ngae ngke ana aomata n te bwatiketibooro aika a nano irouna a kināa ni kabuta Tahiti, bon akea ana meetera man te takakaro. Tamana e a tia n reke ana tokanikai n te meetera ae te koorā

Honoura “Bleck” ao Myranda Bonnet a maan n ira buakon te takakaro n te bwatike-tiboora i Tahiti.

*E a tia n riki tangiran
te bwatiketibooro
iron Beck bwa te
bwai ni kataaki ao
te kakabwaia.*

n aia tiim mwaane n tain ana moan Takakaro Tebetebeke Maiaki.

Bon ana mition Bleck ni kakoaua bwa taeka akekei a kairua.

“Te Kukurei e roko man maiuakinan te kawai are e tangiria te Uea bwa ko na maiuakinna.

Beretitenti Thomas S. Monson, “Te Katauraoi e Uoti Kakabwaia,” *Riaona*, Meei 2010, 67.

Bitakin te lango, Bitakin te Nano

N aki ongea ana namakin ibukin te mition, Bleck e teimatoa n iri ana waaki ni kakukurei te Ekaretia. N ana taenti te Ekaretia ngke e koro 16 ana ririki ni maiu, Bleck e karekea te ninikoria ni bubutia Myranda Mariteragi bwa a na taenti. Myranda bon te tia takakaro n te bwatiketibooro ae rabakau naba—ma miina n tokanikai ni karekea te meetera ae te koorā. Tamana e boni mena naba iaon te tiim are a karekea te moan meetera.

Tabewa te teekan imwiin bubutiakina, e a toki te katangitang. Ngaia are a taenti n tain te kuna are imwiina, are ai te kabanea ni kuna ibukin te tairiki anne. Mai ikanne Bleck e aki tangiria bwa e nang bwara te taenti.

E tuai ni baireia Bleck ae e na mare n te tembora ke ni mare ma te membwa ibukin te kanganga anne. Ma e a moanna ni bitaki ngkai e a moanna ni kinaa raoi Myranda uoua te ririki are imwiina. Ni mweengan neienne n te bong teuana, te bwai teuana are e a tia ni karaoa n aia bootaki Kairake n Ataeinaine e katika matana. E warekia, “N na mare n te tembora.”

Nanon Bleck iroun Myranda ao ana motinano ae matoatoa ni kani mare n tembora a karaoa bwa e na manga iangoa riki ana babaire. E baireia bwa e nang moanna n taua ma nanona n te Ekaretia. Ana babaire e

kairia nakon mwakuri are e butimwaea te Tamnei ae Raoiroi ni mwakuri inanon maiuna.

Te Babaire

Teuana mai buakon babaire akanne bon katauraona ni karekea ana kakabwaia te tamanuea ni koron ana ririki te 18. Ngke te tamanuea e taekina inanon te kakabwaia ae Bleck e na karaoa ana mwakuri ni mitinare ao ni mare n te tembora, e namakina te Tamnei. “I ataia bwa anne ae

tangiria te Atua bwa n na karaoa,” e taetae.

E ngae ngke te tiim n te aba e tarā n ae e na reke ana tai ni karekea te meetera, Bleck e baireia ma ana boutoka ana utu bwa e na karimoa are e tangiria te Atua ibukina. E aki bebete te babaire. Te tabeaianga ni kan takakaro e boni korakora. Ao e waekoa n reiakinaki bwa ana babaire n anga ngaia nakon ana kantaninga te Atua e na kataaki riki nakon ae ti te taina.

Imwiin tiana ni beku n aron te mitinare i Tahiti ibukin teuana te ririki, te kambwana ni bwatiketibooro e bubuti ngkana e kona n oki nakon te tiim tii ibukin teuana te namwakaina n ira aron te iwawaki n te takakaro.

Ana mition beretitenti Bleck, e tabeaianga ibukin mwiin te taneiai are ena reke iaon ana konabwai Bleck n okina ao ni beku, e namakina kairakina iroun te Tamnei n te bwai are e na tuangnga, “Ko kona n nako ngkana ko tangiria, ma ko aki kona ni manga oki.”

Bleck e tangira te meetera anne, ma e aki tangiria nakon te bwai riki teuana. Ana mition e bon rangin kamimi. E tuai tauraai nanona ni kanakoa ana kabanea n ririki, e ngae ngke ibukin te bwatiketibooro.

E tiku Bleck.

Kaain te tiim a karekea te koorā.

Bwaai aika a Kakaokoro, Babaire aika Ti te Arona

Imwiin okin Bleck ni mitinare ma te karineaki, e mareaki ma Myranda n te Papeete Tahiti Tembora, ao a moana katean aia utu. E kantaninga naba takakarona ibukin timnin te aba.

Myranda e takakaro bwa te tia kamanoa te tiim n te karin booro n aia tiim aine n te aba ao e katauraoi ngaia ibukin ana Takakaro Tebetebeke Maiaki.

Ma e angae n anne, ngkai e a roko te takakaro, te taanga aio e korakora aia namakin bwa ana karekea aia kauoman n nati.

Ma taian takakaro aika a nang kaoti ni kee iaan teuana te ririki, e na tarā ni bebete ni kamarangaan reken riki temanna natia bwa e aonga n takakaro Myranda. Aia tiim aine e reke aia tai ni karekea te meetera.

Ma te taanga aio a reiakinaki man aia taneiai bwa anganakon aia kantaninga nakon te Atua e uoti kakabwaia aika a korakora nakon

bwaai ake a kantaningai man irakin oin nanaoia. Imwiin te kamatebwai ma te taratara raoi ao te tataro, a baireia bwa ana moanibwaia moa aia utu.

N 1999, ngke ana kawaniu a n namwakaina ni bikoukou Myranda, aia tiim aine a karekea te kooro.

Aomata ni kabane a Kinaa Bleck

Bleck ao Myranda a tia ni kona n takakaro n taian karinan ake a ririeta i French Polynesia n riaon tebwina te ririki n nako—n tokanikai n te reitaki n takakaro ibukin te aba ao mwangko n te tonamente ao n takakaro ibukin timnin abaia inanon takakaron ririki aika 2003 ao 2007.

N tain te takakaro n 2011, a uaia n ira buakon te takakaro, tii n te tai aio ngkai Bleck bon te kouti ngaia n aia tiim mwaane. Ngkai Myranda ao aia tiim aine e reke irouia te meetera ae te kooro, aia tiim mwaane a karekea te buraonti, are e a manga konaaki riki iai miia kaain ana tiim Bleck ni karekean te kooro.

Bleck n tabetai e mimi e na tera aron mai-una ngke e a tia ni karaoa are e tangiria n oneamwiin are e tangiria te Atua.

“N na bae ni kona ni karekea te meetera ae te kooro,” e taetae. “Tao N na kona n takakaro n aron ae mwaatai, tao tiaki.”

Ma te taanga aio a aki uringaaba n aia baire are a tia ni karaoia. A aki koaua raoi bwa a na kanga ni kukurei.

“I a tia ni mare n te tembora,” e taetae Bleck. “Iai kainnabau ae rangin nakoraioi, natiu aman aika a tikiraioi, ao I bon teimatoa ni mena n te Ekaretia. Te bwatiketiboora n ti ngaia e aki kona n anganai teutana mai buakon arei. Akanne boni kakabwaia aika a roko mai mwiin karimoakin moa te Uea.”

Karimoakin moa te Uea e aki kamotirawaa ana bwabwainingare tamana, ma e a tia n anga taeka akanne nakon nanoia aika a boou. Tabeua te ririki n nako te bootaki n takakaro e bairea tain te reitaki n takakaro n te Taabati, taian beretitenti n te kirabu a kaitibo ni maro-roakina taekana. Temanna e titiraki, “Ko a tia titirakina Bleck?”

E aki butimwaeaki te bubuti.

Ibukin ngkai Bleck e karimoa moa te Uea, aomata a aki tii kinaa Bleck—a ataa te bwai ae a kakoaua. ■

Iroun Bleck ao Myranda, te tokanikai n aia takakaro e riki bwa aia kabanea ni bwai inanon aia utu.

“Bukin tera ngkai I riai n nakon te tieminari ngkai I kona n ti kamatebwai booki aika a tabu i bon irou?”

Ko na bae ni kabanea maium ni kamatebwai booki aika a tabu i bon iroum, ngaia are ngkana e tauraoi nakoim, kareketai ni kabongana raoi reken te tai anne n te tieminari ni kamatebwai booki aika a tabu ma taan reirei ao raao aika a tamaroa ngkai.

Te reireinaki ao te kamatebwai iaan ana kairiri te tia reirei ae tamaroa e na buokiko ni karekea te atatai ae boou ibukin booki aika a tabu ake ko tuai n ota raoi iai. Te tia reirei e na bae naba n tibwauai reirei mairouia burabeti ao tabeman taani kairiri n te Ekaretia are e na anganiko te atatai ae tamaroa ibukin booki aika a tabu.

N arona naba, e boni kakukurei riki reireiakim ma kaain am kiraati. E na reke am tai ni maroroakin taekan bwaai ake ko kunei ngkai ko wareware. Kaain am kiraati e na bae n iai aia namakin are e na kariki booki aika a tabu bwa mamaten nanoia. Ongoraekinan aia namakin e kona n uoti booki aika a tabu nakon maium. Ao ibukina ngkai ko kamatebwaia te euangkerio ma tabeman, ko kona ni kakukureiko n te kakabwaia ae e a tia ni beritanaki: “ngkana uoman ke teniman a bootaki n aran te Uea, . . . E mena naba ibuakioia” (Taraa D&C 6:32).

Te tieminari e katea te bwai ae kona karaoia ibukin am kamatebwai. Ko na kaungaaki ni wareware ni mwaitin te tai ae matoa, are e na buokiko ni kabanei booki aika a tabu n tatabeua. Ko kona ni kakoaua ae kona karekea riki ae rawata mani booki aika a tabu man kabonganaan te tieminari nakon riki tabeua kawai n te tai aei inanon maium.

Rao aika a Boou, Iango aika a Boou

N te tieminari ko kaitibo ma raoraom aika a boou, ao kam rangi ni kinaai ngkami imarenami n tatabemani ngkami nako, n aron te utu. Ko reiakin bwaai aika a mwaiti aika a boou are ko aki kona n ataia i bon iroum. E boni kaunga ao ni kororaoi n te maiu n tamnei. E kakoaua bwa bwa ko moana am bong ni motirawa n ae riai. Ngkana ko aki iria ngkai, moanna ao e na bita maium.

Katarina B., ana ririki ni maiu 16, California, USA

Te Kukurei

Te tieminari e kaunga au bong. E karikai bwa te aomata ae kukurei ao n anganano riki ni maroroakina te euangkerio ma tabeman aomata. Ti maroroakin rongorongo aika a mwaiti inanon booki aika a tabu, ngaia are e a raka riki otau.

Madi S., ana ririki ni maiu 15, Colorado, USA

Te Atatai ae Bati

Ngkana I kamatebwai booki aika a tabu n ti ngai, I aki bati n unga n aron are ngkana I kamatebwai ma tabeman. Ni ikotaki ma, ti kona n reiakinaki iango aika a kakaongora mairouia tabeman ngkana ti ikotaki ni kamatebwai booki aika a tabu. Rinanon te tieminari I reiakinaki ae mwaiti n rongorongon karaki aika a kakaongora, ao e mwaiti riki ae I ataia riki taekan kabwarabwaraan booki aika a tabu, are e a karika kaungan te kamatebwai! I kukurei bwa I a baireia bwa N na ira te tieminari.

Rebecca M., ana ririki ni maiu 16, Schleswig-Holstein, Germany

Te Koaua ae Matoatoa

Te moan, te Uea e taetae bwa ike a ikotaki iai uoman ke teniman n Arana, E na mena naba ibuakioia (taraa Mataio 18:20; D&C 6:32). Namakinan Tamneina e kona ni buokira n iangoa raoi te bwai are E a tia ni karaoia ibukira. Te kauoua, ngkana ti kamatebwai ma tabeman, ti kona riki n ota n te bwai are e koreaki. Inanon te ongongora i bon imarenara, ti kona n ongo te bwai are ti tuai n

Taiani kaeka a kantaningaaki ibukin te ibuobuoki ao kaotan te koaua, ao tiaki ibukin katanoataan ana reirei te Ekaretia.

ataia i bon iroua, ao titebo naba ma ae e kona n riki irouia tabeman ngkana ti tibwaua rabakaura. Te katenua, ngkana I nako n te tieminari, e kakorakoraki au koaua. Te tieminare bon reken te tai n tibwauai ara koaua ao n ongora n aia koaua tabeman. E buokira n tiku iaon te kawai ae eti.

Dmitri G., ana ririki ni maiu 16, Dnipropetrovsk, Ukraine

Reireiaki mairouia Tabeman

Te nako n te tieminari bon te bwai ae e riari ibukiu. Tiaki tii au tia reirei ae babane nanona n reireinai ao ni kabwarabwarai taian koaua

ake a kuneaki inanon booki aika a tabu, ma I reiakinaki ae mwaiti man ara maroro n te kiraati. Tabeman ataein te reirei a tibwaua aia atatai iaon bwaai ake a reiakin, ao a tia ni buokai ni karekea riki te rabakau ibukin te euangkerio ao te Tia Kamaiu ao Ana Mwakuri ni Kamaiu. E aki tau te kamatebwai n ti ngai, kioina ngkai I a tia ni kunei tabeua kaeka nakon au kanganga n te maroro n te kiraati. I kona ni kakoaua bwa te tieminari iai mwakorona ae kakawaki ni kakorakoran au koaua ibukin ana Ekaretia Iesu Kristo ae koaua.

Denzel J., ana ririki ni maiu 15, Western Samoa

Teniuia Bukina

Te moan, ibukina ngkai I kan nako ni mitinare, I nanako ni kaea te tieminari. Mitinare a riari ni kautimwakaia ao ni kamatebwaia te euangkerio n te moaningabong. Kakaein te tieminarie buokai ni karikirakea te anua ae tamaroa n te kakautimwaka. Te kauoua, n te moaningabong, ti kona n iango n ae itiaki, n te aro bwa tiaonga ni kona ni kabanea nanora iaon reiakinara ao te kamatebwai. E kawanawana kabonganan aoa aika a tamaroa n te bongina n reiakina taekan te Atua. Te kateniua, ngkana

I kamatebwai n tii ngai, N na bae n aki karekea te atatai n ae nano n aron ae karaoia au tia reirei. Ma ana kairiri ao ana angareirei, I kona n reireinaki riki ae rangin mwaiti nakon ae I karaoia n tii ngai.

H. Chen Yuan, ana ririki ni maiu 16, T'ai-chung, Taiwan

Te Ota ao te Koaua

Ngkana I kaea te tieminari, I ukoukora te ota ao te koaua ao ni katoaka ana otanga ae bwanin te Atua (taraa D&C 27:15-18). Te

otanga anne e buokai bwana kinaa Bwanana n taai nako ao n taabo nako. Te kamatebwai ni katoabong ni booki aika a tabu e kakorakora au onimaki ao au koaua ao ni buokai ni matoatoa inanon kataakiu. Kaein te tieminari bon teuana mai buakon kawai ni kunean te ota ao te koaua ao ni kamatebwai booki aika a tabu ao n iangoia raoi.

Nohemi M., ana ririki ni maiu 17, Puebla, Mexico

Ikotanibwai aika a Kororaoi

Te Tieminari bon te taneiai ae kaunganano. N tabetai te kamatebwai i bon iroum e aki tau. Te kamatebwai i bon iroum ao te

tieminari taian ikotanibwai aika a kororaoi. Taan reirei a boni kamimi, ao ngkana iai am titiraki, am tia reirei ao kaain am kiraati a kona ni buokiko ni kaekai.

Dawson D., ana ririki ni maiu 15, Idaho, USA

KAKABWAIA MAN TE TIEMINARI

"I ataa te mwaaka are e roko man bootaki n te tieminari ao buokuraem n te intitute.

E a tia ni katamaroa maiu, ao I ataa e na bae ni karaoa ae titebo nakoim. E na katokaa te otanga ni kamanomano ni katobibiko ni kainaomatako man taian kariri ao ana kakatai te aonaaba. Iai te kakabwaia ae korakora ni karekean te rabakau ibukin te euangkerio. Ao I ataa ae akea riki te tabo teuana ibukia aomata aika a kairake man te Ekaretia ni karekea te rabakau ae onoti ni bwaai aika a tabu n te intitute ao te buokuraem n te tieminari."

Unimwaane L. Tom Perry man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, "Receive Truth," Ensign, Nobembwa 1997, 61-62.

TE TITIRAKI ARE IMWIINA

"N na kanga ni kabwarabwara nakon rao-raou bwa bukin tera ngkai uruakan tuan te itiaki bon te iango ae buakaka?"

Karin am kaeka imwaain Meei 15, 2012, n liahona.lds.org, man te e-meeri nakon liahona@ldschurch.org, ke man te meeri nakon:

*Liahona, Questions & Answers 5/12
50 E. North Temple St., Rm. 2420
Salt Lake City, UT 84150-0024, USA*

Kaeka a na riari ni rinanoaki ibukin abwakiia ke kamataataia.

Te rongorongoa ao te kariaiakaki ae imwina a riari ni karinaki inanon am e-meeri ke te reta (1) bwanin aram, (2) bong ni bung, (3) uoote ke mwaanga, (4) titeiki ke mwakoro, (5) am kariaia n te koroboki, ao, ngkana e kee am ririki iaan 18, aia kariaia am karo n te koroboki (e butimwaeaki te e-meeri) ni boretia am kaeka ao tamnei.

Terana Bukin te Tieminari?

IIRAKIN TE TIEMINARI

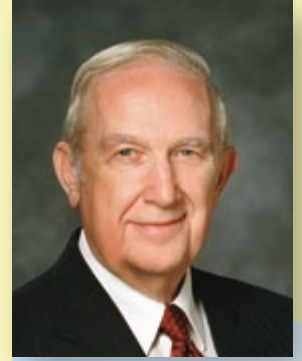
"Te tieminari e na buokiko n ataa ao n onimakina ana reirei ao Ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo. Ko na namakina Tamnein te Atua ngkai ko reireiniko n tangiri booki aika tabu. Ko na katauraoiko ibukin te tembora ao ibukin te mwa-kuri ni mitinare.

"Ngkami kairake, I butiingkami bwa kam na ira te tieminari. Kamatebwai ami boki aika tabu ni katoabong. Kakauongo raoi nakoia ami taan reirei. Kamwakura are ko a tia n reikinna n te tataro."

Beretitenti Thomas S. Monson,
"Participate in Seminary,"
seminary.lds.org.

Teraana ae ko kona n atongnga bwa te kabanea ni kakaawaki are e konaa ni karekea ataein te reirei man te tieminari ao te intitute? Ngke te kurubu n ataei man te tieminari a titirakina te Kamitina n ana Bootaki n Reirei te Aro, Unimwaane Paul V. Johnson man te Itingaun, te titiraki ae tii te arona aio, e kaeka bwa te kabanea ni bwai ae kakaawaki are ko kona ni karekea bon "te kakoaua raoi bwa Iesu bon te Kristo. Te atatai bwa te *koaua raoi* n te rabakau bon te rabakau n te maiu n tamnei. Bon te bwai are e roko man te Tamnei are Raoiroi nakon tamneira n tatabemaniira nako. Anne bon te kabanea ni koaua ae korakora, te kabanea ni bwai ae korakora are e kona n reke man te tieminari ao te intitute. E aki tii bita are ko ataia; e bita ae antai ngkoe, ao e bita aron taraakin te aonaaba iroum. Ao te aekaki n reirei ae riettaata riki anne e buokiko ni kabwanina am reirei ake tabeua" ("A Higher Education," *New Era*, Eberi 2009, 15).

Unimwaane Johnson bon temanna mai ibuakoia Mataniwi ni Kabuta aika bati ake a tia n taetae ibukin kakabwaia aika a kamimii ake a riki man irakin te tieminari ao te intitute. Mangaia are ngkana ko miakinna ibukin tera bwa a riai n iira te tieminari, aikai riki bukina aika tamaroa mairouia burabeti ao abotoro.

KAWENEA AANA IBUKIN TE KUKUREI AO TE TOKANIKAI

"Taian buroukuraem ibukin te tieminari e na buokiko ngkai te kairake ni mwaane ke n aine ni kawenea aana ibukin te kukurei ao te tokanikai n te maiu."

Unimwaane Richard G. Scott
man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, "Now Is the Time to Serve a Mission!"
Riaona, Meei 2006, 88.

REIAKINIKO KOAUAN TE EUANGKERIO

“Au kantaninga ni kabane ataeinimwaane ao ataeinaine n tatabemania nako a kona n nakon te tieminari, ibukina bwa anne are a reiakinaki koauan te euangkerio aika bati. Te tieminari bon te tabo are angiaa a karekei aia koaua ao man tiku i nanon aia iango bwa terana are a na kona ni karaoia, ao a nako ni karaoa aia mwakuri ni mitinare.”

Beretienti Spencer W. Kimball (1895–1985), “President Kimball Speaks Out on Being a Missionary,” *New Era*, Meei 1981, 49.

ANGA BWA TE MOANIBWAI

“Ataein te reirei, ngkana iai am koaua iroum, ko na aki tabwara n totokoa te kiraati are iai inaomatam n iiria ke n aki are e na kona n rangi ni kakukurei n onea mwiin te kiraati are bon tii te anga reirei. Ngkanne, te tai are ko a kabaea aram, iria, kamatebwai, ao n reireiniko. Imanonoia raoraom bwa a na karaoa ae titebo. Ko na bon aki nanokaawaki iai, aio are I berita nakoim.”

Beretienti Boyd K. Packer, Beretienti n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, “Agency and Control,” *Ensign*, Meei 1983, 67.

KAOI KAKABWAI NAKO NANON MAIUM

“I kakaitau ibukin rabwatan te tieminari n te Ekaretia ao ibukin ana buroukuraem te intitute man te Ekaretia. I tangiria ni kaumakiaa ni kabane ataein te reirei aika reitaata ikai ni kamateraoa ana buroukuraem te tieminari. A na kakabwaiiaki riki maiumi ngkana kam karaoia.”

Beretienti Gordon B. Hinckley (1910–2008), “Excerpts from Recent Addresses of Beretienti Gordon B. Hinckley,” *Ensign*, Ritembwa 1995, 67.

KUNEI TENIUA BWAAI ARE E KONA NI KARAOIA TE TIEMINARI

“Bon iai teniua bwaai aika korakora are e kona ni karaoia te tieminari. Te moan, e bootia kairake n aomata ake a tibwauai koaua aika titebo. Te rononrikirake a tangiria n reitaki ma tabeman ake a tibwaua aia onimaki ao ake a tangirii booki aika tabu. Te kauoua, e bootia te rononrikirake ma te tia reirei are iai ana kakoaua, ao a kona n namakina te korakora ngkana e kaotaki. Te kateniua, te tieminari e kairiia kairake n aomata bwa a na tangiri booki aika tabu.”

Beretienti Henry B. Eyring, te Moan Kauntira n te Moan Beretientii, “A Discussion on Scripture Study,” *Riaona*, Tuurai 2005, 11.

TAMNEIN SPENCER W. KIMBALL ANA ANGANANANO TE IDS CHURCH ARCHIVES

RIKI BWA KAAIN TE TIEMINARI AE BANE ANA TAI

“Iiriria te tieminari n taainako ao riiki bwa kaain te tieminari ae bane ana tai. Te reirei man te tieminari bon teuana mai ibuakon te taneiai ae rangi ni kakaawaki n te maiu n tamnei are e kona ni karekea te kairake ni mwaane [ao n aine].”

Beretienti Ezra Taft Benson (1899–1994), “To the Youth of the Noble Birthright,” *Ensign*, Meei 1986, 44; “To the Young Women of the Church,” *Ensign*, Nobembwa 1986, 82.

TIEMINARI ni Buakonikain Ecuador

I nanon te buakonikai ae raroanako, te tieminari e a karika te kaokoro ae e bubura nakoia roronrikirake aikai.

Iroun Joshua J. Perkey

Ana Maekatiin te Ekaretia

mainikun Quito, Ecuador, riaon taian warekeno ao Maungan Andes, te aba e a bon karina naba ni bwaka nakon te buakonikai ae te Amazon. Ikekei ao ko na kunea te buakonikai ae matenten, karanga aika bati, mwangki, mannikiba aika toukan, ao kuua aika bingke.

Kam na kunea naba te kaawa ae buubura ae aranaki bwa Puerto Francisco de Orellana. Bon te kawai ae abwaabwaki man, eng, ni kabane bwaai riki i Ecuador. Te bwi ma nimaua te ririki n nako, a rangi ni karako aomata n te tabo anne. Ma kuneakin te petroleum e a karokoa te tabo ni karaobwai, aomata a kakaai aia mwakuri, ao kaain te Ekaretia.

Te Tieminari n te Mwaanga ae Uarereke

Tabeman man te roronrikirake, n aiaron Oscar R., a kaman riki bwa membwa ngke e a kateaki te mwaa-nga, ma angiaa a tibwa rairaki. Ao a rangi ni kukurei ibukin te Ekaretia. “Ti bon korakora,” e taku Oscar.

N Tebetembwa 2010, tii teuana te ririki imwiin are e kateaki, te mwaa-nga e moana ana buroukuraem n te tieminari. “Ngke ti moanna ni bobotiira tabeua te ririki n

nako,” e taku Oscar, “bon ti tabeman ngaira. Bon tii ngai kaain te roronrikirake. Ma ti teimatoa n rikirake. N te tai ae e aki maan ao ngaira 6, ngkannne 10, ao ngkai a rawata riki kaain te roronrikirake.”

Ibukina bwa tabeman man te roronrikirake a iira te reirei n te ingabong ao tabeman n te bwakantaai, a baairei uoua te tai n reirei n te tieminari kiraati —teuana n te ingabong man 8:00 to 9:00 ao teuana n te bwakantaai man 4:30 to 5:30.

E kona n ae e aki rangi ni bati kaain te roronrikirake n te buroukuraem, ma ibukiia kaain te roronrikirake ake a iiria, e a tia ni bita maiuia te tieminari.

Bukin tera te Nako?

“Te tieminari bon te kakabwaia ae korakora ibukiu,” e taku Luis V., te tia rairaki ae boou. “E buokai ni kataura-oai n riki bwa te mitinare ae tamaroa. I a tia ni kaaitara ma kakaewenako ao kariiri aika bati man te tai are I moan kaaina te Ekaretia, ma I a tia ni kona ni kakorakoraai ibukina bwa I atai bwa te bwai are I karaoia e bon eti.”

Ao tiaki tii Luis are e namakina anne. “I a tia n riki bwa te membwa ngai n te Ekaretia n te tai ae uarereke,” e taku Ariana J., “ma I a tia n iriira te tieminari man te tai are I bwa-betitoaki iai. I kukurei n iiria ibukina

Te tieminari e kakorakoraia te roronrikirake n aroia ake i Ecuador, angiaa a tibwa rairaki.

bwa I reireinaki bwaai aika a bati aika koaua ni kaineti ma ana euangkerio Iesu Kristo are e a kaona nanou ma te kaantaninga ao au iango ma te atatai.”

Iirakin te tieminari e a tia ni buoka ni katea aan Ariana ae matoatoa n te euangkerio. “Ibukiu, bon te kaka-bwaia bwa N na riki bwa mwakoron taiani kiraati aikai,” e taku Ariana. “A kakorakora tamneiu ao ni buokai ni katauraoui bwa n te bongina ao I kona n riki bwa te ainenuma ae tamaroa, te

tina, te tia kairiiri n te Ekaretia, ao tao te mitinare ae bwanin ana tai.”

Mwaanen Ariana, Gerardo, e namakina ae ti te arona. “I kakaaitau ibukina bwa te tieminari e a tia n riki bwa mwakoron maiu ae kakaawaki,” e taku. “E katauraoui ni karaoa au mwakuri ni mitinare n te bongina. Ikekei I a tia reireinai ibukin te ba-baire ni kamaiu are te Atua e kataura-oia ibukiu. Ni katoa te kiraati are I iria e anganai te kantaninga bwa I kona ni karekea te abanuea are te tretien ao n anganai te aki raraoma bwa I a tia ni karekea ana euangkerio Iesu Kristo.”

Gerardo e bon rangi ni kua n tain te tieminari n tabetai. E na kaira tarina ae uarereke nakon te reirei moa ao imwiina e na okira mweengana ni kaira mwaa-nena bwa aonga n airi nakon te tieminari. Ma e aki tabe iai.

“Nikabane bwaai aikai a rangi ni boou nakoiu, ma I onrake n te kukurei,” e taku Gerardo. “I ataia bwa I mena i aon te kawai ae eti are e na anganai te tai n noora Tamau are i Karawa riki. Te Tamnei are Raoiroi e anganai te koaua aio. N na tii karaoa te kekeiaki ao te reitianako nakon te toki.”

Akea Kainnanaan te Raraoma

Ibukin Walter A., te tieminari n te moan tai bon te bwai ae kaka-mwaaku. “I bon raraoma n te moan tai ngke I roko,” e taku. “Ma ngke I a rinnako n te kiraati, I namakina te namakin ae onoti ibukina bwa I namakina te tangira are ko namakinna ngkana ko kamatebwai booki aika tabu. Ao ngke I a kitanna, I namakina te kakorakoraaki ma te kukurei ibukin te bwai are I a tia n reiakinna. Teuana te kakabwaia ae rangi ni korakora are e a tia ni karekea Tamara are i Karawa ibukia te roronrikirake bon te tieminari.”

“Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiaa Aomata aika Itiaki ni Boong aika Kaitira e a tia ni bita maiu,” e taku Abel A., are e a bon katauraoua naba nakon ana mwakuri ni mitinare. “I a reiakinaki n taekan aia reirei burabeti. I tangira Iotebwa Timiti. E bon ninikoria n ni kakoroa bukin Kaokakin te Ekaretia ae koaua ribuakon kaangaanga ni kabane are a riki nakoina. I tangiria n riki n ninikoria n aiaron.”

A rawata kaain te roronrikirake ake a tia ni karaoui angakarea ibukin irakin te tieminari. E bon aki beebete n taainako, ma ibukin te roronrikirake i Puerto Francisco de Orellana, Ecuador, e bon materaoi te kekeiaki.

“Ngkana I iangoa te teimatoa ni waaki nako, n aiaron are a taku booki aika tabu,” e kamatataa Abel, “I taku bwa te boki ae tabu e nanonna are ti na karinani bwaai aika kakaawaki ibukin te maiu. Tieminari bon teuana mai buakoaia. N aron are e a tia ni bita maiu, e kona ni karaoa ae titebo ibukia kaain te roronrikirake ake tabeman.”

N taabo naba ake a rangi n raroa nako n te buakonikai i Ecuador, ana Ekaretia Iesu Kristo ao ana buroukuraem n tieminari ibukiaa roronrikirake a karikirakeia ao ni bita maiuia ibukiaa ake a rinea bwa e na riki. ■

TERAA ARE IMWIIN TE TIEMINARI?

Te anga beeba n te tieminari bon tiaki tokin am kamatebwai n taekan te aro. Te bwai teuana ae kamimii ae teimatoa ni katauraaoaki ibukim.

Iroun David A. Edwards

Ana Maekatiin te Ekaretia

Nte tieminari ko kamatebwai booki aika tabu ao ko na kai-tibooaki ma tabeman aika bon rorom n taainako. Ko namakina te butimwaeaki, ao ko kona n namakina te Tamnei. Ai ngaia are ngkana ko a tia ni kabwanina am tieminari, taneiai aikai a toki? A bon aki.

Ana buroukuraem te intitute are bon ana bwai te Ekaretia bon te mwaneka are imwiina, ao ko na tangiria. Tao ko na nakon te college ke ko aki, ko kona n reitanako reiakinan te euangkerio, katauraaoiko ibukin am mwakuri ni mitinare ao te mare n te tembora, ao n tibwauai taneiai ma tabeman aika rorom.

Aikai tabeua kaeka nakon oin titiraki ibukin te intitute. Ko kona ni kakaeta riki taekana i institute.lds.org.

Tera te intitute?

Te intitute e rabwatanaki n taian kiraati aika kamatebwaia te euangkerio, i nanona taian kiraati iaon booki aika tabu, aia reirei burabeti, ao te katauraaoi ibukin te mitinare ke te mare n te tembora. N tabeua taian intitute ko kona n rineia man kiraaati aika bati.

Antai aika a kona n iria?

Ni kabane kairake n ikawai aika a tuai n iein a kaungaaki ma te matoa n irii taian kiraati n te intitute. Nikabane—are e iein ke akea

KOAUA IBUKIN TE INTITUTE

Mwaitiia ataein te reirei:
i aon 350,000

Mwaitiin taabo: i aon 2,500

Mwaitin kooti aika a tauraai: 15 oin kooti, n i kotaki ma kooti aika kona rinei

Moan intitute: Moscow, Idaho, USA (1926)

Moan intitute itinanikun te U.S. ao Canada: Mexico (1959)

Kantaninga ibukin te Intitute: Ni buokiiia kairake n ikawai bwa ana oota ao ni katine iaon ana anga reirei ao ana mwakuri ni kamaiu Iesu Kristo, ni katauiia ibukin taian kakabwaia man te tembora, ao ni katauraaoia ngaiia, aia utu, ao tabeman ibukin te maiu are akea tokina ma Tamaia are i Karawa.

toana—imarenan te ririki ae 18 ao 30 a kona n iria.

N te tabo raa ae I kona ni kunea te intitute?

Tabeua aono iai ana kateitei te intitute irarikin taian college ao uniwetiri. N tabeua aono taian kiraati a karaoaki i nanon ana kateitei te Ekaretia ke tabeua taabo. Reitaki ma am bitiobi ke am beretitenti n te mwaanga ibukin taekan ana buroukuraem te intitute n am aono, ke naako nakon institute.lds.org ni kakaeta te intitute ae kaan irarikim.

Ibukin tera bwa N na ira taian kiraati n te intitute?

Beretitenti Thomas S. Monson e a tia n taekina: “Karika irakin te intitute bwa te moanibwai. . . I iangoia. Raraom a na reke, te Tamnei e na namakinaki, ao te onimaki e na kako-rakoraaki. I berita nakoim bwa ngkai ko ira te intitute ao ni kamatebwaia booki aika tabu ni kakorakorako, mwaakam n totokoi karirii ao ni kare-kea ana kairiiri te Tamnei are Raoiroi ni bwaai ni kabane ake ko karaoi a na rikirake” (institute.lds.org, Eberi 21, 2009). ■

KAWATAATA N TE TAMNEI IROUN MEDIA SERVICES

2 Timoteo 3:16–17

*Te Abotoro Bwauro e anga reirei bwa a kangaa
booki aika tabu ni kakabwai maiura.*

Ni kabane Booki aika tabu

“Ngkana ti tangiria n taetae nakon te Atua, ti tataro. Ao ngkana ti tangiria bwa e na taetae nakoira, ti kakaae

ni booki aika tabu; bwa Ana taeka a taekinaki irouia Ana burabeti. E na reireiniira ngkanne ngkai ti kakaauongo nakon ana wirikiriki te Tamnei ae Raoiroi.

“Ngkana ko tuai n ongo Bwanaana n taetae nakoim n te tai ae e aki rangi ni maan, oki rikaaki ao warekii booki aika tabu riki. Ngaia ake a buokiira ni kamaiu tamneira.”

Unimwaane Robert D. Hales man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, “Holy Scriptures: The Power of God unto Our Salvation,” *Riaona*, Nobembwa 2006, 26–27.

Mwakuri Aika Raraoi

Aekakira mwakuri aika a tamaroa are booki aika tabu a katauraoiko bwa ko na karaoi? Aikai tabeua mai buakoia aika a rangi n ataaki. Ko kona n ia-ngoia riki? Koreia inanon am tienoro.

- Ni mwakuri bwa te mitinare ae bwanin ana tai
- Kakoroi bukin ana wewete te Ekaretia (n aron te beretitenti n te kooram ao te kiraati)
- Reiakinan te Euangkerio
- Te Kaoti Koaua
- Tibwauaan te Euangkerio
- Kaekaakin aia titiraki raraom ibukin te Ekaretia

Kaetakina

Te moan taeka n Erene are e kamane-naaki n te Baibara e nanona raoi “ni kaetiia riki.” Aingaia are booki aika tabu a buokiko ni kawakiniko n te rain ao n iira te kawai ae eti ao man irariki (taraa 2 Nibwaai 9:41).

16 Kristo Iesu. E anganaki te aba te Baibara ni kabanea iroun Tamnein te Atua, ao e manena nakon te reirei, ao nakon kaotan ana buakaka te aomata nako ina, ao nakon manga-kaetana, ao nakon kawana-17 wanana n te raoiroi: ba e aonga ni moan te raoiroi ana aomata te Atua, ao e na kabaneaki ni kateaki nangina nakon makuri aika raraoi ni bane.

Kakoauaana

Kakoauaana—boaki, kataere n reirei, taeka aika rawaawata, ke kaetakina, n te aro ae nimamannei.

Karekei bwaai

Karekei bwaai—katauraoaki, karekea.

Reirei

“Reirei aika koaua, e atatai, e bitii anua ma katei. Kamatebwaian reirein te euangkerio e na kawaekoa ni katamaroa te katei

nakon are kamatebwaian taian katei e na katamaroa te katei.”

Beretitenti Boyd K. Packer, Beretitenti n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, “Do Not Fear,” *Liahona*, Meei 2004, 79.

Ana reta te Eleta: Te iteraniba aio e aki nanonaki bwa te kabwarabwara ibukin rineakin kibun te boki ae tabu, bon tii te tabo ni moan waaki ibukin oin am kamatebwai.

TAI

KURATI

Totokoi kaangaanga aika buubura aika a na riki rimwi man katokakin kaangaanga aika uarereke ngkai.

Iroun Adam C. Olson
Ana Maekatiin te Ekaretia

TUOAN TAMNEIRA

“Ti kainnanao karao-akin tuoan tamneira n taainako bwa ti aonga n atai taabo ake a kainanao te katamaroa.

“N ae taneiai te aba iai ti noori bwaai aika uarereke ake a kabwaka ma ana buoka te Tamnei ae Raioiroi. . . . Ti kainnanao te kakauongo raoi nakon bwaai ake a bainetaki nakoira mairoun te Tamnei, taan kairiiri n te Ekaretia, ake a tangiraki iroura, raom ni mwakuri, ao raraom.”

Unimwaane Marcos A. Aidukaitis man te ltingaun, “Honesty in the Small Things,”
Ensign, Tebetembwa 2003, 30.

Andrei e a tia n tatangirii wanikiba ma ngke e uarereke. Ma e ngae ngke a rawata aika a miia te kibakiba, ma Andrei e aki iangoa te kiba n te wanikiba; e mena nanona ni kabaakin te wanikiba. Te 16-n ririki aio mai Romania e bon kamatebwaia bwa e na riki bwa te mwakaeneke n te wanikiba.

I Romania aomata ake tebwai tabun aia ririki a kona n rineia n iira te reirei ae rietaata n ni katauraioia ibukin te college ke te reirei ibukin karekean te mwakuri. Ibukin ana tangira Andrei ibukin wanikiba, ana babaire n iira te reirei ni kareke beeba ibukin karaotan te wanikiba ao kakibaana e bon beebete.

Taan mwakaeneke n te wanikiba a aki tii karaoi wanikiba aika uruaki. Teuana mai buakon te bwai ae rangi ni kakaawaki ae a karaoia bon tuoakin ao ni kateimatoai wanikiba bwa a na aki uruaki. A aki toki n taainako n tuoi bwaai ni kabane i aon te wanikiba, man taian buobera nakon warena n tiku ao bwaina nako imarenana.

“E kona ni kaangaanga ni kunea te kangaanga ae uarereke are e na kona ni karekea kuratin te wanikiba,” e taku Andrei. “Ma kakaaeana e beebete riki nakon are kona kataia ni kaoka riki rabwatan te wanikiba ni kabane.”

Kaawakinan tain karaoakina ni katoa tai ao n rawa ni katikua e bon kakaawaki—n ikotaki ibukin te wanikiba ao ibukiia kaain te Ekaretia—

n te aro bwa ko na kona ni katea ao ni kaeti kaangaanga imwaain ae a riki bwa tao kaangaanga aika a na rooti maiura n te tamnei ke n te intin.

Kateimatoan te Maiu n Tamnei

Andrei e maeka i Bucharest, te kaawa ae buubura ma kaaina ae e kaan uoua te mirion. E ngae n anne, te Ekaretia e bon taraa n ae boou i Romania, ao e bon tau kaaina i Bucharest ibukin uoua te mwaanga. Andrei ao ana utu a maeka n raroa ma membwa ake tabeman n aia mwaanga. Andrei e namakina ana katikitiki te aonaaba ni katomimiiia n te reirei ao i marenaia raoraona. E ataia bwa e kangaara beebeten ae kona kurati—n te taetae n tamnei—ngkana e aki kawakina kateimatoan tamneina.

Te maiu e kona ni katabetabe. N ikotaki ma te tai Andrei e kabanea i aon ana kamatebwai n te reirei, te butibooro, ao te kombiuta, e karekei tai ibukin ana tataro, te aki mamatam, kamatebwaian booki aika tabu, ao ni kakoroi bukin tabena ngkai tei ibonga ngaia. E na taraiia naba bwa e “nakon” te tieminari, are e a karaoia i aon te rain ibukina ngkai e raroa.

Karaoakin bwaai akanne bon mwaangan kateimatoan n aki toki te maiu n tamnei are e a buooka kinaakin ao kaetakin taian maaraara imwaain ae a kairiko nakon te kurati are e na roota te aro n tamnei.

“Tai tabeua bwaai are ko riai ni karaoi n taainako—karikan te taneiai,” e taku. “Kona a aki kariaia te maiu bwa e na taua arom.”

Kuratin te Tamnei

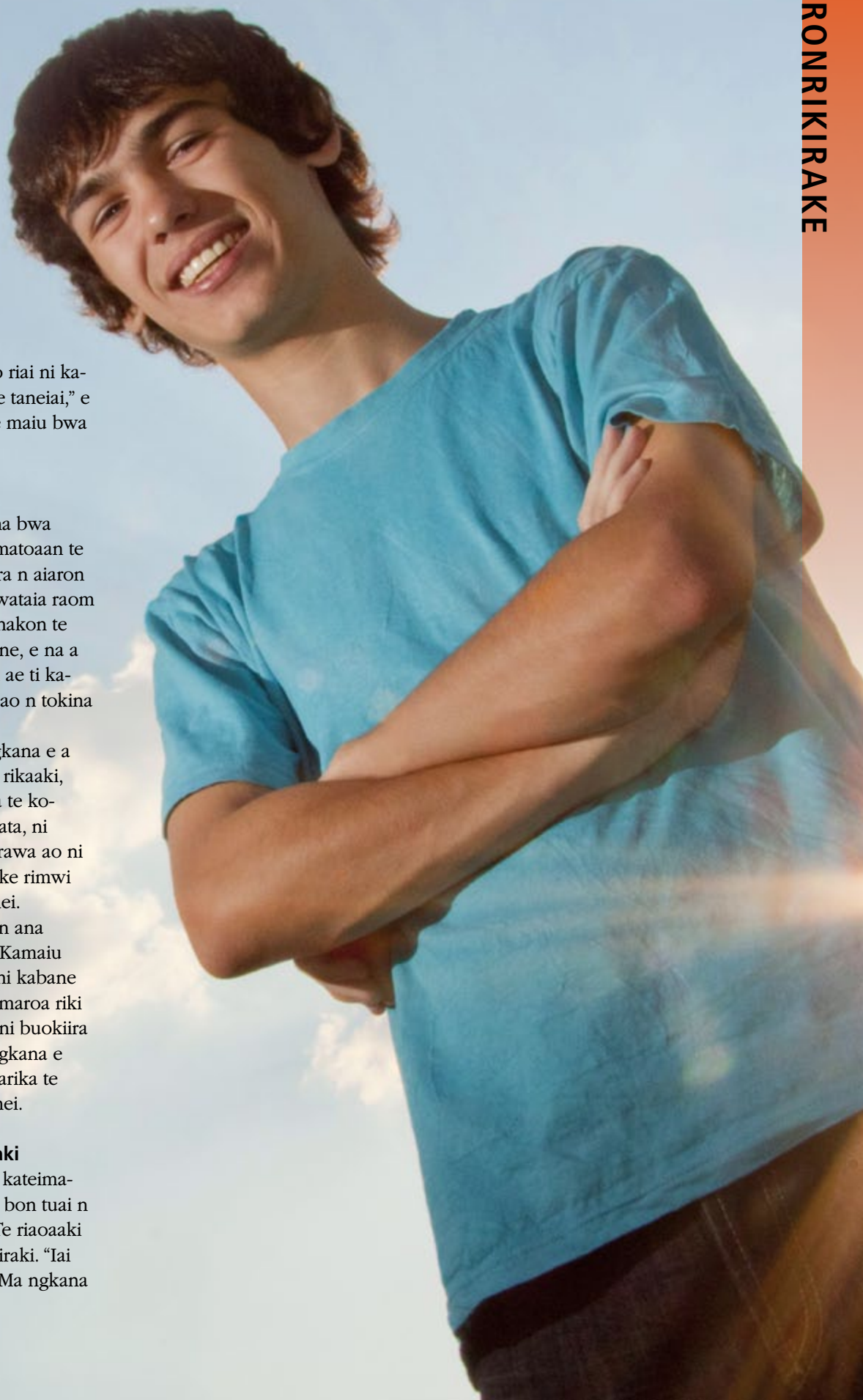
Andrei e a tia n reiakinna bwa ngkana ti aki karaoa kateimatoaan te tamnei n taainako, korakora n aiaron te karawawataaki ke rawawataia raom a kona n riaon ara totoko nakon te kaririaki. Ngkana e riki anne, e na a aki rangi ni maan imwaain ae ti kabuai kawaira, tauan arora, ao n tokina mwaakara n tamnei.

N aiaron te wanikiba ngkana e a mate ana intin ao e na ruo rikaaki, ngkana ti bure, ti na kabua te korakora n tamnei ao te rietaata, ni karikirakea raroara mai karawa ao ni kairiira n te tai ae waekoa ke rimwi riki nakon te kurati n tamnei.

Ngkai e bon kona ibukin ana Mwakuri ni Kamaiu te Tia Kamaiu ni kaokiira riki ni bootaki ni kabane imwiin ara kurati, e bon tamaroa riki ni katine i aon Mwaakana ni buokiira ni karaoa te kaangaanga ngkana e uarereke—imwaain ae e karika te kaangaanga nakon te tamnei.

Kabuanibwain te Riaoaki

Te iango man riaoakin kateimatoaan bwain te wanikiba e bon tuai n roko n ana iango Andrei. Te riaoaki bon tiaki te kawai ae e na iraki. “Iai tuua ibukin anne,” e taku. Ma ngkana

e *karaoa* riaoaakin kateimatoaana—
tii te taina—e taekinna bwa “bon ana
akea te bwai ae na riki.”

Tao te kabanea ni buubura ni kaa-
ngaanga ma te riaoaaki bon tiaki bwa
te wanikiba e na waekoa ni kurati ma
anne e na a aki. “Ngkana akea te bwai
ae buakaka ae e riki ngkana I riaoaia n
te bong aei, N na bon kariiriaki riki n
te aro ae beebete bwa N na riaoaia n
ningaabong,” e taku.

Ngkana e riaoaaki te katamaaroa n
taainako, te korakora ma karawawa-
taaki ana karaoi aia mwakuri i aon te
wanikiba—ke i aora—e na karika te

bwai teuana bwa e na mwakuri raoi
n te tai ae waekoa ke rimwi riki. “Ni
bon tokina ao tina kurati,” e taku.

Anne bukina te Atua e a tia n
anganiira riki tuua ibukin kateimato-
aan te tamnei n taainako. “Kakaitibo
[n te umantabu] *n taainako*”
(3 Nibwaa 18:22; e kairaki karawa-
wataan te iango). Tataro *n taainako*
(taraa 3 Nibwaa 18:19). Ukoukori
booki aika tabu *ma te botumwaaka*
(taraa 3 Nibwaa 23:1–5). “Kariaia te
tamaroa bwa e na katamaroai am
iango n *n aki totoki*” (D&C 121:45;
e kairaki karawawataan te iango).

Kaakawara te tembora *n taainako*.¹

Kaawakinan tuua akanne ao ka-
raoakin kateimatoaan te tamnei e na
kateimatoaa kibara ae tamaroa.

“Te wanikiba e karaoaki bwa e na
kibarake mai aontano, ni kiitana te
aonaaba,” e taku Andrei. “Anne bon
te bwai are Tamara are i Karawa e
tangiria ibukira. Ma kateimatoaana
n taainako, ti na roko raoi n te tabo
are ti tangiria n nako iai—n okira
karawa.” ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa Thomas S. Monson, “Te Tembora
ae Tabu—te Biikan nakon te Aonaaba,”
Riaona, Meei 2011, 92.

“Kam na kataingkami,
bwa tao kam mena n te
onimaki ke kam aki”
(2 -I Korinto 13:5).

TE TIEKIRITI IBUKIN TUOAN KATEIMATOAN TE TAMNEI

Taan mwakaeneke n te wanikiba n taainako iai aia tiekiriti are a kainnanaoia n tutuo n taai-
nako. Taan Kairiiri n te Ekaretia a tia ni katautaua bwa ti na karaoi oin ara tiekiriti ibukin
tuoan tamneira n taainako.¹

Aikai bon tabeua titiraki are a kona ni buokiko ni kataiko ni marurungin tamneim
man te tai teuana nakon teuana. Ngkana iai am raraoma ibukin am kaeka, taekinna
n nakon am karo ke bitiobi ke beretitenti n te mwaanga.

- I tatataro n taainako ao ni koaau?
- I kukurei n ana taeka te Atua inanon booki aika tabu ao aia reirei burabeti aika
maiu?
- I kawakina te Taabati bwa te bong ae tabu ao n iiri ana bootaki te
Ekaretia n taainako?
- I aki mamatam ao ni kabwaka au kabwianibwai ao angakarea ma
nanou ae itiaki?
- I tauraoi ni kabwarai aia bure tabeman?
- I kakaai kawai aika N na buokiia tabeman?
- I uringa te Tia Kamaiu n taainako ao n iira Ana katoto?
- I kawakinii au iango ma au taetae bwa a na itiaki?
- I kokoaua ni bwaai ni kabane?
- I kawakina Tuan te Mauri?

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa Joseph B. Wirthlin, “True to the Truth,” *Ensign*,
Meei 1997, 17.

KAMATEBWAIAN BOOKI AIKA TABU

Kariaia te tieminari bwa e na bitiko.

(Taraa 1 Nibwaa 19:23.)

KAMATAAKI NI TE TAMNEI IROUN CARY HENRIE; RIAALAO ANA AOWATA A ROKO NI TE ABA NI BERITA, IROUN ARNOID FRIBERG © 1951 IRI; NIBWAAI TE ATA EI E KONAAI TARINA AKE TAAN KAKIRIWE, IROUN ARNOID FRIBERG, ANA ANGA; NANO TE CHURCH HISTORY MUSEUM; ABINATAI E TEI IMATAN TE UEA ARE NOOA, IROUN ARNOID FRIBERG © 1951 IRI

Te Tai n Taetae

“N na karineia au karo ao ni karaoa tabeu ni kakorako-raia au utu” (Au Kainibaire n te Euangkerio).

Iroun Hilary Watkins Lemon

E boto iaon te karaki ae koaua

Etamaroa, aomata ni kabane. Tia waakina ara tai n taetae,” e wewete Mom.

Josie e a tia ni kantaningaa te tai n taetae n te bong anne. Ni katoa tairiki, Josie ao uoman mwaaanena aika a uarereke, Ben ao Wes, a bootaki i nanon te ruu ni katangaina ma Mom ao Dad n taetae iaon te bwai are e riki inanon maiuia.

N te tairiki aio Dad e a tia n taku bwa e na buooka Josie ni kataneiaai ibukin ana taetae ibukin katanoata n te ingabong. Warekan taian katanoata n te tibwanga ae karineaki n ana reirei Josie. Ningaabong Josie e na anenea teutana mwakoron kunnana ae tatangiria ni bwain taetaen ana reirei ao ni kamanenaa te bwai n taetae ni katanoataa te bwai are e na karaoaki n te bong anne ao kanoan te katawanou.

Josie e biri nakon te ruu ni katangaina, n ingainga ni kamatebwaia ana taeka.

“Anne ara tia kanakobwanaa ae kinaakil!” e taku Dad ngke Josie e kibara aon te kaauti (couch) are irarikina. “E uara am namakin ibukin te ingaabong?”

“I ingainga ma teutana te nakonano. I maaku bwa ae N na kama ngaooi bwaai tabeua imatan te reirei ni kabane,” e taku Josie.

“Anne bukina ngkai ti kataneiaai,” e taku Dad. “Waki nako ao wareka am taeka ni kabane, ao N na kakauongo ibukin taabo ake ko na katamaroai.”

“Ko rabwa, Dad,” e taku Josie.

Ngaia ma Tamana a rinanon ana taeka n te tai ae rangi ni bati n te aro are Josie e a bua ana wareware. Ngkanne Josie e teirake ao ni karaoa ana taetae n te kabanea n tai ibukiaa ana utu. Tinana ao Tamana a takarua ao man kukurei. Ben e anganna te nimaua ae rietaata, ao Wes e matangare ao man uboi baina.

Josie e nako ni matu ni kukurei ao man aki nanououa.

Te bong are imwiina bwaai ni kabane a nakoraoi. E ngae ngke e nako nanona, Josie e moangare ngke e ongo ana katanging bwa e a katangaki n ana tibiika te reirei. E bon kukurei bwa e a tia ni kataneiaai ma Dad, ao e warekia ni karaurau ao ni maataata n akeka taian kaairua.

“E rangi n tamaroa am mwakuri,” e taku Mrs. Blake, te kauoman n buritintiboro.

N tokin ana bong te reirei anne, Josie e tei n te rain ibukin te bwati. Te ataeinimwaane ae e ikawai riki e rairaki ao n titirakinna, “Ngkoe te ataeinnaine are e wareka katanoata n te bong aio?”

Josie e moangare. “Eng,” e taku.

“Bukin tera ko rinea te anene arei?” e titiraki te ataeinimwaane.

“Bon te anene ae buakaka. Ko ka-buakakai katanoata n te ingabong.” Ngkanne e wetea arana ni kabuakakaa ao ni ngare ma raona.

Josie e tekateka n tiingaia n te moan kaintekateka n te bwati. E aoraki ni birotona.

Ngke e a roko Josie ni mwee-ngana, e kunea tinana n takakaro ma Wes.

“Mom, I ataia bwa e tuai boo tain te taetae, ma I iangoia ngkana ti kona n taetae ngkai naba,” e taku Josie.

“Ngaia raoui, Josie,” e taku Mom. “Tera ae riki? Iai te bwai ae bure ma taian katanoata n te ingabong?”

“Akea,” e taku Josie. “Bwaai ni kabane a rangi n tamaroa. Anne are I bon iangoa, ni karokoa te ataenimwaane e tuangai ae I rinea te anene ae buakaka. E weteai naba n arau ae buakaka.”

Mom e oroora te burooa are irarikina. Josie e nakoina man teka-teka iaontano. Mom e anganna te irabwati ae bubura. Josie ao Mom a taetae ibukin bwaai ni kabane ake a riki n te bong anne, n ikotaki ma ana taeka ni kamoamo Mrs. Blake.

“I nanokaawaki bwa te ataenimwaane anne ma raoraona a rangi ni buakaka nakoim,” e taku Mom. “Ma bwanaaia aomata ake tabeman ake ko karineia, n aron Mrs. Blake, a rangi ni kukurei n arom ni wareki katanoata. Dad ao ngai ti rangi ni kakatonga iroum. Ko rangi ni mwakuri korakora, ao e bon korobukina!”

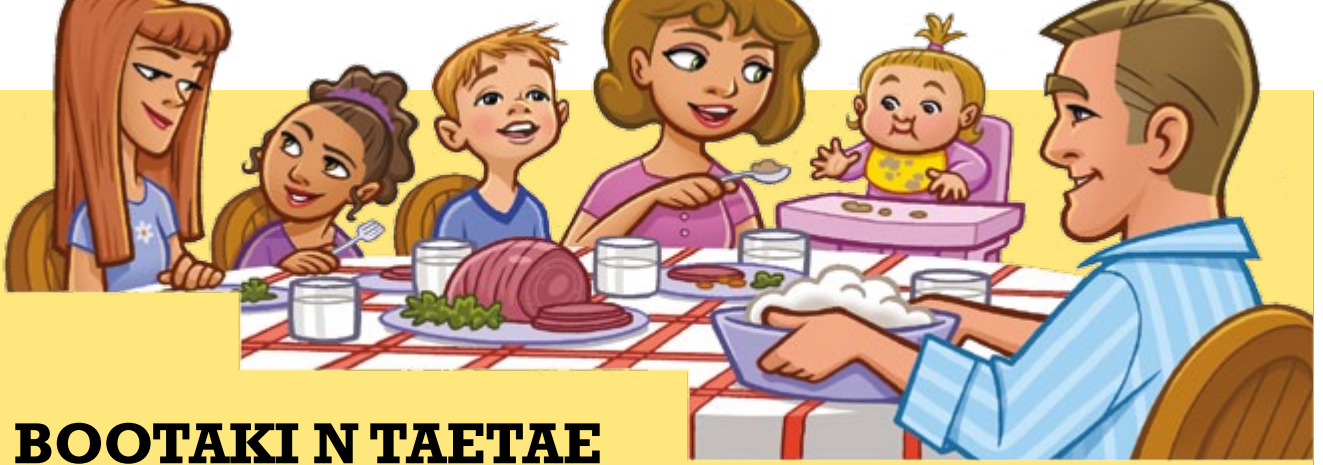
Josie e rabwata riki Mom. “Ko rabwa, Mom,” e taku Josie. “I nama-kina riki te raouiroi riki.” Josie e bon kukurei bwa taai n aki akaaka a kona n riki bwa taai n taetae. ■

“**A**kea ae kakaawaki riki nakon te reitaki imarenaia kaain te utu nakon te maroroo ae tauraoi, ao e kokoaua.”

Unimwaane M. Russell Ballard man te Kooram n Aobotoro are Tengaun ma Uoman, “Like a Flame Unquenchable,” *Liahona*, Tuarai 1999, 103.

NI BOOTAKI N TAETAETAE

Aikai tabeua iango ibukin karaoan am “tai n taetae” i nanon am utu:

- Tuangjia am karo ibukin kaokoroan tabeua miniti ni katoabong ibukin am utu ni bootaki n taetae.

E kona ni karaoaki n tain te amara ke n te tai ae koteaki n te bong anne.

- Taraia raoi bwa ni kabane a na reke aia tai n taetae ao ni kakauongo. Kariniia ni kabane!

- Karinei aia iango kaain te utu. Kakoaua bwa ni kabaneia a namakina anne ngkana teuanne ke neienne are e taekinna e bon kakaawaki.

TAKAAKARO N TE TAETAETAE NI KAWAI

Ko tangirii tabeua iango ibukin te tai n taetae? Katai taian takaakaro aikai:

Te Kare n te Baeki ni Biin: Ngkana am utu e buubura ke ngkana iai te kaangaanga ni karaoan aia tai, kamanenaa te baeki ni biin ni kaotia bwa antai ana tai n taetae. Imwiin te aomata ma te baeki ni biin e taekina tera are e tangiria n taekinna, karenao te baeki ni biin nakon temanna kaain te utu bwa ana tai n taetae.

Te Tia Intawiu: Kamaenakoia nakon uoua te kurubu ao a na ikaruoruo ni bakan riki bwa taan tia intawiu. Iangoi tabeua titiraki ibukin toam ao ngkanne tuanga teuanne ke neienne taian titiraki. Ko kona naba ni kamanenaa te bwai ae bon koaua ae te bwai-ntaetae ke te bwainrawebwanaa ibukin am intawiu.

Tera Ae Kona Karaoia? Ikaruoruo n titirakinia am utu titiraki aika kakaokoro ake a moanaki ma “Tera Ae Kona Karaoia . . . ?” Tabeua katotoo aikai “Tera ae ko na karaoia ngkana ko bua?” ao “Tera ae kona karaoia ngkana ko kona n nako n taoba nako n te aonaaba?”

TE BUOKA IBUKIIA KAARO: TEMANNA-IAON-TEMANNA N TE TAI

Naron ae kaunga te taetae n aron ae te utu, e bon kakaawaki ibukiia kaaro ao ataei bwa a na kabaneia temanna-iaon-tamanna n te tai ni bootaki n tii teuana. Anaa rakan am tai inanon te bong anne ni kawariia natim n tata-bemaniaa nako. Koa temanna natim n te taina ni buokiko ni katiaa te mwakuri n te auti, n iiriko ni mwanangam teuana, ke n taetae ma ngaia inanon amu ruu inanon tabeua te miniti. Tii ibukin tabeua te tai ae kimototo e kona ni kairiko nakon te taetae ni kawai ae iai nanona.

E Motiki ana KABAEBAE N TE MATE

Iroun Unimwaane
Patrick Kearon

Man te Itingaun

“E na reke irouia te maiu are akea tokina mairoun Kristo, are e a tia ni motika ana kabaebae te mate” (Motiaea 15:23).

Teuana te tairiki ngke natira a bon uarereke riki, ti bon karaoa ara tai n utu ibukin te boki ae tabu. Ti wareka taekan te Tia Kamaiu ao ni maroakina bwa e kanga n aki karaoi buure.

Rimwi riki n te tairiki anne kaainabau e a kawenea natira te aine ae teniua ana ririki, Susie, inanon te kainiwene. Susie e tararake nakon tinana ao n taku, “Tinau, Iesu e karaoa te kaairua.”

“Tera ae ko nanonna?” e titiraki tinana.

“E urua te bwai teuana,” e taku Susie.

N te aro ae e aki oota, tinana e titiraki, “Tera Ae E Urua?”

“Iesu e motikii ana kabaebae te mate,” e kaeka Susie.

Kaainabau e a ataia are ngaia ao Susie a tia n anenea kunan te Buramwari “On a Golden Springtime” n te tai ae e bati, ao Susie e a tia n reireinna taeka aikai “N tain te tiburing ae tikiraoui, Iesu Kristo e uti ao ni kitana te ruanimate are E a tia ni wene iai; ana kabaebae te mate E motikia.”¹ Tinan Susie e kabwarabwaraa bwa

motikakin ana kabaebae te mate nanona bwa Iesu e a manga kautaki man te mate bwa ti aonga ni maiu riki ni kabane imwiin matera.

Te taetae anne e a tia n angan kaainabau ao ngai te tai ae bati ae tamaroa n reireiniia natira aine, Lizzie, Susie, ao Emma, bwa terana nanon raoi te Mwakuri ni Kamaiu ibukira ngaira n tatabemaniira nako. Susie e bon eti: Iesu e bon motika ana kabaebae te mate. Ma tiaki te kaairua. Bon te kabanea ni bwaintituaroai ae kakannato are E kona n anganiira! Taraa Doctrine ao Covenants 14:7.

Te Tia Kamaiu e mate ao e a mangauti man te mate bwa ti aonga ni manga maiu riki ma Tamara are i Karawa ao ara utu n aron tamaroara. Ngkana ti tau, ti kona ni kukurei man ana kakabwaia te aki mamate ao te maiu ae akea tokina n te bong teuana. I kakaaitau bwa Iesu e a tia n urua te bwai teuana— ana kabaebae te mate! ■

BWAAI AIKA A NA TARAARI

1. “N tain te Tiburing ae Tikiraoui,”
Aia Boki n Anene Ataiei, 88.

Ko kona ni kamanena te reirei aei ao te waaki ni kakukurei n reireiniko riki ibukin ana boto n iango te Buraimwari ibukin te namwakaina aio.

IESU KRISTO

E Reireinai n Rinea ae e Eti

Ibukin Tanner, te Itita e na aki ti te arona n te ririki aei. Tibuna te unimwaane e a tia ni mate, ao Tanner e bon nanokaawaki bwa e na bon aki manga tibwauaa te tai ae onoti aio ma ngaia riki.

Ma inanon tain te Buraimwari, Tanner e kauringaki bwa bu-kina ae ti neboa te Itita bwa Iesu e maiu! Ngke E kautaki man te mate, Tamneina

e bon manga katiteuanaaki ma Rabwatana, n aki manga rinanon te mate riki. Tanner reirei bwa ibukina Iesu e bon manga kautaki man te mate, nikabane a na manga kautaki man te mate n te bongina, n ikotaki ma tibuna te unimwaane!

Anenen te Itita e kaonrakea Tanner ma te kukurei ngke e tabe n anene: "Iesu e a tia n uti, Iesu, raoraora. Te kukurei e

kaonrakea nanora; E a manga maiu riki."¹ Tanner e tangiria n tibwaua te rongorongoa ae tamaroa aio ma aomata ni kabane. E bairea anne imwaain te Itita, e na katikui iaon aia kaintamarake n aia mataroa kaain rarikina taian uee ake ueen te tiburing taekan Iesu aika tabu ibukin Mangautina. E inagoa te matangare iaon moaia ngkana a kunei ana bwai-ntangira ni ingabongin te Itita. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. "Iesu E a Tia n Uti," *Aia Boki N Anene Ataei*, 70.

Anene ao te Boki ae Tabu

- loane 13:4–15
- Te Anene n am rinerine ibukin Iesu Kristo
- Anene ake a katautauaki man te *Children's Songbook*: "Iesu e a Tia n Uti" (70), "E Koaua ae e a Manga Maiu Iesu?" (64), "Otanna n te Itita, Te Rao, Eberi 2003, 9; "E Mate Bwa Ti Aonga Ni Manga Maiu" *Riaona*, Eberi 2003, R9.

Te Waaki ni kakukurei ae RTE (Rinea Te Eti) E mena ia n te Aonaaba?

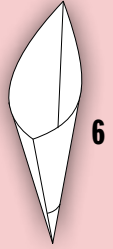
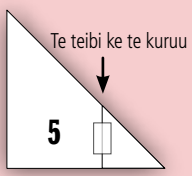
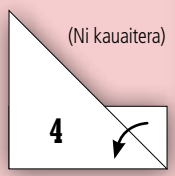
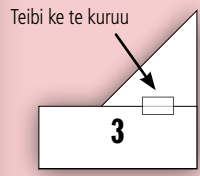
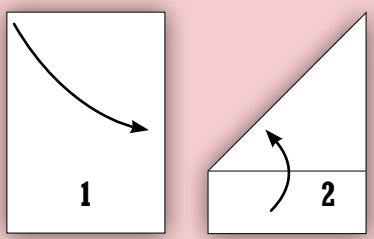
Imwiin mangautin Iesu, E kawariia aomata tiaki tii n aonon i Ierutarema ma aomata naba ake a itiaki i Amerika naba. N ikotaki ma te utu, korea te rain man tamnei aikai nako aban (Ierutarema ke Amerika) ike e riki iai. Ikaruoruo ni warekii taeka aika tabu bwa ko aonga n reireiniko riki bwa terana are a riki inanon taian tamnei.

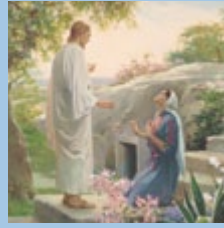
I e r u t a r e m

Ti Ngkoe

Ko kona ni karaoa oin am Itita bwantoro n aron Tanner. Kamanena te mwakoro ni beeba ae mainaina ae rekitaengkura ke te beeba ae karanaki ao n iira taian mwaneka aika inano. Kaona te koun ma uee aika uarereke ke are ko bon taku ni kakubanakoa raraom ke kaain amu utu!

Iesu e kakabwaiiaia ataei
3 Nibwaai 17:11-25

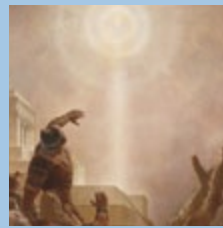
Iesu e kaoti nakon Maria te I-Maketara
Ioane 20:10-18

Iesu e anga reirei i Amerika
3 Nibwaai 11:10-11

Iesu e waerake nako karawa
Makuri 1:9-11

E kaoti Iesu nakoia aomata aika tamaaroa
3 Nibwaai 11:1-8

Iesu e kaoti Ikoakina nakoia Ana Abotoro
Ruka 24:36-40

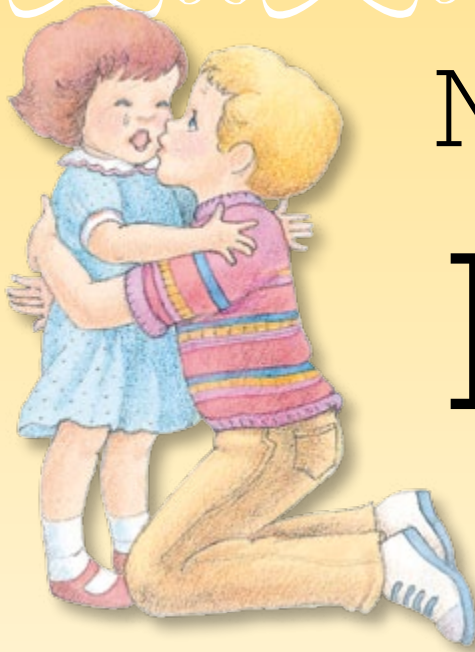
Iesu e titiraki ibukin aia rekooti Nibwaite
3 Nibwaai 23:7-13

Iesu e kaoti nakoia Ana Abotoro
Mataio 28:16-20

A m e r i k a

N na Kataia ni Katotonga Iesu

Kabebeteaki

Ma te kabaeaki ♩ = 104–116

Taekana ma katangitangina iroun Janice Kapp Perry

1. Nna Ka - to - to - nga Ie - su Nna ro - na Nna i -
 (2. Nna) ta - ngi - ri - a ka - in ra - ri - kiu; Ni ka -

ri - ri - a. Nna - ro - na nta - ngi - ra,
 ba - nei - a. I ta - ra te bong ni

Nna ka - rao - ia man ta - tae - kin - na, Nte
 ka - ku - ku - rei E na bon ro - ko Ie -

© 1980 iroun Janice Kapp Perry. E kona te anene aei ni kaobinaki ibukin kabonganakina ni
 waaki aika uarereke, ekaretia aika aki karekemwane, ke kabongakina n te mweenga.
 E riati te katanoata aei ni karinaki iaon kaobiina ni kabane ake a karaoaki.

tai a - re I ka - ri - ri - a - ki iai, Nna o - ngo - ra
su. Nna u - ri - nga A na rei-rei ao A - na bu - o -

nte bwa - na ae ma - ra - ra man ra - u, "Ta - ngi-ria ra - o - mi
ka. Te Tam-nei ae ra - oi - ro - i:

na - ron Ie - su. Ka - o - ta te a - koi nam mwa-ku -

ri. N te ta-ngi - ra ao nte i - a - ngo Ni bwai

a - ke rei - a - kin Ie - su." 1. Nna su."
2. Nna su."

Titita n te **Āra** ao te **Onimaki**

Iroun Heather Wrigley

Ana Maekatiin te Ekaretia

Maria ao Diana D. bon tiaki tii taari; bon raao aika a rangi n itangitangiri naba. Diana ai bon 10 ana ririki, ao Maria e koro 12 n Aokati ae nako. A maeka i Romania, ike e kaania 3,000 membwa n te Ekaretia. A kateima-toa ni kakorakora aia onimaki iroun Iesu Kristo man irakin te taromauri, warekan booki aika tabu, ao te tataro.

“Inanon te taromauri I a tia n reireinaki ni karekea te onimaki iroun te Atua,” e taku Maria. N te bong teuana e karaoa ana ukeuke, aingaia are e tataro nakon Tamna are i Karawa n aran Iesu Kristo ibukin buokana. Ngke e karekea ana bwi ae tamaroa, e namakinna bwa Tamana are i Karawa e a tia ni buokia.

Diana e taku bwa ana Boki Moomon e buokia ni karekea ana onimaki. “Ni katoa bong are I wareka ana Boki Moomon, I karekea te bong ae tamaroa,” e taku. Ana karaki ae tatangiria man te boki ae tabu bon karakinan Iotebwa Timiti. “E tataro, ao te Atua ao Iesu Kristo a buokia,” e taku. ■

TIAOKURETI

Titita ni kauoman aikai aia kabane n amarake ae a tatangiria bon te tiaokureti: Maria e tangira te burauni, ao Diana e tangira te keeke n tiaokureti.

TE KUNA AE TATANGIRAKI

Maria ao Diana a uaia n rabakau katangan te biano. Maria kunana ae tatangiria bon "Love One Another." Bon taekan ana tua lesu n tangiriia aomata tabeman. Diana e kona ni katangnga n te aro ae kororaoui, ma kabaneana bon te mwakoro ae te kabanea ni matoatoa, e taku.

"I TANGIRIA N NOORA TE TEMBORA"

Maria ao Diana a uaia n tangiria bwa a na mareaki n te tembora n te bong teuana. A maeka n te mwakoro ae te Kyiv Ukraine Temple District.

Ngkana Diana e a bon ikawai riki, e na nako n te Kyiv Ukraine Tembora ni karaoa te bwabetito ibukiia maate. Maria e a bon tau n nako. Te tembora e kaania 500 miles (805 km) raroana.

TE UTU MOA

Maria ao Diana a tangiriia aia karo. "Mom e kamarurungiira ngkana ti aoraki," e taku Maria. "Dad e uotiira nakon te reirei," e taku Diana.

ANENE N TAROMAURI

Ana anene n taromauri ae e tatangiria Diana bon "Far, Far Away on Judea's Plains," are e taekina rongorongon lesu Kristo ngke e bungiaiki. Membwa i Romania a kamanenaa ana boki n anene n taromauri te Ekaretia ae kiriin. "Imnuri" nanona "anene n taromauri" i Romania.

Tera ae I kona ni karaoia n ira ana babaaire **TAMARA ARE I KARAWA** ibukiu?

Unimwaane Richard G. Scott man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman e tibwai iango tabeua iaon te maroro aei.

Reireiniko ibukin te babaaire ni kukurei ae kakannato man kamatebwaian booki aika tabu.

Kakauongo nakon bwanaaia burabeti ngkai ao ngkoa.

Ongo te namakin are inanom are e roko man ana wiririki te Tamnei are Raoiroi.

Ngkana e kainanoaki, kakaaea te reirei ao tararuakim mairouia kaaro ao am taan kairiiri n te nakoanibonga.

Man "The Joy of Living the Great Plan of Happiness," Ensign, Nobembwa 1996, 75.

AU KAINIBAIRE N TE EUANGKERIO

N na iriira ana babaire Tamau are i Karawa ibukiu.

N na ururinga au berita ngke I bwabetito
ma n kakauongo nakon te Tamnei ae Raoiroi.

N na rinea te eeti. I ataia bwa I kona n raira nanou
ngkana I karaoa ae kaairua.

N na kokoaua nakon Tamau are i Karawa, nakoia tabeman, ao nakoIU.

N na kabongana aran Tamara are i Karawa ao Iesu Kristo ma te karinerine.
N na aki taetaebuaka ke ni kabonganai taeka aika a kaairua.

N na karaoi bwaai aikai n te Taabati ake a na buokai ni kaaniai
riki ma Tamau are i Karawa ao Iesu Kristo.

N na karineia au karo ao ni karaoa mwiokoau ni kakorakoraia au utu.

N na kawakina au iango ao rabwatau bwa e na tabu ao e na itiaki, ao
N na aki tauI bwaai aika a kamamate nakoIU.

N na bwaini kunikai ni kamangorai nakon Tamau
are i Karawa ao nakoIU.

N na ti wareware ao n tarai bwaai aika a kakukurei nakon
Tamara are i Karawa.

N na ti ongora nakon anene aika a na kakukurei nakon
Tamara are i Karawa.

N na ukoukoriia raoraou aika raoiroi ao ni karaoa ae raoiroi nakoia tabeman.

N na kororaoui ni maiu ngkai ni kona n nako nakon te tembora ma
ni karaoa tabeu ni karika au utu bwa te utu ae akea tokina.

NGAI NATIN TE ATUA

I ataia bwa e tangirai Tamau are i Karawa, ao ngai I tangiria.

I kan tataro nakon Tamau are i Karawa n te tai

n aki akaaka, n taabo nako.

I kataia n uringnga ao n rimwiin Iesu Kristo.

N nooran Kakukurein te Itita

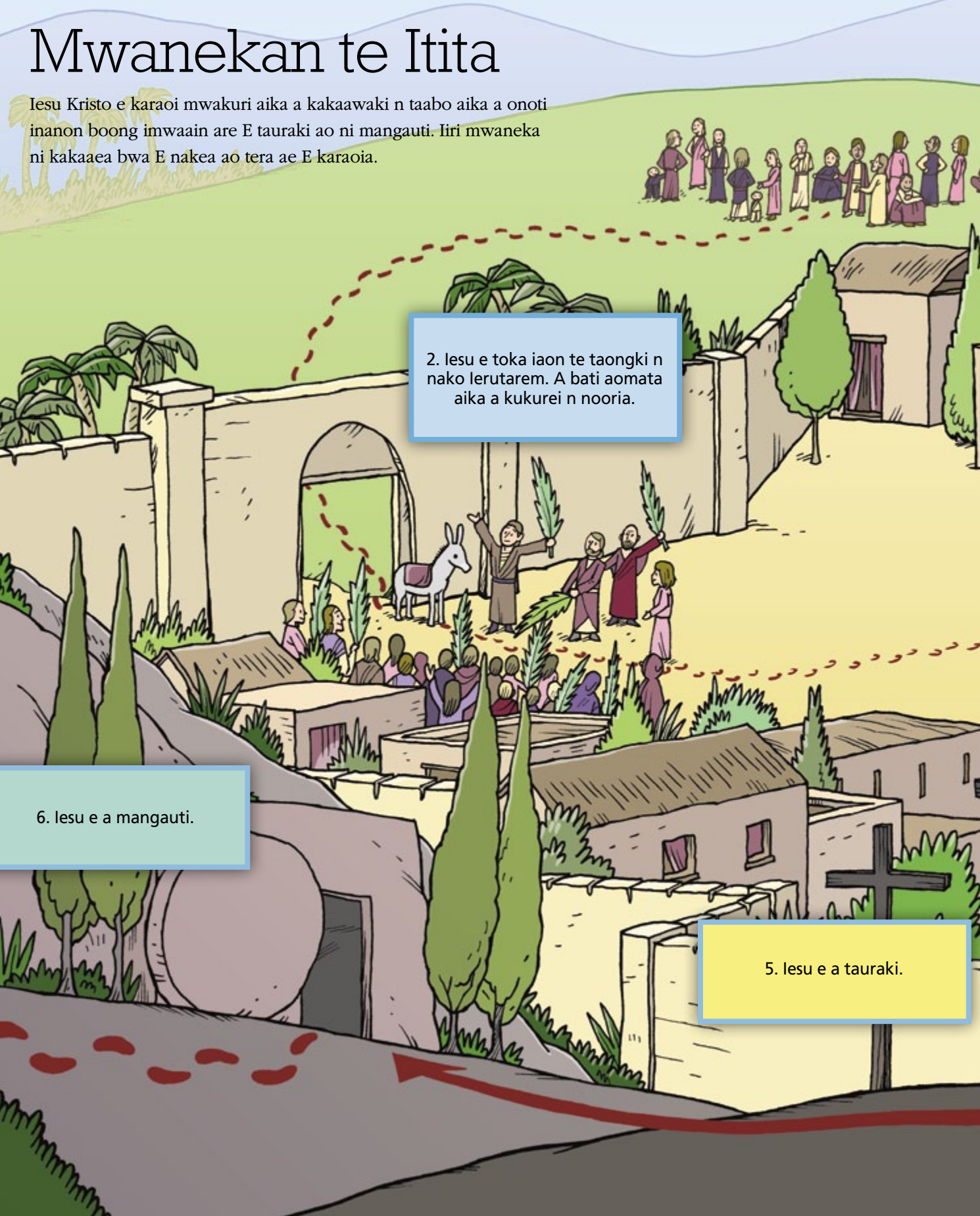
E boto iaon te karaki ae koaua

Mwanekan te Itita

Iesu Kristo e karaoi mwakuri aika a kakaawaki n taabo aika a onoti inanon boong imwaain are E tauraki ao ni mangauti. Iiri mwaneka ni kakaaea bwa E nakea ao tera ae E karaoia.

2. Iesu e toka iaon te taongki n nako lerutarem. A bati aomata aika a kukurei n nooria.

6. Iesu e a mangauti.

5. Iesu e a tauraki.

1. Iesu e reireiniia aomata iaon te tabuki ae aranaki bwa Maungan Oriwe.

3. Iesu e kamaiuiia aomata aika a aoraki n te tembora.

4. Inanon te Onaroka are Ketetemwane, Iesu e tataro nakon Tamana are i Karawa ao ni korakai ibukin ara bure.

Rongorongon n te Ekaretia

Nakon news.Ids.org ibukin rongorongon riki te Ekaretia ao bwaai aika riki.

Te Kataneia irouia Taan Kairiiri n te Aonaaba ni Kabuta e Katerea te Kawai nakon te Rikirake ni Koaua

Iroun Heather Whittle Wrigley

Rongorongon te Ekaretia ao Bwaai aika Riki

Taan kairiiri n te Ekaretia a kabwarabwarai raoiroin te “rikirake ni koaua” ao aron kako-roan bukina n Beberuare 11, 2012, Boowi ni Kataneia ni Kairiiri n te Aonaaba ni Kabuta.

Beretitenti Dieter F. Uchtdorf, Kauoman ni Kauntira n te Moan Beretitenti, ao membwa n te Kooram n Abotoro ake Tengaun ma Uoman, te Beretitenti n te Itingaun, ao taan kairiiri n te Ekaretia beretitenti a iri aia kaetieti taan kairiiri n te Ekaretia ni kabuta te aonaaba.

“N te Ekaretia te taeka ae, *rikirake* e kona ni kabwaranakoaki bwa te ‘membwa’ ae e boou. ‘. . . *Te Rikirake ni koaua*, e ngae n anne, e kabwaranakoaki bwa ‘rikiraken mwaitiia membwa aika a kakaonimaki’” e kabwarabwara Beretitenti Uchtdorf.

Unimwane M. Russell Ballard man te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman e reitia, “Te rikirake e riki man tataekinan te euangkerio inanon maium are e reke man rikiraken te kakaonimaki iroun temanna ma temanna ao n te utu.”

Anne e karikirakea te kakaonimaki n ikotaki ma bwaai ake a aki kona ni warekaki mwaitiia, n aron te tataro ni katoabong, kamatebwaian koroboki aika a tabu, bootakin te utu n te tairiki, te tangira n te mwenga, ao namakanan te Mwakuri ni Kamaiu ibon iroum, e taku Beretitenti Uchtdorf.

“Ae e ririki, ti kairurua te tikiraoui ao bebeten ana euangkerio Iesu Kristo ma mwaitin te maraki are e kantaningaaki,” e taku. “E ngae n anne, ngkana ti kabotoi ara iango iaon ana ‘kantaninga’ te euangkerio, mwaitin te nanououa a na bua.”

Mwaitin te kanakobwana a boboto iaon boton koaua ao reirei, are e karekei kaeka nakon “bukin tera” titiraki.

Te titiraki raoui n oin te euangkerio e na kairiira nakon maroroakanan bwa antai ae e kaineti nakoina, tera ae e na karaoaki ibukina, nningai ae ti na karaoi iai bwaai akanne, bukin tera ngkai ti

karaoi bwaai akanne, ao ti na kanga ni karaoi,” e taku Beretitenti Uchtdorf.

Mare ao te Utu n te Babaire

“E reke te Ekaretia man taian utu,” Beretitenti Boyd K. Packer, Beretitenti n te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman, e taku. “Uoote ao titeiki a tei ni boutokaia utu. Ngkana ti taekin utu, ngkanne ti na noora raoui rikiraken te Ekaretia.”

E taekinna bwa ni kabane kainnaba ao kaaro a riai n riki bwa aomata aika a taua ao a kabonganaa te nakoanibonga ni mwengaia, n tararuia ana utu inanon te kokoaua. N aron naba, e taku taan kairiiri n te nakoanibonga a riai n tau ni kairiiri—e ngae ngke aobiti a mwaiti rinaniia, ni kabane mwaane aika a tau iai irouia mwaakan te nakoanibonga n aron are imwiina (taraa D&C 1:20).

Unimwane Russell M. Nelson man te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman e katuruturu bwa kainnaba mwaane ao aine, kaaro ao tiina, a riai ni karikirakea aia reitaki n te tangira, rairanano, ao te tataro n tainako ni kakorakoraia ao ni katana aia utu, are “kakaawaki nakon ana babaire te Tia karikibwai ibukin aroia Natina” (“Te Utu: Te Katanoata nakon te Aonaaba,” *Riaona* ao *Ensign*, Nobembwa 2010, 129).

“Teniua te tai te kauring ni koroboki aika a tabu are e karaoaki bwa te aonaaba ni kabane e na bon kamaunanakoaki n okin te Uea ngkana e aki karaoaki aro aikai,” e taku. “Inanon aikai ao ni katoai kauringa a irekereke nakon aron te utu ake aki kabaeaki n otenanti n te tembora. N akean otenanti aikai n te karietataaki, mimitongin te Atua e na bon aki riki.”

Karekean tokin te kouru anne—te maiu ae akea tokina ao te karietataaki nakoia natin te Atua ni kabane—e kantaningaaki bwa te rikirake ni koaua e riki inanon mweengara, n ara uoote ao mwaanga, ao n taabo nako n te Ekaretia.

Karaoan nanon te Euangekrio

Te rikirake ao te rairaki raoi e reke man karaoan nanon te euangekrio inanon maiura ni katoabonga. Inanon te marororo are e titirakinaki iai Unimwaane L. Tom Perry ao Unimwaane D. Todd Christofferson man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman e kabwarabwaraaki bwa te kabanea n rietata n ana kantaninga te euangekrio bon buokaia aomata ni karaoi ao ni kawakinan berita aika a tabu n te tembora. Te ongotaeka nakon berita aika a tabu, e taku Unimwaane Christofferson, e kona ni bita te aro n aomata nakon te Aomata ae Itiaki n te tai ae waekoa.

Buokakiia tabeman bon te koaua naba teuana ae moan te kakaawaki ni karaoan nanon te euangekrio. Membwa n tatabemaniia nako a katabeaki ao ngkai kain te Ekaretia n roko irouia ao ni kamauia naake a kainnanao te ibuobuoki n te maiu n rabwata ao n tamnei, a taekinna taan kairiiri.

Ti riai n aki rawa n ibuobuoki ma aro ake tabeua ao ni karaoi mwakuri n ibuobuoki ma bootaki n tararua ibukiiia aika aki kaubwai ao a kainnanao, e taku Unimwaane Christofferson. Taan kairiiri n te nakoanibonga a riai ni karaoi mwakuri n ibuobuoki, ma membwa ao mitinare a riai ni boutoka naba te mwakuri anne.

N aia marooro aomata n te kurubu e taekiniaki kabotoan te ibuobuoki nakoia utu, kakorakoraia naake a taua te Nakoanibonga ae te Merekitereka, ao buokakin karikirakena aia onimaki ao aia koaua te roronrikirake. N aia marooro Unimwane Ballard ao Unimwaane Neil L. Andersen man te Kooram n Abotoro are Tengaun

Unimwaane M. Russell Ballard man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman e taekinna n tain te marooro are e karooki ni mwakoron te Marooro ni Kataneiai ibukiiia Taan Kairiiri n te Aonaaba ni Kabuta ni Beberuare 2012.

Inanon te Boowi ni Kataneiai iaon Aro ni Kairiiri ni Kabuta te Aonaaba ni Beberuare, Beretitenti Dieter F. Uchtdorf, te Kauoman ni Kauntira n te Moan Beretitenti, e taku, "Te moanbwai ae ti riai ni karaoia tina oota iai. Te kauoua bwa ti na karaoa otara nakon te mwakuri. . . . E karako te tamaroa n te taeka ngkana ti aki karaoi bwaai ake ti ongo inanon maiura."

E kaoia taan kairiiri n te Ekaretia bwa a na karaoi teniua bwaai n rimwiin te kanakobwanao ao rinanon aia mwakuri n nakoia ni karekei mwaitin kairiiri mai irouia aia tia kairiiri n te Ekaretia:

1. N tatabemaniia ao inanon te botaki ni kauntira, iangoia n tataroakina te kairiiri are ko a tia ni karekea ao ni kakaeta bwa "tera" n am ibuobuoki ao mwakuri.
2. Imwiin iangoan raoi ao maroroakinana, bairei tabeua mwakuri ake ko na kabaeaki bwa ko na karaoi. A riai n onoti ni kaineti ma aron ao kainnanon botaki nako, uoote, titeiki, utu ao ibukin temanna ma temanna,
3. N te tai are ko karaoi iai baibaie aikai, rimwiina nako inanon kainibaie n nakoam ao nakoia n tatabemaniia boowin am kauntira.

ma Uoman, n airi ma Unimwaane Ronald A. Rasband man te Itingaun, Elaine S. Dalton, te beretitenti ni kabuta n te Bootaki n Aine, ao Rosemary M. Wixom, te beretitenti ni kabuta n te Buraimwarii.

Unimwane Rasband e taku bwa ni kabane taan kairiiri a kainnanoia n ibuobuoki ni kairia membwa n oki nakon te kakaonimaki, ao Unimwane Andersen e katuruturu bwa te roronrikirake a kainnanoia riki n iriiri ao ni kairiia ao ni kakorakoraia roronrikirake ake tabeman.

Karekean te Rikirake ni Koaua

Te rikirake ni koaua e roko ngkana ti karaoi reirei man te euangkerio inanon maiura, e katuruturu Beretitenti Uchtdorf.

“Ngkai ko iangoi iango aikai, titirakiniko ibon iroum “bukin tera ko karaoi mwakuri ao tera ae ko riai ni karaoia n tokina, n nakoami n tatabemani ngkami ao n te botaki ni kauntira,” e taku.

Reiakina ae Mwaiti Riki

Aomata nako a kona n taratara, ongora, rawei rongorong, ao ni karekei rongorong man te kanakobwanaa n taetae aika a mwaiti man riniia n lds.org/study/other-addresses ao ni kiriki iaon **Worldwide Leadership Training.** ■

Bubuti ibukin Rongorong

Te *Riaona* e nano ni wareki taekan aromi n te Kiritimati:

- E kanga aroia ami utu ni bukamarua te tai ane?
- Tera aroaro aika kakaraoaki n am katei?
- Tera aroaro aika koa tia ni karaoi ni katikiko ma am utu ni kaan riki nakon te Tia Kamaiu?
- Baikara atatai aika ko uring n tain te Kiritimati—riki ake a kaineti nakon katei—ake ko kona n tibwai ma ngaira?

Taiaoka kanakoi am ururing ao iango nakon te *Liahona* imwain Tuun 1, 2012, at liahona@ldschurch.org. ■

BibleVideos.LDS.org Bon te Bwaintangira nakon te Aonaaba

I nanon te 2011 Ana Taromaui ni Kakiritimati te Moan Beretitenti, taan kairiiri n te Ekaretia a kaota Maiun Iesu Kristo n te Baibara ana webtiate Witeo, te “bwaintangira” nakon te aonaaba.

BibleVideos.lds.org te tabo are e kawakinaki iai te rekooti ibukin rawerawe aika a kimototo are e kaoti tamnei man maiun Kristo, ni karinanaki mai irouia anera are a taekina bungiakina Kristo nakon Manga Utin te Tia Kamaiu.

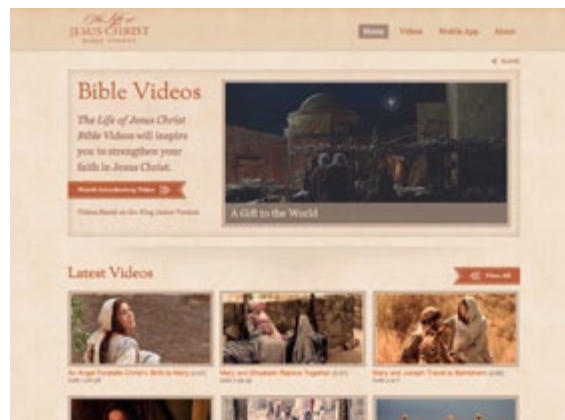
Beretitenti Henry B. Eyring, Te Moan Kauntira nakon te Moan Beretitenti, e katanoata te tiaite n tain te botaki n taromaui.

“N aron koroboki aika a tabu ake e kaotaki n tamnei aika kimototo a na taraa n rangi ni wirikiriki nakoim, e taku. “Am animaki ao te Tamnei ae Raoiroi a na karekea te namakin are e reke man waaki ni bitakin te aonaaba aikai.”

Bwaain te witeo a kataura-oaki man witeo aika raweaki man rongorongon te Ekaretia n ana tabo n Rawetamnei Motion Picture South Campus i Goshen, Utah, are e moan wakinaki iai te karikirake n rawean te Nu Tetemanti n Aokati 2011.

Te karikirake e na anganako e raka iaon 100 witeo aika a kimototo ni kaota maiun Kristo, are e anaaki man korobokin te Baibara ae King James Version.

Te webutiaite e karaoaki bwa e na kona n nooraki ni bwaai n tamnei aika a uarekeke ao e tauraoi n taetae n Imatang (BibleVideos.lds.org), Spanish (videosdelabiblia.org), ao Portuguese (videosdabiblia.org). Te iPad ae akea boona e tauraoi raoi, ni karekea te kawai n noori karaki man te Baibara rinanon matakua, tangina, ao n riinga. ■

N tokina, e kaniia 100 witeo are e kaota te Nu Tetemanti n tamnein maiun Kristo e na tauraoi iaon ana uebutiaite The Life of Jesus Christ Bible Videos.

Unimwane Christofferson ao Unimwaane Jensen A Reireiniia Membwa i Argentina

Nte Kaonobong, Nobembwa 12, 2011, Unimwaane D. Todd Christofferson man te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman ao Unimwane Jay E. Jensen man te Beretitenti n te Itingaun e taetae nakoia te roronrikirake, ikawai ake a tuai iein, taan kairiiri n te nakoanibonga, mitinare, ao membwa i Salta, Argentina.

Ake a roko naba bon Unimwaane Mervyn B. Arnold, Beretitenti mai South America South Area; ma buuna, Devonna; ao Unimwaane Ruben Spitale, Itingaun n te Aono. Buun Unimwaane Christofferson, Kathy, ao buun Unimwaane Jensen, Lona, e iri naba.

E kaniia 1,300 te roronrikirake ao kaaro ake a ira te maroro n te kauraai are e taetae iai Unimwaane Christofferson ao Unimwaane Jensen. Manga 10, 000 membwa inanon 70 te titeiki tienta ni kabuta Argentina ake a matakun te kanakobwana.

Unimwaane Jense, are e a tia ngkoa n riki bwa te Beretitenti n te Aono ae South America, e taku, “ngkana ko aki uringa te bwai are l a tia n taekinna, l tangiria bwa ko na uringa te mwakoro n taeka mai iroun te burabeti, Beretitenti Thomas S. Monson, are l taekinna bwa bon ngaia ana burabeti ni koaua te Atua. Aio te kibuntaka: ‘Babaire e karekea tokin kawaim’.”

lai iroua te inaomata n

rinerine—te konabwai ao te tibwanga ni kona ni babaire—e taku Unimwaane Jensen, ao man babaire akanne a bairea tokin kawaira.

E karakina rongorongon raraona are e rinea n te tairiki teuana bwa e na manging ao ni kabuti kaa ao e karekea te kabuanibwai are a mate iai uoman aomata. E kabotaua ma rongorongona n ana rinerine ma kainnabana ni kawaeremwea aia a mare bwa e aonga ni mitinare ngke te kairake.

“N [okiu] ti mareai n te tembora. Ti karaoi berita aika a tabu, ake ti manga kabouii ni katoa wiiki inanon maiura. Ti karaoi babaire aika a na karokoiri n tokin kawaira,” e taku.

E rimwiina Titita Christofferson, n tibwa ana koaua iaon kakabwaia ni kawakinan berita aika a tabu, ao e kainiin Unimwaane Christofferson ni kaina te maroro.

“Ti te bwai ae ko rangi ni kainnanaoia bon te tangira ao te onimaki,” e taku Unimwaane Christofferson.

“Bon te onimaki are e buokiira inanon mareakira, utu, nakoara, [ao] n ara mwakuri.”

E katuruturu bwa tua a anga te kairiiri inanon maiura ao ni buokiira ni karekeia bwaai aika a rangi ni kakaawaki.

Imwiina ao e reirei nakoia te roronrikirake ao aia karo ni karaoi kabaeakiia n irii reirei ake a

TAMNEI IROUN JAMES DALRYMPLE

kuneaki n aia boki ae uarekeke *Ibukin Kakorakorakiia Kairake*

“Aio e na rangi ni kakorakoraia ami ataei, ngkana a bon tiku naba ibon irouia—n ataakin are aia karo a irii nanon reirei aikai,” e taku.

Unimwaane Christofferson e kainiin ni kaota ana tangira nakoia membwa i Argentina, n te tabo are e karaoa iai ana mitinare e kaniia nimabwi te ririki n nako.

N rokoia i Salta, Unimwaane Christofferson ao Unimwaane Jensen a kaitibo naba ma mitinare ni kaawa ao kairake ao ikawai ake a tuai n iein, are a karokoi nakoia aia tangira Taari.

Ni warekii riki rongorongon aia mwakuri Abotoro n taai aikai, nakoia Burabeti ao Abotoro ake a Taetae n te bong aei iaon LDS.org ■

Ni kauoman Unimwaane Christofferson ao Unimwaane Jensen a reirei nakoia mitinare mai Argentina Resistencia Mission ni moan Nobembwa 2011.

Te Quetzaltenango Guatemala Tembora, katabuaki n Ritembwa 11, 2011, iroun Beretitenti Dieter F. Uchtdorf, bon te 136 n tembora.

Karaoaki te Katabu ibukin Quetzaltenango Guatemala Tembora

Te Quetzaltenango Guatemala Tembora e katabuaki n te Taabati, Ritembwa 11, 2011, inanon teniua te tietion iroun Beretitenti Dieter F. Uchtdorf, Kauoman ni Kauntira n te Moan Beretitenti. Te tietion ni katabu e karaoaki n te kanakobwana nakon bootaki n taromaui n te Ekaretia ni mwakoron te tembora.

“Ai tikiraaira te tembora, e taku Beretitenti Uchtdorf n te bootaki ni bukamaru ake a kamataku iai kairake ma botaki n te aono n te mwaie, anene, ao ni katangainaan rongorongon aia tabo ma te katei. “E ota n takiakia n aron baika a kakaawaki, ao bon baika a kakaawaki n te aono n te aba aei.

Te Quetzaltenango Guatemala Tembora bon te ka136 n tembora n te Ekaretia n te aonaaba ao te kani-maua i Central America. Te tembora aei e na tabe ibukiia e kaniia 60,000 aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira.

Te Ekaretia e Katabwena Aontano ibukin te Ka-Itibwi n Tembora i Brazil

N 15 n Nobembwa, 2011, Unimwaane David A. Bednar man te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman e kabwarabwara n te bukamaru ni katabwenaan aontano ibukin te Fortaleza Brazil Tembora, ana ka-itibwi n tembora te Ekaretia i Brazil.

“Te tembora aei e na riki bwa boton te kantaninga, ota, ao onimakinan te Atua irouia ni kabane ake a roko ao a nakonako ikai ao n te marae aei,” e taku Unimwaane Bednar. “Te kaawa e na tamaroa n tainako man okoro ibukina ngkai e kateaki te tembora ikai.”

Te tembora e na kateaki i Avenida Santos Dumont i Fortaleza, Cear , Brazil. Beretitenti Thomas S. Monson e katanoata katean te Fortaleza Brazil Tembora n tain te maungatabu ni kabuta n Okitobwa 2009. ■

Kamataku i Puerto Rico e Teweiea Nga ma Nga

N Ritembwa 18, 2011, membwa man titeiki aika nimaua man te Puerto Rico a ira te kamataku n te Kiritimati are e karaoaki n te Paseo de las Artes ni kawan Caguas. E kaniia 85 membwa n te Ekaretia ake a kamataku, ao tabeman 2,500 membwa n te kaawa a iri.

Aia Tienta ae Boou Kairake ake a tuai lein bon ana Kateniua Africa

N Nobembwa 4, 2011, kairake ake a tuai iein mai Soweto Africa Maiaki Titeiki a karaoa aia moan waaki ni kakukurei n te kateitei ae boou are e na kabonganaaki ti ibukiin aia tienta kairake ake a tuai iein.

E raka iaon 140 tienta ake a tei ni kabuta Europe, ao tabeua a uamaenako iaon te United States. Te tienta i Soweto bon ana kateniua Africa; ake tabeua a mena n te Democratic Republic i Aban Congo ao Zimbwabwe.

Te Keerake ae Onoti E Kauekei Titiraki

Te roora ni beeba bon boton te “Titiraki ibukin te Atua” aia waaki ni kakukurei mitinare i Nizhnyi Novgorod, Russia, n Okitobwa 9, 2011.

E riaon te maan ae tabeua te aoa, e raka iaon 150 aomata a tei irarikin taibora aika uoua n te kawai ae rawata kaina, anai been, ao ni korei aia titiraki. Ni mwaitiia ni kabane, 84 titiraki ake a koreaki iaon te roora ni beeba. Mwaitia aomata a kaota bwanaia ni kan karekea te kaeka mai irouia mitinare ake a roko.

Ni wareki riki aikai ao rongorongon tabeua, taiaoka nakon news.lds.org ■

Te Kambwati ae bon Riai

Te *Riaona* bon au biikan n te maiu aei. Ngkana e mena irou, I aki kona ni bua. I kakoaua bwa ni kabane ake a wareki ana maekatiin te Ekaretia a kona ni kunea bwaai ake e kainnanaoia teuanne ke nei- enne. Ngai bon te beretitenti n te Buraimwarii, ao I noria bwa ataei a tatangiria n ongora karakinaia ataei n ai aroia man te maekatiin. Te *Riaona* bon te kambwati ae rangi ni kakaawaki inanon maiura, e buokiira n totokoi ana kariiri Taatan.

Yanina Ivanivna Davydenko, Ukraine

Te Taneiai E Karekea te Raunnano

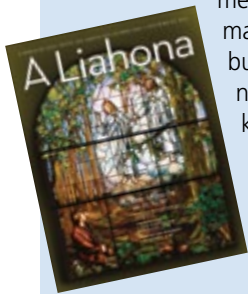
Te *Riaona* e a tia n rangi ni bu- obuokai rinanon ana rongorongon ao ana karaki. Inanon te maiu are ti karekea, I tei n tainako n te ngaina ao ni wareka te karaki man te maekatiin are e tibwa te bwai ae rinanon n te maiu mai irouia

membwa ake tabe- man. Karaki aikai a buokai n tainako ni karekei tabeua karaunano n te maiu n tamnei ao ni manga ka- booua nanou n oki nako matan te Atua ao lesu

Kristo ma au utu.

João Carlos, Brazil

Taitaoka kanakoi ami kaeka ke ami kaoti iango nakon liahona@ldschurch.org. Karinrin a kona ni manga kauarerekeaki ibu- kin abwakiia ke te kamataata. ■

Rongorongongon aikai iai inanona rongorongongon ao waaki ni kakukurei ake a kona ni kabongnaaki ibukin bootakin te utu n te tairiki. Aikai uoua katooto.

“Kakabwaia n te Tieminari,” iteraniba 20: Manga rinanon te karaki imwain te tai ao ni baireia bwa ko na kanga ni karaoa e rongorongongon n te aro ae tamaroa nakoia am utu. Ngkana iai kairake aika tebwitabun te ririki n te tieminarii, waaki man anganiia te titiraki bwa bukin tera e kakaawaki te tieminarii ibukii. Imwiina wareka te mwakoro are e kangai taekana “Karekean Kakabwaia aika taekinaki n te Berita.” Kaungaia ataei aika uarereke bwa a na tauraoi n ira te tieminarii ngkana a ikawai. Ngkana akea kairake ake a roro n te tieminarii, ko kona ni wareka te rongorongongon ao imwiina ko maroroakina kakaawakin te tieminarii nakoia kairake ni boong aikai.

“Aomata ni Kabane a Kinaa Bleck,” iteraniba 42: langoia n anenea “Do What Is Right” (*Hymns*, no. 237) bwa te anene ni kaukuuki. Wareka ao karakina ni kakimototoa rongorongongon Bleck. Tuangia kain am utu bwa a na tibwa aia namakin ngke a na karaoa te babaire ae rawawata imarenan kawai aika kakaokoro ao tera ae a karekea mai imwiin aia babaire are a karaoia. Kainiin man warekan ana marooro Beretitenti Thomas S. Monson. ■

Bebete, Rau, man Aki Kai Mwanuokinaki

Bon bootakin te utu ae e aki kona ni mwanuokinaki ma natira aine aika uoman, Angélique, ana ririki 6, ao Béthanie, ana ririki 4. Ngai ma kainnabau ti uaia ni bwaka iaon ara kaintekateka, kua ao n aki ataia bwa ti na waaki mai ia. Ngaia are natira aine a tabenna ao a raira te wiira n tibwangan bootakin te utu n anganiira n tatabemaniira nakoara. Nakoan kainnabau e na kaira te waaki, Béthanie e reke irouna te anene, Ngai te waaki ni kakukurei, ao Angélique e na anga te reirei.

Béthanie e rinea “I Love to See the Temple” (*Children’s Songbook*, 95), ao ti bane n aneneia. Baba e anga te tataro ni kainiin. Imwiina Angélique e anaa te beebwa ae tibwa otinako man te *Liahona* ao e rinea te karaki man aia tiekition ataei. E reireinna ni wareware n ana reirei, ngaia are e wareka te karaki nakoira. Te namakin ni mweengara bon ti teuana ae te rau. Te tamnei e kakoaua bwa te bwai are e warekia e bon koaua.

Ti karaoi takakaro tabeua n ikotaki, ao I anga te tataro ni kainiin. Ngke I tabe n tataro, I aki kona n taua au karabwarabwa nakon te Tamara are i Karawa ibukin Tamneina ao ana tangira ao ibukin naba kakabwaiakin mweengara n tamnei aika uarereke aikai. Ngai ma kainnabau ti ataia bwa tibwangan bon tararuakia ao reireinakia taekan te euangkerio. Karaoan bootakin te utu bon mwakoron naba te tibwanga anne. ■

Sylvie Poussin, Réunion

TE KANTANINGA N TE MWAKURI NI KAMAIU

Ia tia ni kaaitibo ma aomata ake a tia ni kabua aia kantaninga ni kabane. Te rairannano, a namakinna, e bon aki nanonaki ibukiiia ao te kabwara bure e aki tauraoi nakoia. Aomata aika akea aia kantaninga a aki oota ni mwaakan ana katiaki te Mwakuri ni Kamaiu. Ke, ngkana a oota iai, a tuai ni karaoia bwa mwakoran rabwataia inanon ana korakai Iesu Kristo i Ketetemwane ao iaon te kaibangaki. Ibukira ngaira ni kakeaa te kantaninga ibukin kaitiakan maiura bon kakeaan korakoran te namakin, te mwaaka, ao anaun korakaina ibukia.

Tabeau te ririki n nako iai katabeau ngke I mena n te maungatabu n te titeiki ni karaoa te aitarā ni maroroo ma temaane ae 21 ana ririki ni bairea kororaoina ni karaoa ana mwakuri ni mitinare. Ngkai, Mataniwi ni Kabuta aikoa tataneiai ni karaoa te itaramata ni maroroo ma ake a kan mitinare. Aingaia are aio e bon aki taneiai te aba iai. Ngke I warekii tabeau rongorongō ibukin te itaramata ni maroroo, nanou e maraki. Te ataeinimwaane aio e a tia ni karaoi buure n aekakiia nako. I miimi ibukin tera N na tuangaki ni kawara temanna ma te aekaki aio, ni motikia bwa e na bon rangi n aki riai ibukiu bwa N na rekomete ngaia ibukin kariaiana bwa te mitinare.

Imwiin te tetere n te maungatabu n te tairiki n te Kaonobong, I a oki rikaaki nakon ana aobiti te beretitenti n te titeiki ibukin te intawiu. Ngke I tataninga, te kairake n ataeinimwaane ae botonimwaane ma teina ae kamimii e roko. I miikinna bwa N na kanga ni kainaomataai ibukina bwa e tarā n ae e tangiria ni kan tae-tae ao ngai iai kabaeakiu ma te kairake n ataeinimwaane ae iai ana kangaanga. Ngkanne e a kabwarabwara ngaia. Bon te kairake n

*Te kantaninga
e riai ni kabotoaki
tiaki n tii iaon te rabakau
ao te kakoaua ma iaon naba
karaoakin te Mwakuri ni
Kamaiu bwa e na bon koaua
raoi inanon oin
maiura.*

ataeinimwaane are I mena ikekei ibukina.

Inanon ruun te aobiti are tii ngai ma ngaia, I titirakinna tii teuana te titiraki: “Bukin tera I intawiuuniko?”

E karakina arona aika bubuaka n taai aika nako. Ngke e a bane, e moanna ni kabwarabwaraa taian mwaneka ao korakaina are e a tia n rinanona. E taetae iaon te Mwakuri ni Kamaiu—mwaakan te Mwakuri ni Kamaiu are akea tokina. E kaota ana kakoaua ao ni kabwarabwara ana tangira ibukin te Tia Kamaiu. Ao imwiina e taku, “I kakoaua korakain te Tia Kamaiu i Ketetemwane ao Ana angakarea iaon te kaibangaki a bon tau mwaakana ni kamaiua te aomata ae aiarou.”

Ni kamaingaki man ana nanorinano ao iroun te Tamnei, I taku, “N na nako n rekomete ngkoe bwa kona mwakuri bwa ana tia tei Iesu Kristo.” Ao imwiina I taku, “N na tii titirakiniko teuana te bwai mai iroum. I tangiriko bwa kona riki bwa te kabanea n tamaroa ni mitinare ngkoe inanon te Ekaretia ni kabuta. E a toki ikanne.”

Teniua ke aua te namakaina imwiina, Titita Edgley ao ngai ti taetae n aia tabo ni kataneia mitinare. Ni kainan te taromaui, I bon kaka-wari ma mitinare ngke I a noora te kairake n ataeinimwaane ae moana I tataneiai ma ngaia.

E titiraki, “Ko uringai?”

Kaanga I mamaa, I taku, “I nanokaawaki. I ataia ae I riai, ma I a bon aki uringnga.”

Ngkanne e taku, “Kariaia bwa N na tuangko antai ngai. Ngai te kabanea n tamaroa ni mitinare inanon te tabo ni kataneiai ni mitinare.” Ao I kakoaua.

Ana kantaninga te kairake n ataeinimwaane aio e boboto tiaki tii iaon te rabakau ao te kakoaua iaon te Mwakuri ni Kamaiu ma iaon naba kamwakuran i bon irouna te bwaintangira aio. E ataia bwa i bon bukina i bon irouna! E ataa mwaakan te Mwakuri ni Kamaiu ao te kantaninga are e anga ngkana ni kabane a tarā ni bua ke ni kabwaranano. ■

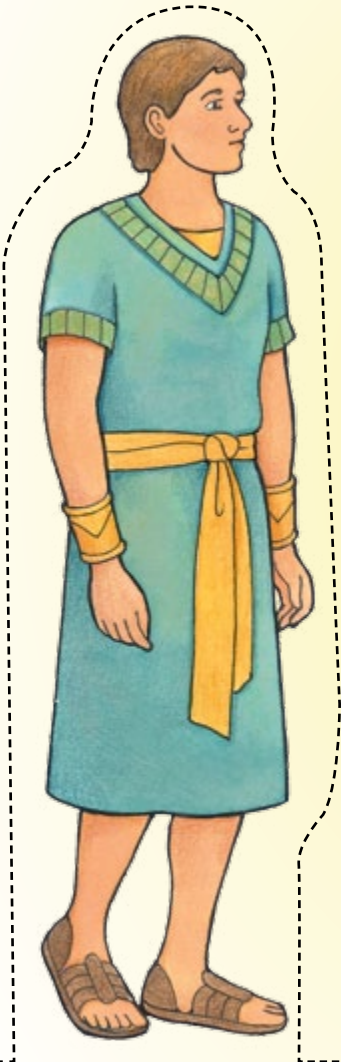
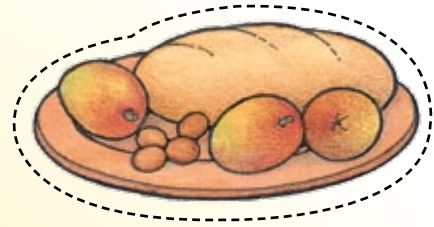
Man te taromaui are e karaoaki i Brigham Young University n Nobembwa 4, 2008. Ibukin taetaena ni Matang ae bwanin, kawara speeches.byu.edu.

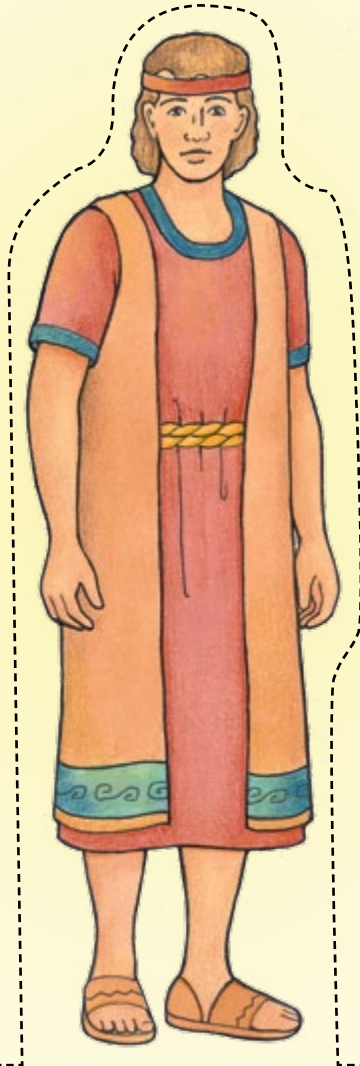
**Iroun Bishop
Richard C. Edgley**

Te Moan Kauntira n
Taraui n te Bitiobiriki

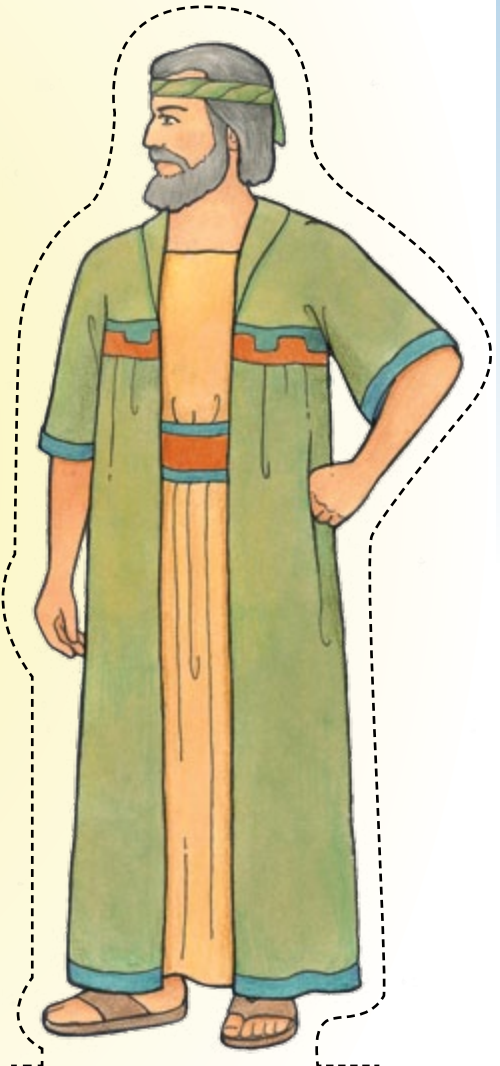
Te ririki aio kaobii aika bati man te *Riaona* e na kanoaaki man tiete n tamnei aika tabu man ana Boki Moomon. N ni karaoakiia bwa a na matoatoa ao ni beebete ni kamane-naaki, koroia ao ni kuruunna nakon beeba aika rawaawata, tiaeki ni beeba aika uarereke, ke kaai ibukin te craft. Kaawakini tiete n aekakia nako inanon te tinaniku ke te baeki, n ikotaki ma te tikuea are e kaotia bwa e na kuneaki iai te karaki ae tabu are e airi ma taian tamnei.

Aramwa

Amureki

Teeterom

Aia Mwakuri ni Mitinare
Aramwa ao Amureki
nako Amonia
Aramwa 8-14

“Ngkoe ao Ngai n namakinan te mamara ti kona n tang, ‘Akea ae ota iai. Akea ae ataia,’” e koreia Unimwaane David A. Bednar man te Koorom n Abotoro n te Tengaun ma Uoman. “Akea te aomata, ae tao, e ataia. Ma Natin te Atua e ataia raoi ao e oota iai, bukina bwa E namakinna ao e uoti rawawatara imwain are ti na karaoi. Ao ibukina bwa E kaboa mwiin ara bure ao e uota te rawawata anne, lai ataakin ana namakin ae kororaoi ibukira ao e kona n arora Baina n nanoanga n iteran maiura aika mwaiti. E kona ni kawariira, n riing nanora, buokiira—ni koauana a kona n roko iroura—ao ni kakorakoraira.” Taraa “Te Mwakuri ni Kamaiu ao te Mwananga n te Maiu ae Mamate,” iteraniba 12.